

Väljaandja:
Akti liik:
Teksti liik:
Redaktsiooni jõustumise kp:
Redaktsiooni kehtivuse lõpp:
Avaldamismärge:

Riigikogu
seadus
terviktekst
01.07.2018
Mitte jõustunud redaktsioon
RT I, 23.03.2015, 136

Sotsiaalhoolekande seadus

Vastu võetud 08.02.1995
[RT I 1995, 21, 323](#)
jõustumine 01.04.1995

Muudetud järgmiste aktidega

Vastuvõtmine	Avaldamine	Jõustumine
26.06.1996	RT I 1996, 49, 953	26.07.1996
17.04.1997	RT I 1997, 35, 538	19.05.1997
15.10.1997	RT I 1997, 77, 1309	21.11.1997
12.04.2000	RT I 2000, 33, 198	01.04.2000
terviktekst RT paberandjal	RT I 2001, 98, 617	
09.10.2001	RT I 2001, 85, 509	01.01.2002, osaliselt 01.01.2003
05.06.2002	RT I 2002, 53, 336	01.07.2002
19.06.2002	RT I 2002, 61, 375	01.08.2002
20.06.2002	RT I 2002, 64, 393	20.07.2002
16.10.2002	RT I 2002, 90, 521	01.01.2003
07.08.2003	RT I 2003, 58, 388	05.09.2003
12.11.2003	RT I 2003, 75, 498	01.01.2004
17.12.2003	RT I 2003, 88, 591	01.01.2004
21.01.2004	RT III 2004, 5, 45	21.01.2004
07.04.2004	RT I 2004, 27, 180	01.05.2004
08.12.2004	RT I 2004, 89, 603	01.01.2005
08.12.2004	RT I 2004, 89, 604	01.04.2005
08.12.2004	RT I 2004, 89, 605	01.01.2005
27.01.2005	RT I 2005, 9, 34	09.02.2005
16.03.2005	RT I 2005, 18, 106	08.04.2005
13.04.2005	RT I 2005, 24, 181	01.11.2005
16.06.2005	RT I 2005, 38, 299	17.07.2005, osaliselt 01.11.2005
15.06.2005	RT I 2005, 39, 308	01.01.2006
28.09.2005	RT I 2005, 54, 430	01.01.2006
12.10.2005	RT I 2005, 57, 451	18.11.2005
14.12.2005	RT I 2006, 2, 3	01.07.2006
17.05.2006	RT I 2006, 26, 191	01.08.2006
15.11.2006	RT I 2006, 55, 405	01.01.2007, osaliselt 01.02.2007
16.11.2006	RT I 2006, 55, 409	01.07.2007
15.11.2006	RT I 2006, 55, 405	01.01.2007, osaliselt 01.02.2007, 01.08.2007
15.11.2006	RT I 2006, 55, 405	01.01.2007, osaliselt 01.02.2007, 01.08.2007, 01.01.2008
14.06.2007	RT I 2007, 45, 320	20.07.2007
22.05.2008	RT I 2008, 24, 156	01.09.2008
22.10.2008	RT I 2008, 48, 264	01.02.2009
22.10.2008	RT I 2008, 48, 265	01.05.2009
17.12.2008	RT I 2008, 58, 329	01.01.2009
17.12.2008	RT I 2008, 58, 329	01.03.2009

28.01.2009	RT I 2009, 11, 67	01.07.2009
18.06.2009	RT I 2009, 35, 232	06.07.2009
30.09.2009	RT I 2009, 49, 331	01.01.2010
01.10.2009	RT I 2009, 49, 332	31.10.2009
29.10.2009	RT I 2009, 53, 360	01.01.2010, osaliselt 12.11.2009
18.11.2009	RT I 2009, 60, 395	01.07.2010
28.01.2010	RT I 2010, 8, 39	27.02.2010, osaliselt 01.04.2010, 01.06.2010, 01.09.2010 ja 01.04.2011
25.02.2010	RT I 2010, 11, 56	28.03.2010, osaliselt 01.04.2010
07.04.2010	RT I 2010, 18, 97	16.05.2010
22.04.2010	RT I 2010, 22, 108	01.01.2011 jõustub päeval, mis on kindlaks määratud Euroopa Liidu Nõukogu otsuses Eesti Vabariigi suhtes kehtestatud erandi kehtetuks tunnistamise kohta Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 140 lõikes 2 sätestatud alusel, Euroopa Liidu Nõukogu 13.07.2010. a otsus Nr 2010/416/EL (ELT L 196, 28.07.2010, lk 24–26).
05.05.2010	RT I 2010, 24, 115	01.09.2010
03.06.2010	RT I 2010, 35, 192	08.07.2010
09.06.2010	RT I 2010, 41, 240	01.09.2010
10.02.2011	RT I, 03.03.2011, 3	13.03.2011
23.02.2011	RT I, 25.03.2011, 1	01.01.2014; jõustumisaeg muudetud 01.07.2014 [RT I, 22.12.2013, 1]
06.12.2011	RT I, 21.12.2011, 2	01.01.2012
08.12.2011	RT I, 29.12.2011, 1	01.01.2012
15.12.2011	RT I, 30.12.2011, 3	09.01.2012, osaliselt 01.01.2012
14.11.2012	RT I, 06.12.2012, 1	01.01.2013
07.12.2012	RT I, 22.12.2012, 2	01.01.2013
12.12.2012	RT I, 22.12.2012, 14	01.01.2013, osaliselt 01.06.2013, 01.07.2013 ja 01.01.2015
28.03.2013	RT I, 18.04.2013, 2	28.04.2013
20.06.2013	RT I, 06.07.2013, 1	01.01.2014
21.11.2013	RT I, 13.12.2013, 5	23.12.2013
05.12.2013	RT I, 22.12.2013, 1	01.01.2014
19.02.2014	RT I, 13.03.2014, 4	01.07.2014
26.02.2014	RT I, 21.03.2014, 1	31.03.2014, osaliselt 01.01.2015
26.03.2014	RT I, 16.04.2014, 3	01.07.2014
05.06.2014	RT I, 29.06.2014, 1	01.07.2014
19.06.2014	RT I, 04.07.2014, 13	01.01.2015
19.06.2014	RT I, 29.06.2014, 109	01.07.2014, Vabariigi Valitsuse seaduse § 107 ³ lõike 4 alusel asendatud ministrite ametnimetused.
19.11.2014	RT I, 04.12.2014, 4	01.01.2015
19.11.2014	RT I, 06.12.2014, 1	01.01.2016
19.11.2014	RT I, 13.12.2014, 2	01.01.2016, osaliselt 01.01.2015, 01.06.2015, 01.01.2018 ja 01.07.2018
19.11.2014	RT I, 13.12.2014, 1	01.01.2016
02.02.2015	RT I, 04.02.2015, 1	02.02.2015 - Riigikohtu põhiseaduslikkuse järelevalve kolleegiumi kohtuotsus tunnistab, et sotsiaalhoolekande seaduse § 22 ² lõige 2 oli kuni 31. detsembrini 2014 kehtinud redaktsioonis põhiseaduse vastane osas, milles see ei võimaldanud toimetulekutoetuse arvestamisel arvata sissetuleku hulgast välja õppetootuste ja õppelaenu seaduse § 5 lõike 5 alusel

1. peatükk ÜLDSÄTTED

§ 1. Seaduse ülesanne

(1) Seadus sätestab sotsiaalhoolekande organisatsioonilised, majanduslikud ja õiguslikud alused ning reguleerib sotsiaalhoolekandes tekkivaid suhteid.

(2) Käesolevas seaduses ettenähtud haldusmenetlusele kohaldatakse haldusmenetluse seaduse sätteid, arvestades käesoleva seaduse erisusi.
[RT I 2002, 61, 375- jõust. 01.08.2002]

§ 2. Mõisted

Käesolevas seaduses kasutatakse mõisteid järgmises tähenduses:

- 1) sotsiaalhoolekanne – sotsiaalteenuste, sotsiaaltoetuste, vältimatu sotsiaalabi ja muu abi osutamise või määramisega seotud toimingute süsteem;
- 2) toimetulek – isiku või perekonna füüsiline või psühhosotsiaalne võime igapäevases elus toime tulla;
- 3) sotsiaalteenus – isiku või perekonna toimetulekut soodustav mitterahaline toetus;
- 4) sotsiaaltoetus – isiku või perekonna toimetuleku soodustamiseks antav rahaline toetus;
- 5) muu abi – sotsiaalse keskkonna parandamisele ja sotsiaalse turvalisuse suurendamisele suunatud tegevus;
- 6) sotsiaalkorter – munitsipaalomandis olev eluruum sotsiaalteenust vajavale isikule;
- 7) [kehtetu -RT I 2010, 8, 39- jõust. 01.04.2011]
- 8) [kehtetu -RT I 2010, 8, 39- jõust. 01.04.2011]
- 9) [kehtetu -RT I 2010, 8, 39- jõust. 01.04.2011]
- 9¹) [kehtetu -RT I 2010, 8, 39- jõust. 01.09.2010]
- 10) hoolekandetöötaja – sotsiaalhoolekandes töötav vastava ettevalmistusega isik;
- 11) sotsiaaltöötaja – vastava erialase ettevalmistusega kõrgharidusega isik;
- 12) vältimatu sotsiaalabi – piisavate elatusvahenditeta isiku olukorrale vastavad hädavajalikud sotsiaalhoolekandelised abinõud, mis tagavad vähemalt toidu, riietuse ja ajutise peavarju.

§ 3. Sotsiaalhoolekande põhimõtted ja ülesanded

(1) Sotsiaalhoolekande põhimõteteks on:

- 1) inimõiguste järgimine;
- 2) isiku vastutus enda ja oma perekonnaliikmete toimetuleku eest;
- 3) abi andmise kohustus, kui isiku ja perekonna võimalused toimetulekuks ei ole piisavad;
- 4) isiku ja perekonna toimetuleku soodustamine.

(2) Sotsiaalhoolekande ülesanneteks on isikule või perekonnale toimetulekuraskuste ennetamiseks, kõrvaldamiseks või kergendamiseks abi osutamine ja sotsiaalsete erivajadustega isiku sotsiaalsele turvalisusele, arengule ja ühiskonnas kohanemisele kaasaaitamine.

§ 4. Sotsiaalhoolekande subjekt

(1) Sotsiaalteenuseid, sotsiaaltoetusi ja muud abi on õigus saada:

- 1) Eesti alalisel elanikul;
- 2) Eestis elamisloa või elamisõiguse alusel elaval välismaalasel;
- 3) Eestis viibival rahvusvahelise kaitse saajal.

(2) Käesoleva seaduse §-s 23¹ sätestatud toetusele on õigus Eestis seaduslikul alusel viibival isikul, kes vastab nimetatud paragrahvis sätestatud tingimustele.

(3) Vältimatut sotsiaalabi on õigus saada igal Eestis viibival isikul.
[RT I 2006, 26, 191- jõust. 01.08.2006]

2. peatükk

SOTSIAALHOOLEKANDE KORRALDUS

§ 5. Sotsiaalhoolekande korraldamine

- (1) Sotsiaalhoolekannet korraldavad valdkonna eest vastutav minister, maavanemad ja kohalik omavalitsus.
- (2) Riiklikku sotsiaalhoolekannet korraldavad valdkonna eest vastutav minister ja maavanemad.
- (3) Maavanem korraldab maakonnas riiklikku sotsiaalhoolekannet maavalitsuse vastava osakonna kaudu.
- (4) Omavalitsuse sotsiaalhoolekannet korraldab valla- või linnavalitsus.
- (5) [Kehtetu -RT I 2001, 85, 509- jõust. 01.01.2002]

§ 6. Valdkonna eest vastutava ministri ülesanded sotsiaalhoolekande juhtimisel ja korraldamisel

Valdkonna eest vastutava ministri ülesanded sotsiaalhoolekande juhtimisel ja korraldamisel on:

- 1) riigi sotsiaalhoolekandepoliitika väljatöötamine;
- 2) sotsiaalhoolekannet reguleerivate seaduste ja muude õigusaktide eelnõude väljatöötamine;
- 3) sotsiaalhoolekande riiklike programmide ja projektide väljatöötamine ning nende koordineerimine ja korraldamine;
- 4) hoolekandetöötajate koolitusstandardi määramine, koolituse korraldamises osalemine;
- 5) [kehtetu -RT I 2010, 8, 39- jõust. 27.02.2010]
- 6) proteeside, ortopeediliste ja muude abivahendite tootmise ja hankimise organiseerimine ning vastava nõudluse väljaselgitamine;
- 7) sotsiaalhoolekandevalase teabe ja statistika kogumine, analüüsimine ja edastamine elanikkonnale; [RT I 2010, 8, 39- jõust. 01.04.2010]
- 8) [kehtetu -RT I 2010, 8, 39- jõust. 01.04.2011]
- 8¹) sotsiaalhoolekandevalaste statistiliste aruannete vormide ja nende esitamise korra kehtestamine; [RT I 2004, 89, 605- jõust. 01.01.2005]
- 9) kohalikele omavalitsustele sotsiaalhoolekandeks täiendavate rahaliste vahendite taotlemine;
- 10) [kehtetu -RT I, 21.03.2014, 1- jõust. 31.03.2014]
- 11) lapsendamise korraldamine välisriikidest ja välisriikidesse ning vastava registri pidamine;
- 12) sotsiaalhoolekandevalaste ja hoolekandetöötajate litsentsimine;
- 13) muude seaduste ja õigusaktidega temale pandud sotsiaalhoolekandevalaste ülesannete täitmine.

§ 7. Maavanema ülesanded sotsiaalhoolekande korraldamisel

(1) Maavanema ülesandeks sotsiaalhoolekande korraldamisel on koostöös kohalike omavalitsusorganite ning teiste juriidiliste ja füüsiliste isikutega oma pädevuse piires:

- 1) maakonna sotsiaalhoolekandepoliitika väljatöötamine;
- 2) sotsiaalhoolekande programmide ja projektide väljatöötamine, nende koordineerimine ja korraldamine maakonnas;
- 3) maakonna hoolekandetöötajate koolituse korraldamine;
- 4) [kehtetu -RT I, 21.03.2014, 1- jõust. 31.03.2014]
- 5) [kehtetu -RT I, 13.12.2014, 2- jõust. 01.01.2016]
- 6) maakonna sotsiaalhoolekandevalase informatsiooni kogumine ja analüüsimine ning teabe edastamine valla- ja linnavalitsustele ning elanikkonnale;
- 6¹) maakonnast sotsiaalhoolekandevalaste statistiliste aruannete kogumine, koondaruannete koostamine ja nende esitamine käesoleva seaduse § 6 punkti 8¹ alusel kehtestatud korras;
- 7) [kehtetu - RT I 2010, 8, 39- jõust. 01.04.2011]
- 7¹) asenduskoduteenuse ja riigi rahastatava lapsehoiuteenuse rahastamise korraldamine käesoleva seaduse kohaselt; [RT I, 18.04.2013, 2- jõust. 28.04.2013]
- 8) [kehtetu -RT I, 21.03.2014, 1- jõust. 31.03.2014]
- 9) [kehtetu -RT I, 06.12.2014, 1- jõust. 01.01.2016]
- 10) muude seaduste ja õigusaktidega temale pandud sotsiaalhoolekandevalaste ülesannete täitmine.

- (2) [Kehtetu -RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

(3) Maavanemal on õigus anda temale käesoleva paragrahvi lõike 1 punktis 5 pandud ülesande täitmine halduslepinguga üle kohalikule omavalitsusele.

§ 8. Kohaliku omavalitsusüksuse ülesanded sotsiaalhoolekande korraldamisel

Kohaliku omavalitsusüksuse ülesanded sotsiaalhoolekande korraldamisel on:

- 1) kohaliku sotsiaalhoolekande arengukava väljatöötamine valla või linna arengukava osana;
- 2) sotsiaalteenuste, vältimatu sotsiaalabi ja muu abi andmise korraldamine ning sotsiaaltoetuste määramine ja maksmine;

2¹) sotsiaalhoolekandeleaste statistiliste aruannete koostamine ja nende esitamine maavanemale käesoleva seaduse § 6 punkti 8¹alusel kehtestatud korras.

3) [kehtetu -RT I 2010, 8, 39- jõust. 01.04.2011]

4) [kehtetu -RT I, 21.03.2014, 1- jõust. 31.03.2014]

§ 9. Sotsiaalhoolekandega hõlmatus

(1) Vallas või linnas elavale isikule on kohustatud sotsiaalteenuste, sotsiaaltoetuste, vältimatu sotsiaalabi ja muu abi andmist korraldama elukohajärgne valla- või linnavalitsus.

(2) Väljaspool oma elukohta viibivale isikule korraldab sotsiaalteenuste, vältimatu sotsiaalabi ja muu abi andmist valla- või linnavalitsus, kelle halduspiirkonnas ta viibib, kooskõlastatult isiku elukoha valla- või linnavalitsusega.

(3) Isikule, kelle elukohta ei saa kindlaks määrata, korraldab sotsiaalteenuste, vältimatu sotsiaalabi ja muu abi andmist see valla- või linnavalitsus, kelle halduspiirkonnas isik abi vajamise ajal asub.

(4) Kinnipidamiskohast vabanenud isikule on sotsiaalteenuste, sotsiaaltoetuste, vältimatu sotsiaalabi ja muu abi andmise korraldajaks valla- või linnavalitsus, kelle halduspiirkonnas isik viimati elas, või kui tema perekonnaliikmed vahetasid elukohta, siis nende juurde elama asumisel perekonnaliikmete elukohajärgne valla- või linnavalitsus.

(5) Välismaalasele, kes ajutiselt viibib Eestis, korraldab vältimatu sotsiaalabi andmist see valla- või linnavalitsus, kelle halduspiirkonnas isik abi vajamise ajal asub.

3. peatükk SOTSIAALTEENUSED

1. jagu Üldosa

[RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]

§ 10. Sotsiaalteenused

Sotsiaalteenused on:

1) sotsiaalnõustamine;

1¹) sotsiaalse rehabilitatsiooni teenuse eest riigi poolt tasu maksmise kohustuse ülevõtmine;
[RT I, 13.12.2014, 2- jõust. 01.01.2016]

1²) igapäevaeltu toetamise teenus;
[RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]

1³) töötamise toetamise teenus;
[RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]

1⁴) toetatud elamise teenus;
[RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]

1⁵) kogukonnas elamise teenus;
[RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]

1⁶) ööpäevaringne erihooldusteenus;
[RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]

2) abivahendi ostmisel või üürimisel riigi poolt tasu maksmise kohustuse ülevõtmine;
[RT I, 13.12.2014, 2- jõust. 01.01.2016]

2¹) lapsehoiuteenus;
[RT I 2006, 55, 405- jõust. 01.01.2007]

3) koduteenused;

4) eluasemeteenused;

5) hooldamine perekonnas;

5¹) asenduskoduteenus;
[RT I 2006, 55, 405- jõust. 01.01.2007]

6) hooldamine hoolekandeesutuses;

7) toimetulekuks vajalikud muud sotsiaalteenused.

§ 10¹. Sotsiaalteenuse osutamise keeld

2. jagu Sotsiaalnõustamine

[RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]

§ 11. Sotsiaalnõustamine

(1) Sotsiaalnõustamine on isikule vajaliku teabe andmine sotsiaalsetest õigustest ja seaduslike huvide kaitsmise võimalustest ning abistamine konkreetsete sotsiaalsete probleemide lahendamisel edaspidise toimetuleku soodustamiseks.

(2) Sotsiaalnõustajaks on selleks tööks eriettevalmistuse saanud hoolekandetöötaja.

(3) Vallas või linnas korraldab sotsiaalnõustamist vastav valla- või linnavalitsus.

3. jagu Sotsiaalse rehabilitatsiooni teenuse eest tasu maksmise kohustuse riigi poolt ülevõtmine

[RT I, 13.12.2014, 2- jõust. 01.01.2016]

1. jaotis Õigus taotleda sotsiaalse rehabilitatsiooni teenuse eest tasu maksmise kohustuse riigi poolt ülevõtmist

[RT I, 13.12.2014, 2- jõust. 01.01.2016]

§ 11¹. Sotsiaalse rehabilitatsiooni teenuse eest tasu maksmise kohustuse ülevõtmine

(1) Riik võtab õigustatud isikult sotsiaalse rehabilitatsiooni teenuse eest tasu maksmise kohustuse üle (edaspidi *tasu maksmise kohustuse ülevõtmine*) tingimusel, et:

1) õigustatud isik ja sotsiaalse rehabilitatsiooni teenuse osutaja lepivad kokku sotsiaalse rehabilitatsiooni teenuse osutamises, mis vastab minimaalselt käesolevas jaos sätestatud nõuetele;

2) sotsiaalse rehabilitatsiooni teenuse osutaja nõustub käesolevas jaos sätestatud korras sellega, et riik võtab sotsiaalse rehabilitatsiooni teenuse eest tasu maksmise kohustuse üle;

3) sotsiaalse rehabilitatsiooni teenuse osutaja ja riik on sõlminud käesoleva seaduse §-s 11¹⁰ nimetatud lepingu.

(2) Riik võtab tasu maksmise kohustuse käesoleva seaduse §-s 11⁸ nimetatud otsuse alusel üle kuni kaheks aastaks.

(3) Sotsiaalse rehabilitatsiooni teenus on teenuse vajaduse määratlemisel koostatud tegevuskava, rehabilitatsiooniplaani või rehabilitatsiooniprogrammi alusel ja käesoleva seaduse § 11⁷ lõikes 2 nimetatud eesmärkidel osutatavate rehabiliteerivate tegevuste kogum.

[RT I, 13.12.2014, 2- jõust. 01.01.2016]

§ 11². Rehabiliteerivate tegevuste loetelu

Sotsiaalse rehabilitatsiooni teenuse raames osutatavate selliste tegevuste loetelu ja hinna, mille eest tasu maksmise kohustuse võtab riik üle, kehtestab **Vabariigi Valitsus** määrusega.

[RT I, 13.12.2014, 2- jõust. 01.01.2016]

§ 11³. Sotsiaalse rehabilitatsiooni teenuse riigi poolt ülevõetava tasu suurus

Sotsiaalse rehabilitatsiooni teenuse riigi poolt ülevõetava tasu maksimaalse suuruse ühes aastas ja tasu arvestamise korra kehtestab **Vabariigi Valitsus** määrusega.

[RT I, 13.12.2014, 2- jõust. 01.01.2016]

§ 11⁴. Õigustatud isikud

(1) Õigus taotleda tasu maksmise kohustuse ülevõtmist riigi poolt on:

1) kuni 16-aastaselt isikul, kellel on puue puuetega inimeste sotsiaaltoetuste seaduse § 2 tähenduses;

2) alaealise mõjutusvahendite seaduse § 1 lõigetes 2 ja 3 nimetatud isikul;

3) tööealisel isikul, kellel on puue puuetega inimeste sotsiaaltoetuste seaduse § 2 tähenduses või kes on tunnistanud püsivalt töövõimetuks riikliku pensionikindlustuse seaduse alusel või kellele on riiklike elatusrahade seaduse alusel määratud invaliidsusgrupp tähtajatult või kellel on tuvastatud osaline töövõime töövõimetoetuse seaduse alusel ning kellel on tuvastatud sotsiaalse rehabilitatsiooni teenuse vajadus;

4) tööealisel puuduva töövõimega isikul, kellel on tuvastatud sotsiaalse rehabilitatsiooni teenuse vajadus;

5) riikliku pensionikindlustuse seaduse §-s 7 sätestatud vanaduspensioniealisel isikul, kellel on puue puuetega inimeste sotsiaaltoetuste seaduse § 2 tähenduses ning kellel on tuvastatud sotsiaalse rehabilitatsiooni teenuse vajadus;

6) riikliku pensionikindlustuse seaduse §-s 9 sätestatud ennetähtaegsele vanaduspensionile jäänud isikul, kellel on puue puuetega inimeste sotsiaaltoetuste seaduse § 2 tähenduses ning kellel on tuvastatud sotsiaalse rehabilitatsiooni teenuse vajadus;

7) päästeteenistuse seaduse §-s 19 sätestatud vanaduspensionil ootel oleva päästeteenistuja toetust saaval isikul, kellel on puue puuetega inimeste sotsiaaltoetuste seaduse § 2 tähenduses ning kellel on tuvastatud sotsiaalse rehabilitatsiooni teenuse vajadus;

8) puuetega inimeste sotsiaaltoetuste seaduse §-s 2¹ nimetatud isikul.

(2) Tööealine käesoleva jaotise tähenduses on isik, kes on 16-aastane kuni vanaduspensioniealine ega saa ennetähtaegset vanaduspensionil või vanaduspensionil ootel oleva päästeteenistuja toetust.

(3) Käesoleva paragrahvi lõike 1 punktis 3 nimetatud isikul on õigus taotleda tasu maksmise kohustuse ülevõtmist riigi poolt, kui:

1) isikut ei ole töötuna arvele võetud tööturuteenuste ja -toetuste seaduse alusel või

2) isik ei ole hõivatud tööturuteenuste ja -toetuste seaduse § 6 lõike 5 punktides 3–5¹ ja 7 nimetatud tegevusega ega omanda põhi-, üldkesk-, kutse- või kõrgharidust.

[RT I, 13.12.2014, 2- jõust. 01.01.2016]

§ 11⁵. Õigus sõidu- ja majutuskulude hüvitamisele

(1) Õigustatud isikule ja vajaduse korral alla 16-aastase õigustatud isiku saatjale, kelle elukoht asub väljaspool kohaliku omavalitsuse üksust, kus on sotsiaalse rehabilitatsiooni teenuse osutamise koht, hüvitatakse õigustatud isiku elukohast teenuse osutamise kohta ja tagasi sõitmiseks tehtud kulud ning teenuse saamise ajal majutuse kulud.

(2) Kui sotsiaalse rehabilitatsiooni teenust tuleb osutada õigustatud isiku igapäevases keskkonnas, hüvitatakse sotsiaalse rehabilitatsiooni teenuse osutajale sõidukulud teenuse osutamise kohast õigustatud isiku asukohta ja tagasi. Käesolevas lõikes nimetatud juhul ei tohi ühes kalendriaastas õigustatud isiku sõidu- ja majutuskulud ning teenuse osutaja sõidukulud kokku ületada käesoleva paragrahvi lõike 5 alusel sätestatud maksimaalset maksumust.

(3) Sotsiaalse rehabilitatsiooni teenuse raames majutamisel peab sotsiaalse rehabilitatsiooni teenuse osutaja tagama majutuse sellises keskkonnas, mis vastab:

1) haiglale esitatud nõuetele;

2) turismiseaduse § 19 lõike 4 alusel kehtestatud majutusettevõtte nõuetest vähemalt külaliskorterile esitatavatele nõuetele või

3) rahvatervise seaduse alusel hoolekandeametusele kehtestatud tervisekaitse nõuetele.

(4) Sõidukulud hüvitatakse sotsiaalse rehabilitatsiooni teenuse osutamise koha ja õigustatud isiku elukoha lühima kahekorde vahemaa ning kilomeetrikulu piirmäära alusel.

(5) **Vabariigi Valitsus** kehtestab määrusega sõidukulude piirmäära ühe kilomeetri kohta, sõidu- ja majutuskulude hüvitamise korra ning sõidu- ja majutuskulude maksimaalse maksumuse õigustatud isiku ja alla 16-aastase õigustatud isiku saatja kohta ühes kalendriaastas.

[RT I, 13.12.2014, 2- jõust. 01.01.2016]

2. jaotis Tasu maksmise kohustuse riigi poolt ülevõtmise taotlemine ja otsustamine

[RT I, 13.12.2014, 2- jõust. 01.01.2016]

§ 11⁶. Tasu maksmise kohustuse riigi poolt ülevõtmise taotlemine

(1) Tasu maksmise kohustuse riigi poolt ülevõtmise taotlemiseks esitab käesoleva seaduse §-s 11⁴ nimetatud isik, välja arvatud § 11⁴ lõike 1 punktides 2 ja 8 nimetatud isik, taotluse Sotsiaalkindlustusametile.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud taotluses sisalduvate andmete ja sellele lisatavate dokumentide loetelu kehtestab valdkonna eest vastutav minister määrusega.
[RT I, 13.12.2014, 2- jõust. 01.01.2016]

§ 11⁷. Sotsiaalse rehabilitatsiooni teenuse vajaduse tuvastamine

(1) Sotsiaalkindlustusamet määratleb käesoleva seaduse § 11⁴ lõike 1 punktides 3–7 nimetatud isikute sotsiaalse rehabilitatsiooni teenuse vajaduse, lähtudes muu hulgas järgmistest tunnustest:

- 1) eesmärgid, mille esinemisel on õigustatud sotsiaalse rehabilitatsiooni teenuse osutamine;
- 2) toimetulekuvõime;
- 3) tegevusvõime;
- 4) osalusvõime.

(2) Käesoleva seaduse § 11⁴ lõike 1 punktides 3–7 nimetatud isikutele sotsiaalse rehabilitatsiooni teenuse osutamise vajadus puudub, kui sotsiaalse rehabilitatsiooni teenust ei ole võimalik osutada vähemalt ühel alljärgnevatest eesmärkidest:

- 1) elamise valdkonnas suurendada motivatsiooni ja valmisolekut jõukohaseks osalemiseks kogukonna tegevustes, arendada kognitiivseid ja füüsilisi võimeid ning õpetada ja arendada igapäevaelu oskusi, mille tulemusena inimene elab võimalikult iseseisvalt;
- 2) õppimise valdkonnas pakkuda õppeprotsessis vajalikku tuge, mille tulemusel inimene omandab võimetekohase hariduse või täiendavad tööks vajalikud kompetentsid;
- 3) suhtlemise ja vaba aja valdkonnas suurendada eneseteadvust, arendada eneseregulatsiooni-, suhtlemis- ja koostööoskusi, mille tulemusel inimene osaleb võimetekohaselt ühiskonnaelus;
- 4) töövõime eelduste arendamise valdkonnas suurendada isiku valmisolekut võimetekohasele tööle asumiseks.
[RT I, 13.12.2014, 2- jõust. 01.01.2016]

§ 11⁸. Tasu maksmise kohustuse ülevõtmise otsustamine

(1) Sotsiaalkindlustusamet otsustab tasu maksmise kohustuse riigi poolt ülevõtmise käesoleva seaduse § 11⁴ lõike 1 punktides 1, 2 ja 8 nimetatud isiku puhul kümne tööpäeva jooksul ja punktides 3–7 nimetatud isiku puhul 40 tööpäeva jooksul taotluse saamisest arvates.

(2) Sotsiaalkindlustusametil on sotsiaalse rehabilitatsiooni teenuse eest tasu maksmise kohustuse ülevõtmise otsustamisel õigus saada:

- 1) isikult ja Eesti Töötukassalt töövõime hindamise alusandmeid ja otsuse andmeid;
- 2) töötuna ja töötisijana arvel olevate isikute ning tööturuteenuste osutamise registrist andmeid isiku töötuna arveloleku ja isikule tööalase rehabilitatsiooni teenuse osutamise kohta;
- 3) kaitseväekohustuslaste registrist aja-, asendus- või reservteenistuses olemise andmeid.

(3) Isikul, kellel sotsiaalse rehabilitatsiooni teenuse saamise ajal tekib õigus tööturuteenuste ja -toetuste seaduse § 23¹ kohasele tööalase rehabilitatsiooni teenusele, on õigus saada sotsiaalse rehabilitatsiooni teenust, mida ta on suunatud saama.

[RT I, 13.12.2014, 2- jõust. 01.01.2016]

§ 11⁹. Rehabilitatsioonijärjekord

(1) Kui riigieelarves ei ole piisavalt rahalisi vahendeid, paneb Sotsiaalkindlustusamet õigustatud isiku tasu maksmise kohustuse riigi poolt ülevõtmiseks järjekorda. Tasu maksmise kohustuse riigi poolt ülevõtmise järjekord ei tohi ületada ühte aastat.

(2) Sotsiaalkindlustusamet peab eraldi rehabilitatsioonijärjekorda kuni 16-aastaste ning 16-aastaste ja vanemate isikute kohta.

(3) Väljaspool rehabilitatsioonijärjekorda on õigus taotleda tasu maksmise kohustuse riigi poolt ülevõtmist käesoleva seaduse § 11⁴ lõike 1 punktides 2 ja 8 nimetatud isikul.

(4) Sotsiaalkindlustusamet teavitab õigustatud isikut, kui rehabilitatsioonijärjekord on jõudnud õigustatud isikuni.

(5) Õigustatud isik kaotab õiguse tasu maksmise kohustuse riigi poolt ülevõtmisele, kui ta ei pöördu sotsiaalse rehabilitatsiooni teenuse osutaja poole sotsiaalse rehabilitatsiooni teenuse osutamise lepingu sõlmimiseks 60 kalendripäeva jooksul alates käesoleva seaduse § 11⁸ lõikes 1 nimetatud otsuse või käesoleva paragrahvi lõikes 4 nimetatud teavituse kättetoimetamisest.

[RT I, 13.12.2014, 2- jõust. 01.01.2016]

3. jaotis

Tasu maksmise kohustuse ülevõtmise leping

[RT I, 13.12.2014, 2- jõust. 01.01.2016]

§ 11¹⁰. Tasu maksmise kohustuse ülevõtmise leping

(1) Tasu maksmise kohustuse ülevõtmise leping on kokkulepe, millega Sotsiaalkindlustusamet ja sotsiaalse rehabilitatsiooni teenuse osutaja lepivad kokku korras, millega Sotsiaalkindlustusamet võtab õigustatud isikult üle tasu maksmise kohustuse.

(2) Sotsiaalkindlustusamet sõlmib lepingu sellise sotsiaalse rehabilitatsiooni teenuse osutajaga, kellele on väljastatud tegevusluba.

(3) Sotsiaalkindlustusamet kontrollib enne lepingu sõlmimist maksuvõla puudumist. Kui ilmneb, et sotsiaalse rehabilitatsiooni teenuse osutajal on maksuvõlg, siis lepingut ei sõlmita.

(4) Sotsiaalkindlustusamet sõlmib lepingu kuni viieaastase tähtajaga.

[RT I, 13.12.2014, 2- jõust. 01.01.2016]

4. jaotis Nõuded sotsiaalse rehabilitatsiooni teenuse osutamisele

[RT I, 13.12.2014, 2- jõust. 01.01.2016]

§ 11¹¹. Nõuded sotsiaalse rehabilitatsiooni teenuse osutajale

Sotsiaalse rehabilitatsiooni teenuse osutaja, kes osutab sotsiaalse rehabilitatsiooni teenust, mille eest tasu maksmise kohustuse võtab riik üle, peab:

- 1) olema moodustanud käesoleva seaduse §-s 11¹³ sätestatud nõuetele vastava rehabilitatsioonimeeskonna;
- 2) tagama, et vahetult sotsiaalse rehabilitatsiooni teenust osutav isik vastab käesoleva seaduse §-s 11¹³ sätestatud nõuetele;
- 3) rakendama sertifitseeritavat kvaliteedijuhtimise süsteemi, mis järgib vähemalt järgmisi põhimõtteid: juurdepääsetavus informatsioonile, isikukeskus, tulemusele orienteeritus, koostöö, vajaduspõhine lähenemine, isiku kaasamine, teenuse jõustav iseloom, organisatsiooni töökorralduse ja juhtimise kvaliteedi tagamine; [RT I, 13.12.2014, 2- jõust. 01.07.2018]
- 4) tagama, et teenuse osutamise koht vastab tuleohutuse ja tervisekaitse nõuetele;
- 5) tagama teenuse osutamise kohale juurdepääsu ehitusseaduse § 3 lõike 10 alusel kehtestatud nõuete kohaselt;
- 6) tagama delikaatsete isikuandmete töötlemise isikuandmete kaitse seadusega kehtestatud korras;
- 7) olema kehtestanud asutusesisese kaebuste lahendamise korra;
- 8) korraldama teenuse osutamise selliselt, et isikul on võimalik saada kõiki talle vajalikke sotsiaalse rehabilitatsiooni teenuse raames osutatavaid tegevusi ühe teenuseosutaja juures.

[RT I, 13.12.2014, 2- jõust. 01.01.2016, välja arvatud punkt 3 mis jõustub 01.07.2018]

§ 11¹². Nõuded sotsiaalse rehabilitatsiooni teenusele

Kui riik võtab üle sotsiaalse rehabilitatsiooni teenuse eest tasu maksmise kohustuse, tuleb sotsiaalse rehabilitatsiooni teenuse osutamise käigus:

- 1) koostada õigustatud isikule rehabilitatsiooniplaan ja rehabilitatsiooniplaani või -programmi alusel osutada rehabiliteerivaid tegevusi sotsiaalse rehabilitatsiooni eesmärgi saavutamiseks;
- 2) tutvustada õigustatud isikule tema õigusi ja kohustusi, kaebuste esitamise korda, sotsiaalse rehabilitatsiooni teenuse osutamise protseduuri ja selle käigus koostatavaid dokumente;
- 3) anda kirjalik hinnang õigustatud isiku sotsiaalse rehabilitatsiooni eesmärgi saavutamise või saavutamata jäämise põhjuste kohta ning esitada see Sotsiaalkindlustusametile hiljemalt koos viimase arvega;
- 4) anda kirjalik hinnang õigustatud isiku rehabilitatsiooniplaani või -programmi muutmise põhjendamiseks, kui sotsiaalse rehabilitatsiooni teenuse osutamise käigus on rehabilitatsiooniplaani või -programmi muudetud.

[RT I, 13.12.2014, 2- jõust. 01.01.2016]

§ 11¹³. Nõuded rehabilitatsioonimeeskonnale

(1) Rehabilitatsioonimeeskond koosneb vähemalt kolmest erinevast spetsialistist, kellest ühel on kutseseaduse alusel välja antud sotsiaaltöötaja kutse, riiklikult tunnustatud kõrgharidus sotsiaaltöös või sellele vastav kvalifikatsioon.

(2) Ülejäänud rehabilitatsioonimeeskonna spetsialistidel on:

- 1) kutseseaduse alusel välja antud psühholoogi kutse, riiklikult tunnustatud kõrgharidus psühholoogias või sellele vastav kvalifikatsioon;

- 2) kutseseaduse alusel välja antud füsioterapeudi kutse, riiklikult tunnustatud kõrgharidus füsioteraapias või sellele vastav kvalifikatsioon;
- 3) kutseseaduse alusel välja antud logopeedi kutse, riiklikult tunnustatud kõrgharidus logopeedias või sellele vastav kvalifikatsioon;
- 4) riiklikult tunnustatud kõrgharidus arstiteaduses või sellele vastav kvalifikatsioon ja ta on tervishoiutöötajana registreeritud Terviseametis;
- 5) riiklikult tunnustatud keskeri- või kõrgharidus õenduses või sellele vastav kvalifikatsioon ja ta on tervishoiutöötajana registreeritud Terviseametis;
- 6) riiklikult tunnustatud kõrgharidus tegevusteraapias või sellele vastav kvalifikatsioon;
- 7) riiklikult tunnustatud kõrgharidus kunstiteraapias (loovteraapias) või sellele vastav kvalifikatsioon või
- 8) riiklikult tunnustatud kõrgharidus eripedagoogikas või sellele vastav kvalifikatsioon.

(3) Rehabilitatsioonimeeskonna koosseisu võib kaasata kogemusnõustaja, kellel on õigustatud isiku puudega või tervisekahjustusega sarnase puude või tervisekahjustuse kogemus ning kes on läbinud valdkonna eest vastutava ministri määrusega kehtestatud 117-tunnise kogemusnõustaja esmase koolituse.

(4) 117-tunnise kogemusnõustaja esmase koolituse õppekava ja koolituse sisu kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#) määrusega.

(5) Vähemalt üks rehabilitatsioonimeeskonna spetsialist peab olema läbinud valdkonna eest vastutava ministri määrusega kehtestatud 160-tunnise rehabilitatsioonivaldkonna koolituse või käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud eriala omandamisel läbinud 160-tunnise rehabilitatsioonivaldkonna koolituse õppekava moodulites nimetatud ained.

(6) 160-tunnise rehabilitatsioonivaldkonna koolituse õppekava ja koolituse sisu kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#) määrusega.

[RT I, 13.12.2014, 2- jõust. 01.01.2016]

§ 11¹⁴. Rehabilitatsiooniplaani koostamine

(1) Rehabilitatsiooniplaan on õigustatud isiku ja tema seadusliku esindaja osalemisel rehabilitatsioonimeeskonna koostatud dokument, milles kajastub hinnang isiku tegevusvõimele, sotsiaalse rehabilitatsiooni eesmärk, eesmärgi saavutamiseks vajalikud rehabiliteerivad tegevused ja hinnang sotsiaalse rehabilitatsiooni eesmärgi saavutamise kohta.

(2) Rehabilitatsiooniprogramm on määratletud sihtgrupile rehabilitatsioonimeeskonna poolt koostatud dokument, milles kajastuvad sotsiaalse rehabilitatsiooni eesmärk, eesmärgi saavutamiseks vajalikud rehabiliteerivad tegevused ja nende maht ning milles on piiritletud õigustatud isikule programmi rakendamise periood.

(3) Rehabilitatsiooniplaani koostamisel peab rehabilitatsioonimeeskonda kuuluma:

- 1) sotsiaaltöötaja;
- 2) füsioterapeut või tegevusterapeut, kui hinnatakse liikumishäire või -kahjustusega isiku tegevusvõimet;
- 3) eripedagoog, logopeed või tegevusterapeut, kui hinnatakse nägemise, kuulmise või kõne funktsioonihäirega või vaimse alaarenguga isiku tegevusvõimet;
- 4) eripedagoog, kui hinnatakse alaealise isiku tegevusvõimet;
- 5) psühhiaater või psühholoog, kui hinnatakse alaealiste komisjoni poolt suunatud isiku tegevusvõimet;
- 6) psühhiaater ja tegevusterapeut, kui hinnatakse 16-aastase ja vanema raske, sügava või püsiva kuluga psüühikahäirega isiku tegevusvõimet;
- 7) psühhiaater ja tegevusterapeut, kui hinnatakse 16-aastase ja vanema psüühikahäirega isiku erihoolekandeteenuse vajadust.

(4) Rehabilitatsiooniprogrammi koostamisel ja rakendamisel kohaldatakse rehabilitatsioonimeeskonna kohta käesoleva paragrahvi lõikes 3 sätestatut.

(5) Rehabilitatsiooniplaani ja rehabilitatsiooniprogrammi võib sotsiaalse rehabilitatsiooni teenuse osutamise käigus muuta, kui see on vajalik rehabilitatsiooni eesmärgi saavutamiseks.

(6) Rehabilitatsiooniplaanis ja rehabilitatsiooniprogrammis sisalduvate andmete loetelu kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#) määrusega.

[RT I, 13.12.2014, 2- jõust. 01.01.2016]

4. jagu Erihoolekandeteenused

[RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]

1. jaotis Üldosa

§ 11¹⁵. Erihoolekandeteenuste osutamine

Käesoleva seaduse § 10 punktides 1²–1⁶ nimetatud teenuseid (edaspidi *erihoolekandeteenused*) võib osutada füüsilisest isikust ettevõtja, juriidiline isik, kohalik omavalitsus ja riik täidesaatva riigivõimu asutuste kaudu, kui isik või asutus vastab käesoleva seadusega kehtestatud nõuetele ning tal on tegevusluba vastava teenuse osutamiseks.

[RT I, 21.03.2014, 1- jõust. 31.03.2014]

§ 11¹⁶. Erihoolekandeteenuse taotlemine ja otsuse tegemine

(1) Isik esitab Sotsiaalkindlustusametile taotluse erihoolekandeteenuse saamiseks.

[RT I, 21.03.2014, 1- jõust. 31.03.2014]

(2) Kui isik on suunatud ööpäevaringset erihooldusteenust saama kohtumääruse alusel, esitab isiku eestkostja või elukohajärgne valla- või linnavalitsus Sotsiaalkindlustusametile viivitamata kohtumääruse isiku nõusolekuta hoolekandetasutusse paigutamise kohta.

[RT I, 21.03.2014, 1- jõust. 31.03.2014]

(3) Sotsiaalkindlustusamet otsustab erihoolekandeteenuse osutamise või sellest keeldumise, välja arvatud kohtumäärusega hoolekandetasutusse paigutatud isiku puhul, 15 tööpäeva jooksul taotluse ja kõikide nõutavate dokumentide saamisest arvates.

[RT I, 21.03.2014, 1- jõust. 31.03.2014]

(3¹) Sotsiaalkindlustusametil on õigus suunata isik käesoleva seaduse § 11¹⁰ lõikes 2 nimetatud sotsiaalse rehabilitatsiooni teenuse osutaja juurde rehabilitatsiooniplaani koostamisele erihoolekandeteenuse vajaduse hindamiseks.

[RT I, 13.12.2014, 2- jõust. 01.01.2016]

(4) [Kehtetu -RT I, 13.12.2014, 2- jõust. 01.01.2016]

(5) Erihoolekandeteenuse osutamise maksimaalne tähtaeg, mille jooksul isikul on õigus teenust saada, võib olla erihoolekandeteenuse vajaduse väljaselgitamisel kindlaks määratud tähtaja pikkune, kuid ei tohi üldjuhul ületada viit aastat. Erandjuhtumitel võib määrata tähtjaks kuni kümme aastat.

[RT I, 13.12.2014, 2- jõust. 01.01.2016]

(6) [Kehtetu -RT I, 21.03.2014, 1- jõust. 31.03.2014]

(7) [Kehtetu -RT I, 13.12.2014, 2- jõust. 01.01.2016]

(8) Taotluses esitatavate andmete koosseisu ja taotluse vormi ning nõutavate dokumentide loetelu kehtestab

valdkonna eest vastutav ministermäärusega.

[RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]

§ 11¹⁷. Suunamisotsuse väljastamine

(1) Kui taotleja vastab käesoleva seaduse § 10 punktis 1², 1³, 1⁴, 1⁵ või 1⁶ nimetatud teenust saama õigustatud isikule esitatavatele nõuetele, väljastab Sotsiaalkindlustusamet isikule suunamisotsuse, kui:

- 1) riigieelarves on olemas rahalised vahendid isikule erihoolekandeteenuse osutamiseks ja
- 2) erihoolekandeteenuse osutajal, kelle juurde isik soovib teenust saama minna, on olemas vaba koht.

(2) Suunamisotsusesse märgitakse:

- 1) erihoolekandeteenust saama suunatud isiku ja olemasolu korral tema seadusliku esindaja nimi, isikukood või sünniaeg ja kontaktandmed;
- 2) teenus, mida saama on isik suunatud;
- 3) tähtaeg, mille jooksul isikul on õigus teenust saada;
- 4) selle erihoolekandeteenuse osutaja nimi ja kontaktandmed, kelle juurde isik teenust saama on suunatud;
- 5) teenuse saamise eesmärk;
- 6) soovitatavad tegevused eesmärgi saavutamiseks ja
- 7) teenuse osutamise soovituslik minimaalne sagedus;
- 8) muu teave, mis on seotud kohtumäärusega hoolekandetasutusse paigutatavale isikule teenuse osutamisega.

[RT I, 21.03.2014, 1- jõust. 31.03.2014]

(3) Kogukonnas elamise teenuse või ööpäevaringse erihooldusteenuse suunamisotsuses märgib Sotsiaalkindlustusamet lisaks käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatule, et isikul on õigus saada märgitud teenust juhul, kui ta tasub käesoleva seaduse §-s 11¹⁹ nimetatud omaosalust või omaosalust, millest on maha arvestatud omaosaluse puudujääv osa, mille hüvitamise kohustuse on riik üle võtnud. Isikul tekib õigus teenust saada ka juhul, kui kolmas isik võtab isiku eest omaosaluse tasumise kohustuse üle ning isiku omaosalus kaetakse kokkulepitul ulatuses. Käesolevat lõiget ei kohaldata kohtumäärusega hoolekandeaustusse paigutatud isiku suhtes.

(4) Kohtumäärusega hoolekandeaustusse paigutatud isikule väljastab Sotsiaalkindlustusamet suunamisotsuse viivitamata pärast kohtumääruse jõustumist või viivitamata täitmiseks tunnistamist.

(5) Isikule sobiva erihoolekandeteenuse osutaja valivad välja ja teenuse osutamise alguskuupäeva, välja arvatud kohtumäärusega hoolekandeaustusse paigutatud isiku puhul, lepivad kokku Sotsiaalkindlustusamet, teenust saama õigustatud isik ja erihoolekandeteenuse osutaja. Sotsiaalkindlustusamet arvestab kohtumäärusega hoolekandeaustusse paigutatud isiku soovi teenuse osutaja valikul juhul, kui isiku soovitud teenuseosutajal on võimalik kohtumääruses nimetatud tähtajal isikule ööpäevaringset erihooldusteenust osutada.

(6) Erihoolekandeteenust saama suunatud isik peab pöörduma erihoolekandeteenuse osutaja poole suunamisotsuses märgitud teenuse osutamiseks kokku lepitud tähtpäeval, kuid mitte hiljem kui kolme päeva jooksul igapäevaelu toetamise, töötamise toetamise ja toetatud elamise teenuse puhul ning seitsme päeva jooksul kogukonnas elamise teenuse ja ööpäevaringse erihooldusteenuse puhul kokkulepitul tähtpäevast arvates. Kui isik ei ole nimetatud tähtaja jooksul kokkulepitul tähtpäevast arvates teenuse osutaja poole teenuse saamiseks pöördunud, ei ole tal enam õigust sama suunamisotsuse alusel teenust saada.
[RT I, 21.03.2014, 1- jõust. 31.03.2014]

(6¹) Sundravilt, tahtevastasel ravilt või kohtumäärusega teenuselt vabanev erihoolekandeteenust saama suunatud isik peab pöörduma erihoolekandeteenuse osutaja poole suunamisotsuses märgitud teenuse osutamiseks kokkulepitul tähtpäeval, kuid mitte hiljem kui kümne päeva jooksul.
[RT I, 21.03.2014, 1- jõust. 31.03.2014]

(7) Kui suunamisotsuses kokku lepitud tähtpäev on mööda lastud mõjuval põhjusel, võib Sotsiaalkindlustusamet isiku taotlusel ja kokkuleppel erihoolekandeteenuse osutajaga leppida kokku uue tähtpäeva, millest algab erihoolekandeteenuse osutamine.

(8) Kohtumäärusega hoolekandeaustusse paigutatud isik tuleb hoolekandeaustusse paigutada viivitamata pärast suunamisotsuse väljastamist.

(9) Kui Sotsiaalkindlustusametil ei ole võimalik erihoolekandeteenust saama õigustatud isikule suunamisotsust väljastada:

1) tulenevalt käesoleva paragrahvi lõike 1 punktist 1, teavitab Sotsiaalkindlustusamet isikut kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis taotluse rahuldamisest ja isiku järjekorda võtmisest või

2) tulenevalt käesoleva paragrahvi lõike 1 punktist 2, teavitab Sotsiaalkindlustusamet isikut kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis taotluse rahuldamisest, teise teenuseosutaja juures vabade kohtade olemasolust ja isiku järjekorda võtmisest, kui teenust saama suunatud isik ei soovi, et temale osutaks teenust teine erihoolekandeteenuse osutaja.

[RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]

§ 11¹⁸. Erihoolekandeteenuse rahastamine

(1) Erihoolekandeteenust saama õigustatud isikule osutatavat erihoolekandeteenust rahastatakse riigieelarvest Sotsiaalkindlustusameti eelarve kaudu, kogukonnas elamise teenust või ööpäevaringset erihooldusteenust saama õigustatud isiku poolt ning käesoleva seaduse §-s 11³⁷ sätestatud juhul kohaliku omavalitsuse poolt.

(2) Riigieelarvest ei rahastata erihoolekandeteenuse, välja arvatud kohtumääruse alusel ööpäevaringse erihooldusteenuse osutamist:

1) riikliku pensionikindlustuse seaduse §-s 7 sätestatud vanaduspensioniiikka jõudnud dementsuse diagnoosiga isikule, kellel ei ole dementsuse diagnoosile lisaks muud raske, sügava või püsiva kuluga psüühikahäiret, ja

2) isikule, kellel on sõltuvus alkoholist või narkootilisest ainest juhtiva psüühikahäirena.

(3) Erihoolekandeteenust rahastatakse teenuse osutaja ja Sotsiaalkindlustusameti vahel sõlmitud halduslepingu, teenuse osutaja esitatud arvete ning isikule väljastatud suunamisotsuse alusel, välja arvatud, kui teenuse osutajaks on valitsusasutus või valitsusasutuse hallatav riigiasutus.
[RT I, 21.03.2014, 1- jõust. 31.03.2014]

(4) Valitsusasutusest või valitsusasutuse hallatavast asutusest teenuse osutaja puhul rahastatakse erihoolekandeteenuse osutamist Sotsiaalministeeriumi valitsemisala eelarvest.

(5) Vabariigi Valitsus kehtestab määrusega:

1) riigieelarvest rahastatavate erihoolekandeteenuste maksimaalse maksumuse isiku kohta kalendrikuus;

2) erihoolekandeteenuste nende kulude koostisosad, mis kaetakse riigieelarvest teenuse maksimaalse maksumuse hulgas, ja

3) kogukonnas elamise teenuse ja ööpäevaringse erihooldusteenuse isiku omaosaluse kulude koostisosad.

(6) Ööpäevaringse erihooldusteenuse maksimaalne maksumus kohtumäärusega hoolekandeesutusse paigutatud isiku kohta kalendrikuus kehtestatakse igaks eelarveaastaks riigieelarvega. Kehtestatud maksimaalne maksumus ei või olla väiksem kehtivast maksimaalsest maksumusest.
[RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]

§ 11¹⁹. Isiku omaosalus

(1) Kogukonnas elamise teenust ja ööpäevaringset erihooldusteenust saama suunatud isik on kohustatud tasuma omaosaluse tootlustamise ja majutamise eest.

(2) Kui isiku omaosalus kaetakse isiku riiklikust pensionist riikliku pensionikindlustuse seaduse tähenduses, kogumispensionist kogumispensionide seaduse tähenduses, töövõimetoetusest töövõimetoetuse seaduse tähenduses, sotsiaalmaksuga maksustatavast tulust sotsiaalmaksuseaduse tähenduses, üüri- või renditulust või muust eseme kasutusse andmisest saadud tulust (edaspidi *tulud*), peab isikule pärast omaosaluse, tulumaksu, töötuskindlustusmaksu, kogumispensionimakse ja elatise tasumist jääma isiklikuks kasutamiseks vähemalt 15 protsenti tema tuludest, mis tal oleks jäänud kasutamiseks pärast tulumaksu, töötuskindlustusmaksu, kogumispensionimakse ja elatise tasumist.
[RT I, 13.12.2014, 1- jõust. 01.01.2016]

(3) Kui isiku omaosaluse puudujääv osa on väiksem kui 1,55 eurot kalendrikuus, võib talle jääda isiklikuks kasutamiseks puudujääva osa võrra väiksem osa tuludest.
[RT I 2010, 22, 108- jõust. 01.01.2011]

(4) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud isiku sotsiaalmaksuga maksustatavat tulu, mis on kuni kümme protsenti Vabariigi Valitsuse poolt kehtestatud palga alamäärast, ei arvestata käesoleva jao tähenduses isiku tulude hulka.

(5) Kogukonnas elamise teenust ja ööpäevaringset erihooldusteenust saama suunatud isiku omaosaluse maksimaalne maksumus kehtestatakse igaks eelarveaastaks riigieelarvega.

(6) Kui erihoolekandeteenust saama suunatud isikuga kokkuleppel toimub majutamine ja tootlustamine paremates tingimustes, kui on kindlaks määratud rahvatervise seaduse alusel kehtestatud kogukonnas elamise teenuse või ööpäevaringse erihooldusteenuse tervisekaitsenõuetes, võib erihoolekandeteenuse osutaja võtta isikult maksimaalsest suuremat tasu. Tasu peab olema vastavuses pakutavate lisahüvede väärtusega.

(7) Erihoolekandeteenust saama suunatud isikul on õigus nõuda teenuse osutajalt majutamist ja tootlustamist erihoolekandeteenusele kehtestatud tervisekaitsenõuetes sätestatud miinimumnõuetele vastavalt.
[RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]

§ 11²⁰. Isiku omaosaluse puudujääva osa hüvitamine riigieelarvest

(1) Kui teenust saama õigustatud isikul ei ole käesoleva seaduse § 11¹⁹ lõigetes 2 ja 4 sätestatud arvestades piisavalt rahalisi vahendeid omaosaluse tasumiseks, hüvitatakse isiku eest riigieelarvega kehtestatud isiku omaosaluse maksimaalsest maksumusest puudujääv osa (edaspidi *puudujääv osa*) riigieelarvest Sotsiaalkindlustusametile eelarve kaudu, välja arvatud juhul, kui puudujääv osa on väiksem kui 1,55 eurot kalendrikuus.
[RT I 2010, 22, 108- jõust. 01.01.2011]

(2) Puudujääva osa hüvitamiseks riigieelarvest esitab isik Sotsiaalkindlustusametile taotluse, milles näitab muu hulgas enda eeldatavad tulud ning enda makstava elatise suuruse taotluse esitamise kalendrikuul või teenuse saamise alustamisele eelneval kalendrikuul, kui taotlus esitatakse enne suunamisotsuse väljastamist, koos kõigi nõutavate dokumentidega.

(3) Puudujääva osa hüvitamisel riigieelarvest võtab Sotsiaalkindlustusamet aluseks teenust saama õigustatud isiku taotluse esitamise kalendrikuu tulud, millest arvestab maha tulumaksu, töötuskindlustusmaksu, kogumispensionimakse ja makstud elatise suuruse, arvestades käesoleva seaduse § 11¹⁹ lõigetes 2 ja 3 sätestatud.

(4) Kui taotlus puudujääva osa hüvitamiseks esitatakse enne suunamisotsuse väljastamist, võetakse arvesse isiku eeldatavad tulud ning tema poolt makstava elatise suurus teenuse saamise alustamisele eelneval kalendrikuul.

(5) Puudujääv osa on vahe riigieelarvega kehtestatud isiku omaosaluse maksimaalse maksumuse ja isiku selliste tulude vahel, millest on maha arvatud tulumaksu tulumaksuseaduse kohaselt, töötuskindlustusmaksu, kogumispensionimakse, makstav elatis ja 15 protsenti pärast maksude mahaarvamist isikule kasutada jäävatest tuludest.

(6) Kui taotlus puudujääva osa hüvitamiseks esitatakse enne suunamisotsuse väljastamist, otsustab Sotsiaalkindlustusamet puudujääva osa hüvitamise riigieelarvest suunamisotsuse väljastamise ajaks. Kui taotlus on Sotsiaalkindlustusametile esitatud vähem kui kümme tööpäeva enne suunamisotsuse väljastamist või pärast suunamisotsuse väljastamist, otsustab Sotsiaalkindlustusamet puudujääva osa hüvitamise riigieelarvest kümme tööpäeva jooksul taotluse ja kõigi nõutavate dokumentide saamisest arvates.

(7) Käesoleva paragrahvi lõikes 6 nimetatud otsus tehakse teatavaks ka teenuse osutajale, kelle juures isik soovib erihoolekandeteenust saada.

(8) Puudujääva osa tasub Sotsiaalkindlustusamet kogukonnas elamise teenuse või ööpäevaringse erihooldusteenuse osutajale, kelle juures isik erihoolekandeteenust saab, eelneva kalendrikuu eest iga kuu suunamisotsuse ja teenuse osutaja esitatud arvete alusel.

(9) Kui isiku tulud muutuvad või elatise tasumise kohustus muutub pärast käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud taotluse esitamist või ilmnevad muud asjaolud, mille tulemusel puudujääv osa muutub, on isik, kelle eest puudujääv osa hüvitatakse, kohustatud sellest viivitamata Sotsiaalkindlustusametile kirjalikult teatama.

(10) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud taotluses esitatavate andmete koosseisu ja taotluse vormi ning nõutavate dokumentide loetelu kehtestab [valdkonna eest vastutav ministermäärusega](#).
[RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]

§ 11²¹. Puudujääva osa hüvitamine kohtumäärusega hoolekandetasutusse paigutatud isiku eest

(1) Kohtumäärusega hoolekandetasutusse paigutatud isiku eest puudujääva osa hüvitamisel kohaldatakse käesoleva seaduse §-s 11²⁰ sätestatud käesolevas paragrahvis sätestatud erisusi arvestades.

(2) Pärast isiku hoolekandetasutusse paigutamise kohtumääruse jõustumist või viivitamata täitmiseks tunnistamist selgitab Sotsiaalkindlustusamet käesoleva seaduse § 11²⁰ lõigetes 3–6 sätestatud lähtudes välja kohtumäärusega hoolekandetasutusse paigutatud isiku rahalise suutlikkuse tasuda käesoleva seaduse §-s 11¹⁹ sätestatud isiku omaosalus ja teeb otsuse, milles märgib isiku kohustuse tasuda omaosalus. Kui isikul ei ole piisavalt rahalisi vahendeid omaosaluse tasumiseks, arvestades käesoleva seaduse §-des 11¹⁹ ja 11²⁰ sätestatud, teeb Sotsiaalkindlustusamet otsuse puudujääva osa hüvitamise kohta riigieelarvest.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud otsused teeb Sotsiaalkindlustusamet kümne tööpäeva jooksul pärast käesoleva seaduse § 11¹⁷ lõikes 4 nimetatud suunamisotsuse väljastamist.
[RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]

§ 11²². Puudujääva osa tagasinõudmine

(1) Isik, kelle eest on puudujääv osa hüvitatud, on kohustatud maksma puudujääva osa hüvitamiseks alusetult makstud summad riigile tagasi, kui ta on:

- 1) jätnud teadlikult puudujääva osa hüvitamiseks vajalikud andmed esitamata;
- 2) esitanud teadlikult valeandmeid või
- 3) jätnud Sotsiaalkindlustusameti teavitamata muust asjaolust, mille tulemusel puudujääv osa vähenes.

(2) Alusetult makstud puudujääva osa tagasinõudmist korraldab Sotsiaalkindlustusamet.

(3) Kokkuleppel Sotsiaalkindlustusametiga maksab isik, kelle eest on puudujääv osa hüvitatud, alusetult makstud summa tagasi ühekorraga või osade kaupa.

(4) Kui isik, kelle eest on puudujääv osa hüvitatud, ei maksa puudujääva osa hüvitamiseks alusetult makstud summasid tagasi, teeb Sotsiaalkindlustusamet talle alusetult makstud summa tagasinõudmiseks ettekirjutuse koos hoiatusega. Kui isik jätab ettekirjutuses märgitud tähtaja jooksul ettekirjutuse täitmata, annab Sotsiaalkindlustusamet ettekirjutuse sundtäitmiseks täitemenetluse seadustikus sätestatud korras. Ettekirjutuses märgitud tähtaeg ei või olla lühem kui kümme tööpäeva.

(5) Käesoleva paragrahvi lõikes 4 nimetatud ettekirjutus peab sisaldama järgmisi andmeid:

- 1) ettekirjutuse koostanud ametniku ees- ja perekonnanimi ning ametikoht;
- 2) ettekirjutuse tegemise kuupäev;
- 3) ettekirjutuse adressaadi nimi ja aadress;
- 4) ettekirjutuse faktiline ja õiguslik alus;
- 5) tagasinõutav alusetult makstud summa;
- 6) ettekirjutuse täitmise tähtaeg;
- 7) ettekirjutuse vaidlustamise võimalused, tähtaeg ja kord ja
- 8) hoiatus sundtäitmise algatamise kohta kohustuse täitmata jätmise korral.

(6) Käesoleva paragrahvi lõikes 4 nimetatud ettekirjutus koos hoiatusega saadetakse isikule, kelle eest on puudujääv osa hüvitatud, ja olemasolu korral tema seaduslikule esindajale viie tööpäeva jooksul ettekirjutuse ja hoiatuse tegemise päevast arvates.

[RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]

§ 11²³. Erihoolekandeteenuste järjekorrad

(1) Käesoleva seaduse § 11¹⁷ lõikes 9 sätestatud juhtudel paneb Sotsiaalkindlustusamet erihoolekandeteenust saama õigustatud isiku taotletud teenuse järjekorda alates erihoolekandeteenuse osutamise otsuse tegemise kuupäevast, koostades sellekohase nimekirja.
[RT I, 21.03.2014, 1- jõust. 31.03.2014]

(2) Erihoolekandeteenuste järjekorra pidamise korra ja nõuded kehtestab valdkonna eest vastutav minister määrusega.
[RT I, 21.03.2014, 1- jõust. 01.01.2015]

(3) [Kehtetu -RT I, 21.03.2014, 1- jõust. 01.01.2015]

(3¹) [Kehtetu -RT I, 21.03.2014, 1- jõust. 01.01.2015]

(4) [Kehtetu -RT I, 21.03.2014, 1- jõust. 01.01.2015]

(5) Isik, kes on ööpäevaringse erihoolekandeteenuse saamiseks registreeritud järjekorda, kuid kelle rehabilitatsiooniplaani kehtivusaeg on lõppenud selleks ajaks, kui avaneb võimalus teenust saada, võib saada erihoolekandeteenust rehabilitatsiooniplaanis planeeritud tegevuskava alusel kuni uue rehabilitatsiooniplaani koostamiseni, kuid mitte kauem kui üks aasta.
[RT I, 13.12.2014, 2- jõust. 01.01.2016]

§ 11²⁴. Erihoolekandeteenuste osutamise halduslepingute sõlmimine

[RT I, 21.03.2014, 1- jõust. 31.03.2014]

(1) Sotsiaalkindlustusamet volitab erihoolekandeteenuste osutamise halduslepinguga täitmiseks ühele või mitmele erihoolekandeteenuse osutajana tegutsevale või tegutseda soovivale füüsilisest isikust ettevõtjale, juriidilisele isikule või kohaliku omavalitsuse üksusele.
[RT I, 21.03.2014, 1- jõust. 31.03.2014]

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud halduslepingu sõlmimisele kohaldatakse halduskoostöö seaduses sätestatud, välja arvatud halduskoostöö seaduse § 5, arvestades käesolevas seaduses sätestatud erisusi.

(3) Sotsiaalkindlustusamet avaldab teate halduslepingu sõlmimise kavatsuse kohta Sotsiaalkindlustusameti veebilehel. Vajaduse korral võib Sotsiaalkindlustusamet avaldada kalendriaasta kestel lisateateid halduslepingu sõlmimise kavatsuse kohta.
[RT I, 21.03.2014, 1- jõust. 31.03.2014]

(4) Teenuse osutaja esitab ühe kuu jooksul pärast käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud teate avaldamist Sotsiaalkindlustusametile halduslepingu sõlmimiseks kirjaliku taotluse.
[RT I, 21.03.2014, 1- jõust. 31.03.2014]

(5) Sotsiaalkindlustusamet sõlmib halduslepingu teenuse osutajatega, kellele on väljastatud tegevusluba käesoleva seaduse § 10 punktis 1², 1³, 1⁴, 1⁵ või 1⁶ nimetatud teenuse osutamiseks, kolme kuu jooksul pärast iga-aastase riigieelarve seaduse väljakuulutamist. Kui Sotsiaalkindlustusamet avaldab kalendriaasta jooksul lisateate lepingu sõlmimise kavatsuse kohta, sõlmib ta kolme kuu jooksul pärast käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud lisateate avaldamist lepingu teenuse osutajatega, kellele on väljastatud tegevusluba käesoleva seaduse § 10 punktis 1², 1³, 1⁴, 1⁵ või 1⁶ nimetatud teenuse osutamiseks.
[RT I, 21.03.2014, 1- jõust. 31.03.2014]

(6) Haldusleping sõlmitakse viieks aastaks. Teenuse osutaja taotlusel võib halduslepingu sõlmida vähemaks kui viieks aastaks, kuid mitte vähemaks kui üheks aastaks.
[RT I, 21.03.2014, 1- jõust. 31.03.2014]

(7) Sotsiaalkindlustusamet keeldub sõlmimast halduslepingut teenuse osutajaga, kellele ei ole väljastatud tegevusluba käesoleva seaduse § 10 punktis 1², 1³, 1⁴, 1⁵ või 1⁶ nimetatud teenuse osutamiseks.
[RT I, 21.03.2014, 1- jõust. 31.03.2014]

(8) Sotsiaalkindlustusamet võib keelduda teenuse osutajaga halduslepingu sõlmimisest, kui:
[RT I, 21.03.2014, 1- jõust. 31.03.2014]

1) tegevusloa väljaandja on teinud teenuse osutajale ettekirjutuse käesolevas seaduses või selle alusel kehtestatud nõuetele mittevastavuse tõttu või

2) teenuse osutaja on rikkunud varasemalt teenuse osutaja ja Sotsiaalkindlustusameti vahel sõlmitud halduslepingus kokku lepitud või suunamisotsuses märgitud tingimusi.

[RT I, 21.03.2014, 1- jõust. 31.03.2014]

§ 11²⁵. Erihoolekandeteenuse osutamise haldusleping [RT I, 21.03.2014, 1- jõust. 31.03.2014]

(1) Halduslepinguga kohustub teenuse osutaja suunamisotsuses märgitud teenust osutama isikule, kes pöördub erihoolekandeteenuse saamiseks tema poole Sotsiaalkindlustusameti väljastatud suunamisotsusega.
[RT I, 21.03.2014, 1- jõust. 31.03.2014]

(2) Teenuse osutajal on õigus halduslepingust tuleneva kogukonnas elamise teenuse ja ööpäevaringse erihooldusteenuse osutamise kohustuse täitmisest keelduda, kui teenust saama õigustatud isik keeldub sõlmimast kirjalikku kokkulepet omaosaluse tasumise kohta või kui isik ei ole tasunud käesoleva seaduse §-s 11¹⁹ nimetatud omaosalust isikuga kokku lepitud mahus kahe järjestikuse kalendrikuu eest. Kui isiku eest on omaosaluse tasumise kohustuse üle võtnud muu isik, ei või teenuse osutaja isikule teenuse osutamisest keelduda. Käesolevat lõiget ei kohaldata kohtumäärusega hoolekandeaustusse paigutatud isikule teenuse osutamisel.
[RT I, 21.03.2014, 1- jõust. 31.03.2014]

(3) Teenuse osutaja poole teenuse saamiseks pöördunud isikule tuleb erihoolekandeteenust osutama hakata teenuse osutaja poole pöördumise päeval, kuid mitte varem kui suunamisotsuses kokkulepitud kuupäeval.

(4) Kui teenuse osutaja soovib halduslepingu ennetähtaegselt lõpetada, peab ta oma kavatsusest teavitama Sotsiaalkindlustusametit:

[RT I, 21.03.2014, 1- jõust. 31.03.2014]

1) käesoleva seaduse § 10 punktis 1⁴, 1⁵ või 1⁶ nimetatud teenuse osutamise korral vähemalt kuus kuud enne lepingu lõpetamise plaanitavat tähtpäeva ja

2) igapäevaelu toetamise või töötamise toetamise teenuse osutamise korral vähemalt kolm kuud enne lepingu lõpetamise plaanitavat tähtpäeva.

[RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]

§ 11²⁶. Kulude hüvitamine erihoolekandeteenuse osutajale

(1) Sotsiaalkindlustusamet kohustub halduslepinguga hüvitama erihoolekandeteenuse osutajale iga kuu erihoolekandeteenuse osutamise kulud esitatud arvete alusel arvel märgitud ulatuses, kuid mitte rohkem kui Vabariigi Valitsuse kehtestatud teenuse maksimaalse maksumuse ulatuses, kui:

[RT I, 21.03.2014, 1- jõust. 31.03.2014]

1) teenust osutati Sotsiaalkindlustusameti suunamisotsusega teenuse osutaja poole pöördunud erihoolekandeteenust saama õigustatud isikule;

2) osutatud teenus vastas käesoleva seadusega sätestatud nõuetele;

3) teenust on osutanud suunamisotsuses märgitud teenuseosutaja ja

4) isikule osutati suunamisotsuses märgitud teenust selles märgitud tähtaja jooksul.

(2) Kui erihoolekandeteenust saama suunatud isik ei pöördu teenuse osutaja poole teenuse osutamise alustamiseks käesoleva seaduse § 11¹⁷ lõigetes 6 ja 6¹ sätestatud tähtaja jooksul, tasub Sotsiaalkindlustusamet teenuse osutajale selle erihoolekandeteenuse osutamise eest, mida saama isik on suunatud, riigieelarvest makstavat tasu esitatud arve alusel, kuid mitte rohkem kui kolme päeva ulatuses igapäevaelu toetamise, töötamise toetamise ja toetatud elamise teenuse puhul, seitsme päeva ulatuses kogukonnas elamise teenuse ja ööpäevaringse erihooldusteenuse puhul ning kümne päeva ulatuses sundravilt, tahtvastaselt ravilt või ööpäevaringse kohtumäärusega teenuselt vabaneva isiku puhul.

[RT I, 21.03.2014, 1- jõust. 31.03.2014]

(3) Sotsiaalkindlustusamet jätkab käesoleva seaduse § 10 punktis 1⁴, 1⁵ või 1⁶ nimetatud teenuse osutajale selle teenuse osutamise eest, mida saama isik on õigustatud, riigieelarvest makstava tasu maksmist juhul, kui:

1) isik ei kasuta nimetatud erihoolekandeteenust kuni kaks kuud järjest – aja eest, millal isik teenust ei kasutanud, kuid mitte rohkem kui kahe kuu ulatuses kuue kuu jooksul ja

2) isik ei kasuta nimetatud erihoolekandeteenust rohkem kui kaks kuud järjest statsionaarse tervishoiuteenuse saamise tõttu – statsionaarse tervishoiuteenuse saamise aja jooksul, kuid mitte rohkem kui nelja kuu ulatuses ühe aasta jooksul;

3) isik ei kasuta nimetatud erihoolekandeteenust statsionaarse tuberkuloosiravi saamise tõttu – statsionaarse tuberkuloosiravi saamise lõpuni.

[RT I, 03.03.2011, 3- jõust. 13.03.2011]

(4) Käesoleva paragrahvi lõigetes 2 ja 3 nimetatud juhtudel tasutakse teenuse osutajale 95 protsenti käesoleva seaduse § 11¹⁸ lõike 5 alusel kehtestatud selle teenuse, millel isik viibis, maksimaalsest maksumusest, kuid mitte rohkem kui arvel märgitud ulatuses.

[RT I, 21.03.2014, 1- jõust. 31.03.2014]

(5) Arvete esitamise täpsemad tingimused ja kord lepatakse kokku Sotsiaalkindlustusameti ja teenuse osutaja vahel sõlmitud halduslepingus.

[RT I, 21.03.2014, 1- jõust. 31.03.2014]

(6) Sotsiaalkindlustusameti poolt riigieelarvest makstava tasu maksmise täpsemad tingimused ja korra kehtestab Vabariigi Valitsusmäärusega.

[RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]

§ 11²⁷. Erihoolekandeteenuse osutamise lõpetamine ja sellest teavitamine

- (1) Teenuse osutaja lõpetab erihoolekandeteenuse osutamise suunamisotsuse alusel juhul, kui:
 - 1) isikule on osutatud teenust suunamisotsuses toodud tähtaja jooksul;
 - 2) isik ei soovi teenust saada suunamisotsuses märgitud tähtaja lõpuni ning isik on väljendanud sellekohast soovi;
 - 3) isik ei kasuta teenust kauem kui kaks kuud järjest, välja arvatud statsionaarse tervishoiuteenuse osutamise korral;
 - 4) teenuse osutaja ja Sotsiaalkindlustusameti vahel sõlmitud haldusleping lõpeb ning samad pooled ei sõlmi sama erihoolekandeteenuse osutamiseks uut halduslepingut;
- [RT I, 21.03.2014, 1- jõust. 31.03.2014]
- 5) Sotsiaalkindlustusamet on tunnistanud kehtetuks käesoleva seaduse § 11¹⁶lõikes 3 nimetatud otsuse või
 - 6) erihoolekandeteenust saav isik sureb.

(2) Kohtumäärusega hoolekandeadususe paigutatud isikule lõpetatakse teenuse osutamine käesoleva paragrahvi lõike 1 punktis 1, 4 või 6 sätestatud juhul ning juhul, kui kohus peatab või lõpetab kohtumääruse alusel hoolekandeadususe paigutamise või kui lõppeb kohtumääruses sätestatud hoolekandeadususe paigutamise tähtaeg.

(3) Erihoolekandeteenust saav isik peab kirjalikult teavitama teenuse osutajat, kelle juures ta erihoolekandeteenust saab:

- 1) oma soovist katkestada kogukonnas elamise teenuse või ööpäevaringse erihooldusteenuse saamine selle teenuse osutaja juures rohkem kui üheks päevaks ja
- 2) oma soovist lõpetada teenuse saamine selle teenuse osutaja juures enne suunamisotsuses märgitud tähtaega.

(4) Kui isik ei kasuta erihoolekandeteenust rohkem kui kaks kuud järjest statsionaarse tervishoiuteenuse saamise tõttu ning soovib sama suunamisotsuse alusel pärast statsionaarset tervishoiuteenust saada suunamisotsuses märgitud teenust, peab isik või olemasolu korral tema seaduslik esindaja alates teisest statsionaarse tervishoiuteenuse saamise kuust kuni tervishoiuteenuse saamise lõpuni erihoolekandeteenuse osutaja kaudu, kelle juures isik suunamisotsuses märgitud teenust sai, esitama Sotsiaalkindlustusametile iga kalendrikuu kolmandaks kuupäevaks kirjaliku kinnituse selle kohta, et isik sai eelmisel kalendrikuul statsionaarset tervishoiuteenust.

(5) Kui isik ei ole suuteline esitama käesoleva paragrahvi lõikes 4 nimetatud kirjalikku kinnitust, esitab selle Sotsiaalkindlustusametile teenuse osutaja, kelle juures isik erihoolekandeteenust sai, kui teenuse osutaja on teadlik, et isik sai statsionaarset tervishoiuteenust.

(6) Statsionaarse tervishoiuteenuse osutamisest kohtumäärusega hoolekandeadususe paigutatud isikule teavitab Sotsiaalkindlustusametit isikule ööpäevaringse erihooldusteenuse osutaja, esitades sellekohase kirjaliku kinnituse käesoleva paragrahvi lõikes 4 sätestatud korras ja tähtpäevaks.

(7) Erihoolekandeteenuse osutaja on kohustatud kolme tööpäeva jooksul alates alljärgneva asjaolu teadaaamisest teavitama kirjalikult Sotsiaalkindlustusametit isikust, kes:

- 1) soovib erihoolekandeteenuse kasutamise lõpetada enne suunamisotsuses märgitud tähtaja lõppu;
- 2) ei ole kasutanud erihoolekandeteenust rohkem kui kaks kuud järjest;
- 3) ei ole teenuse osutaja juurde pöördunud erihoolekandeteenuse saamiseks kolme päeva jooksul kokkulepitud tähtpäevast arvates või
- 4) erihoolekandeteenuse saamise ajal sureb.

[RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]

§ 11²⁸. Erihoolekandeteenuse osutaja vahetamine

(1) Kui erihoolekandeteenust saama suunatud isik soovib enne erihoolekandeteenuse osutaja juurde pöördumist või teenuse osutamise kestel teenuse osutajat vahetada, esitab ta Sotsiaalkindlustusametile kirjaliku avalduse, milles märgib teenuse osutaja, kelle juurde ta soovib erihoolekandeteenuse saamiseks pöörduda, ning tähtpäeva, millest alates ta soovib uue teenuseosutaja juures teenust saada.

[RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]

(2) Sotsiaalkindlustusamet väljastab erihoolekandeteenust saama õigustatud isikule uue suunamisotsuse tema soovitud teenuseosutaja juurde, kui teenuse osutaja käesoleva seaduse § 11¹⁶lõikes 3 nimetatud otsuses nimetatud teenust osutab ja tal on pakkuda isikule vaba koht.

[RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]

(3) Kui erihoolekandeteenust saama õigustatud isiku soovitud teenuseosutajal ei ole vaba kohta, pannakse isik taotletud erihoolekandeteenuse järjekorda, lähtudes käesoleva seaduse §-s 11²³sätestatust.

[RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]

(4) Kohtumäärusega hoolekandetasutusse paigutatud isikule, kes soovib teenuse osutajat vahetada, kuid kelle soovitud teenuseosutaja juures ei ole vaba kohta, jätkatakse erihoolekandeteenuse osutamist sama teenuseosutaja juures, kelle juures ta erihoolekandeteenust saab, kuni koha vabanemiseni soovitud teenuseosutaja juures.
[RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]

(5) Kui haldusleping lõpetatakse ning samad pooled ei sõlmi sama erihoolekandeteenuse osutamiseks uut halduslepingut, väljastab Sotsiaalkindlustusamet isikule, kellele nimetatud teenuseosutaja erihoolekandeteenust osutab, uue suunamisotsuse. Kui isiku soovitud teenuseosutaja juures puudub vaba koht, kohaldatakse käesoleva paragrahvi lõikes 3 sätestatud, välja arvatud kohtumäärusega hoolekandetasutusse paigutatud isiku puhul, kes paigutatakse erihoolekandeteenust saama teenuse osutaja juurde, kelle juures on vaba koht.
[RT I, 21.03.2014, 1- jõust. 31.03.2014]

§ 11²⁹. Erihoolekandeteenuse osutamise lõpetamise otsus

(1) Saanud teabe, et isikule osutatav erihoolekandeteenus ei vasta tema vajadustele, on Sotsiaalkindlustusamet kohustatud kontrollima, kas isik vastab erihoolekandeteenust saama õigustatud isikule esitatavatele nõuetele ja kas osutatav teenus vastab isiku vajadustele. Sotsiaalkindlustusamet võib suunata isiku rehabilitatsiooniplaani koostamisele või rehabilitatsiooniplaani täiendamisele ja teenuse tulemuste hindamisele erihoolekandeteenuse vajaduse hindamiseks.
[RT I, 13.12.2014, 2- jõust. 01.01.2016]

(2) Kui isik ei vasta erihoolekandeteenust saama õigustatud isikule esitatavatele nõuetele, mis kehtisid teenust saama õigustatud isikule käesoleva seaduse § 11¹⁶ lõikes 3 nimetatud otsuse tegemise ajal, või temale osutatav erihoolekandeteenus ei vasta tema vajadustele, tunnistab Sotsiaalkindlustusamet käesoleva seaduse § 11¹⁶ lõikes 3 nimetatud otsuse kehtetuks (edaspidi *erihoolekandeteenuse osutamise lõpetamise otsus*), välja arvatud kohtumäärusega hoolekandetasutusse paigutatud isikute puhul.

(3) Erihoolekandeteenuse osutamise lõpetamise otsus jõustub käesoleva seaduse § 10 punktides 1⁴, 1⁵ ja 1⁶ nimetatud teenuse puhul päeval, kui isik lõpetab teenuse kasutamise, kuid hiljemalt kuus kuud pärast kehtetuks tunnistamise otsuse teatavaks tegemist erihoolekandeteenust saavale isikule.

(4) Käesoleva seaduse § 10 punktis 1⁴, 1⁵ või 1⁶ nimetatud teenust kasutanud isiku erihoolekandeteenuse osutamise lõpetamise otsus jõustub päeval, kui alustatakse isikule selle erihoolekandeteenuse osutamist, mille järjekorda ta kantud oli, kui isik:

- 1) on suunatud uuesti käesoleva seaduse § 10 punktis 1⁴, 1⁵ või 1⁶ nimetatud teenust saama ja
- 2) on kantud tema taotletud teenuse järjekorda hiljemalt kuus kuud pärast temale kehtetuks tunnistamise otsuse teatavaks tegemist.

[RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]

§ 11³⁰. Vaide esitamine Sotsiaalkindlustusameti või ööpäevaringse erihooldusteenuse osutaja haldusotsuse või -toimingu peale

[Kehtetu -RT I, 13.12.2014, 2- jõust. 01.01.2016]

§ 11³¹. Erihoolekandeteenustele esitatavad üldnõuded

(1) Erihoolekandeteenuse osutaja on kohustatud:

- 1) isikule erihoolekandeteenuse osutamise alustamisel teavitama isikut ja olemasolu korral tema seaduslikku esindajat oma kodukorrast ning isiku õigustest ja piirangutest teenuse saamise ajal suuliselt või kirjalikult, kui isik on võimeline öeldut või loetut mõistma. Kui isik ei ole võimeline öeldut või loetut mõistma, teavitatakse teenuse osutaja kodukorrast ning isiku õigustest ja piirangutest teenuse saamise ajal isiku seaduslikku esindajat;
- 2) isikule erihoolekandeteenuse osutamise alustamisel tutvustama temale teenuse osutamiseks vajalikke ruume, juhul kui teenust osutatakse teenuse osutaja ruumides;
- 3) tagama erihoolekandeteenust saava isiku kohta käiva teenuse osutamise seotud teabe ning dokumentide kogumise ja säilitamise;

3¹) koostama kirjalikult asutuse kaebuste lahendamise korra, milles on märgitud asutusesisesed ja asutusevälised kaebuste esitamise ja lahendamise viisid ja kontaktid pöördumiseks teiste asjaomaste institutsioonide poole, ning selgitama seda isikule ja tema seaduslikule esindajale;

[RT I, 21.03.2014, 1- jõust. 31.03.2014]

4) tagama, et temaga lepingulises suhtes olev vahetult teenust osutav isik vastaks käesoleva seaduse §-s 11³⁴ sätestatud nõuetele;

5) koostama erihoolekandeteenust saama suunatud isikule tegevusplaani;

6) erihoolekandeteenuse osutamise vältel aktiivselt tegelema isikuga, kaasates isikut vastavalt tema võimetele ja vajadustele teenuse sisuna sätestatud tegevuste elluviimisse;

7) teavitama isikut, tema seaduslikku esindajat ja Sotsiaalkindlustusametit erihoolekandeteenuse osutamise lõppemise tähtpäeva saabumisest, teenuse saamise jätkamise vajadusest ning halduslepingu lõppemisest ja ennetähtaegse lõpetamise kavatsusest igapäevaelu toetamise teenuse ja töötamise toetamise teenuse puhul

vähemalt kolm kuud enne teenuse osutamise lõppemise tähtpäeva ning käesoleva seaduse § 10 punktides 1⁴, 1⁵ ja 1⁶ nimetatud teenuse puhul vähemalt kuus kuud enne teenuse osutamise lõppemise tähtpäeva saabumist; [RT I, 21.03.2014, 1- jõust. 31.03.2014]

8) teavitama esimesel võimalusel teenust saavat isikut ja Sotsiaalkindlustusametit ning olemasolu korral isiku seaduslikku esindajat erihoolekandeteenuse osutamise kestel tekkinud kahtlusest, et isikule osutatav teenus ei vasta tema vajadustele;

9) teavitama kogukonnas elamise teenust ja ööpäevaringset erihooldusteenust saama suunatud isikut, kellel on raskusi omaosaluse tasumisega, võimalusest omaosaluse puudujääva osa hüvitamiseks riigieelarvest;

10) teenuse osutamise lõpetamisel hindama kirjalikult isikule suunamisotsuses kindlaks määratud eesmärgi täitmist ning esitama hinnangu hiljemalt koos viimase arvega Sotsiaalkindlustusametile. Kui isikule seatud eesmärki ei täidetud, lisab teenuse osutaja selgituse eesmärgi saavutamata jäämise põhjuste kohta;

11) koostama statistilisi aruandeid käesoleva seaduse § 6 punkti 8¹ alusel kehtestatud korras ja esitama need tegevuskohajärgsele maavanemale ja

12) tagama erihoolekandeteenuse osutamise, teenuse osutamiseks vajalike ruumide ning maa-ala vastavuse rahvatervise seaduse alusel kehtestatud erihoolekandeteenuste tervisekaitsenõuetele, kui teenust osutatakse teenuse osutaja omandis või kasutuses oleval maa-alal või ruumides.

(2) Erihoolekandeteenuse osutaja kogutavate ja säilitatavate dokumentide loetelu kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#) määrusega.

[RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]

§ 11³². Erihoolekandeteenust saava isiku dokumendid

(1) Erihoolekandeteenust saama suunatud isik või olemasolu korral tema seaduslik esindaja esitab suunamisotsuses märgitud teenuseosutajale 30 päeva jooksul teenuse osutaja poole teenuse saamiseks pöördumisest arvates isikule koostatud rehabilitatsiooniplaani ära kirja.

(2) Käesoleva seaduse § 10 punktis 1⁴, 1⁵ või 1⁶ nimetatud teenust saama suunatud isik on kohustatud lisaks rehabilitatsiooniplaanile esitama oma tervises seisundi kohta tõendi, milles on märgitud ravi nõudvate somaatiliste haiguste esinemine ning lisaks ka teenuse osutaja nõudmisel teave nakkushaiguste esinemise kohta. [RT I, 21.03.2014, 1- jõust. 31.03.2014]

(3) Rehabilitatsiooniplaani ära kirja ei tule esitada järgmistel juhtudel:

1) isik on suunatud saama igapäevaelu toetamise teenust, töötamise toetamise teenust, toetatud elamise teenust või kogukonnas elamise teenust ja talle ei ole koostatud rehabilitatsiooniplaani;

[RT I, 13.12.2014, 2- jõust. 01.01.2016]

2) [kehtetu -RT I, 13.12.2014, 2- jõust. 01.01.2016]

3) isik on paigutatud hoolekandetasutusse kohtumääruse alusel ja talle ei ole koostatud rehabilitatsiooniplaani.

(4) Erihoolekandeteenuse osutamise lõpetamisel tagastab teenuse osutaja teenust saanud isiku või tema seadusliku esindaja soovil teenuse osutamise käigus teenuse osutaja kogutud ja säilitatud isiku kohta käivad dokumendid, sealhulgas isikule koostatud tegevusplaani.

[RT I, 03.03.2011, 3- jõust. 13.03.2011]

§ 11³³. Tegevusplaan

(1) Erihoolekandeteenuse osutaja peab suunamisotsuses esitatud eesmärgi saavutamiseks 30 päeva jooksul pärast isiku teenust saama suunamist koostama koos isikuga ja olemasolu korral koos isiku seadusliku esindajaga isikule tegevusplaani konkreetsete tegevuste elluviimiseks.

(2) Tegevusplaan peab sisaldama:

1) isikule seatud eesmärki ja soovitatud tegevusi selle saavutamiseks;

[RT I, 21.03.2014, 1- jõust. 31.03.2014]

2) isiku vajadustele vastavate tegevuste elluviimise ajakava, kirjeldust ja teenuse osutaja hinnangut tegevuste läbiviimise kohta mitte harvem kui kord kvartalis.

[RT I, 21.03.2014, 1- jõust. 31.03.2014]

(3) Tegevusplaan koostatakse isikule erihoolekandeteenuse osutamise ajaks ning vaadatakse üle ja vajaduse korral täpsustatakse vähemalt üks kord aastas.

[RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]

§ 11³⁴. Erihoolekandeteenust vahetult osutavale isikule esitatavad nõuded

(1) Erihoolekandeteenust võib vahetult osutada füüsiline isik (edaspidi *tegevusjuhendaja*), kes vastab vähemalt ühele järgmistest nõuetest:

- 1) tal peab olema vähemalt keskharidus ja ta peab olema läbinud valdkonna eest vastutava ministri poolt käesoleva paragrahvi lõike 5 alusel kehtestatud kava kohase 260-tunnise koolituse;
[RT I, 03.03.2011, 3- jõust. 13.03.2011]
- 2) tal peab olema riiklikult tunnustatud sotsiaaltöölane keskeri- või kõrgharidus või kutseseaduse alusel välja antud sotsiaaltöötaja kutsetunnistus;
[RT I, 21.03.2014, 1- jõust. 31.03.2014]
- 3) tal peab olema riiklikult tunnustatud eripedagoogika- või sotsiaalpedagoogika alane kõrgharidus;
- 4) tal peab olema riiklikult tunnustatud tegevusteraapiaalane kõrgharidus või kutseseaduse alusel välja antud tegevusteraapeudi kutsetunnistus;
[RT I, 21.03.2014, 1- jõust. 31.03.2014]
- 5) tal peab olema riiklikult tunnustatud tegevusjuhendamisalane kutsekeskharidus või kutseseaduse alusel välja antud tegevusjuhendaja kutsetunnistus või
[RT I, 21.03.2014, 1- jõust. 31.03.2014]
- 6) tal peab olema riiklikult tunnustatud vaimse tervise õenduse alane keskeri- või kõrgharidus.

(1¹) Kui ööpäevaringset erihooldusteenust osutatakse sügava liitpuudega psüühikahäirega isikule, võib ühe tegevusjuhendaja ööpäevaringse kohalolu asendada hooldustöötaja ööpäevaringse kohaloluga juhul, kui hooldustöötaja:

- 1) on läbinud valdkonna eest vastutava ministri poolt kutseõppeasutuse seaduse § 24 lõike 3 alusel kehtestatud hooldustöötaja eriala riiklikule õppekavale vastava koolituse või
- 2) omab kutseseaduse alusel välja antud sotsiaalhooldaja kutsetunnistust.
[RT I, 21.03.2014, 1- jõust. 31.03.2014]

(2) Erihoolekandeteenust ei või vahetult osutada tegevusjuhendaja, kes on mõistetud süüdi tahtlikult toimepandud kuriteos ja selle karistusandmed ei ole karistusregistrist karistusregistri seaduse kohaselt kustutatud.

(3) Töötamise toetamise teenuse osutamise korral peab tegevusjuhendaja olema lisaks käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 2 nimetatud nõuete täitmisele läbinud valdkonna eest vastutava ministri poolt käesoleva paragrahvi lõike 5 alusel kehtestatud kava kohase 40-tunnise töötamise toetamise teenuse täienduskoolituse.
[RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009, rakendatakse alates 2015. aasta 1. jaanuarist.]

(4) Tegevusjuhendaja, kes osutab vahetult ööpäevaringset erihooldusteenust:

- 1) kohtumäärusega hoolekandetasutusse paigutatud isikule, peab lisaks käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 2 nimetatud nõuete täitmisele olema läbinud valdkonna eest vastutava ministri poolt käesoleva paragrahvi lõike 5 alusel kehtestatud kava kohase 60-tunnise täienduskoolituse tööks suurema ohtlikkusastmega isikutega või
- 2) sügava liitpuudega või ebastabiilse remissiooniga raske, sügava või püsiva kuluga psüühikahäirega isikule, peab lisaks käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 2 nimetatud nõuete täitmisele olema läbinud valdkonna eest vastutava ministri poolt käesoleva paragrahvi lõike 5 alusel kehtestatud kava kohase 40-tunnise täienduskoolituse tööks vastavalt sügava liitpuudega või ebastabiilse remissiooniga raske, sügava või püsiva kuluga psüühikahäirega isikuga.

(5) Käesoleva paragrahvi lõigetes 1, 3 ja 4 nimetatud koolituse ja täienduskoolituste kavad, sealhulgas koolituste täpsustatud mahud ja sisu, praktilise väljaõppe läbimise ja lõputöö koostamise kohustuse ning õppe lõpetamise tingimused kehtestab valdkonna eest vastutav ministermäärusega.
[RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]

2. jaotis

Igapäeaelu toetamise teenus

[RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]

§ 11³⁵. Igapäeaelu toetamise teenus

(1) Igapäeaelu toetamise teenuse eesmärgiks on isiku parim võimalik iseseisev toimetulek ja areng psühhosotsiaalse toimetuleku toetamise, igapäeaelu toimetulekuoskuste ja tööoskuste kujundamise ning isiku lähedaste ja isikuga koos elavate isikute nõustamise kaudu.

(2) Igapäeaelu toetamise teenuse osutamise käigus on teenuse osutaja kohustatud lähtuvalt isiku vajadustest ja suunamisotsuses nimetatud teenuse saamise eesmärgist:

- 1) kujundama isiku isiklikke ja igapäeaelu oskusi, kaasates ta nimetatud oskusi arendavatesse tegevustesse, arvestades isiku tervise seisundit;
- 2) juhendama isikut sotsiaalsete suhete loomisel, säilitamisel ja arendamisel;
- 3) juhendama isikut aja planeerimisel ja vaba aja sisustamisel;
- 4) juhendama isikut tervishoiu-, sotsiaal-, posti-, finants- ja muude teenuste kasutamisel ning hariduse omandamise võimaluste leidmisel ja elluviimisel;
- 5) kujundama isiku tööoskusi ja võimaldama isikule töö tegemise harjutamist;
- 6) nõustama isiku lähedasi, sealhulgas isikuga samas eluruumis elavaid isikuid igapäeaelu toetamise teenust saama õigustatud isiku käitumise ja temaga suhtlemise eripärades;

7) toetama teenust saavaid, sarnase diagnoosiga ja sellega seonduvate probleemidega isikuid toetavate gruppide tegutsemist isikute juhendamise ja nõustamise kaudu ja

8) kaasama isikut muudesse tegevustesse, mis on vajalikud igapäevaelu toetamise teenuse eesmärgi saavutamiseks.

[RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]

§ 11³⁶. Riigieelarvest rahastatavat igapäevaelu toetamise teenust saama õigustatud isikud

Õigus saada riigieelarvest rahastatavat igapäevaelu toetamise teenust on täisealisel isikul, välja arvatud käesoleva seaduse § 11¹⁸ lõike 2 punktides 1 ja 2 nimetatud isikud, kes vastab järgmistele tingimustele:

- 1) isikul on raske, sügava või püsiva kuluga psüühikahäire ja
- 2) isikule ei osutata samal ajal kogukonnas elamise teenust ega ööpäevaringset erihooldusteenust.

[RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]

§ 11³⁷. Igapäevaelu toetamise teenuse osutamise ruumide kulude katmine

Kohalik omavalitsus on kohustatud tagama igapäevaelu toetamise teenuse osutaja kasutuses või omandis olevate igapäevaelu toetamise teenuse osutamise ruumidega seotud kulude katmise kohaliku omavalitsuse poolt kehtestatud ulatuses.

[RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]

§ 11³⁸. Igapäevaelu toetamise teenusele esitatavad nõuded

(1) Igapäevaelu toetamise teenust võib osutada igapäevaelu toetamise teenust saama õigustatud isiku eluruumides või muudes nimetatud teenuse osutamiseks sobivates kohtades. Kui igapäevaelu toetamise teenust osutatakse teenuse osutaja omandis olevates või temale kasutamiseks antud ruumides, peavad need ruumid vastama rahvatervise seaduse alusel kehtestatud igapäevaelu toetamise teenuse ruumidele, nende sisustusele ja korrashoiule esitatavatele tervisekaitse nõuetele.

(2) Hinnangu igapäevaelu toetamise teenuse sisuks olevate eesmärkide, eesmärkide saavutamiseks vajalike soovituslike tegevuste, igapäevaelu toetamise teenuse osutamise kestuse ja tegevuste läbiviimise soovitusliku sageduse kohta kuus annab ning raske, sügava või püsiva kuluga psüühikahäire olemasolu märgib psühhiaater või rehabilitatsiooniteenuse osutaja oma kirjalikus hinnangus või rehabilitatsiooniplaanis Sotsiaalkindlustusametile.

(3) Igapäevaelu toetamise teenuse sisuks olevaid tegevusi tuleb igapäevaelu toetamise teenust saama suunatud isikule vahetult osutada või tema lähedasi, sealhulgas temaga koos elavaid isikuid nõustada suunamisotsuses nimetatud soovituslikus mahus, kuid vähemalt neli tundi kuus. Teenuse osutaja on kohustatud pidama arvestust tundide üle, mil isikule või tema lähedastele vahetult teenust osutati.

(4) Igapäevaelu toetamise teenuse osutaja peab teavitama igapäevaelu toetamise teenuse osutaja juurde teenuse saamise alustamiseks pöördunud teenusele õigustatud isikut, millistel päevadel ja kellaegadel igapäevaelu toetamise teenust osutatakse.

(5) Igapäevaelu toetamise teenuse osutaja tagab ühe täistööajaga tegevusjuhendaja olemasolu kümne igapäevaelu toetamise teenust saama suunatud isiku kohta.

[RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]

3. jaotis Töötamise toetamise teenus

[RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]

§ 11³⁹. Töötamise toetamise teenus

(1) Töötamise toetamise teenuse eesmärgiks on juhendada ja nõustada isikut, et toetada tema iseseisvat toimetulekut ja parandada elukvaliteeti tema võimetele sobiva töö otsimise ning töötamise ajal.

(2) Töötamise toetamise teenuse osutamise käigus on teenuse osutaja kohustatud lähtuvalt isiku vajadustest ja suunamisotsuses nimetatud teenuse saamise eesmärgist:

- 1) motiveerima isikut tööle asumisele;
- 2) leidma isiku huvidest lähtuvalt tema võimetele sobiva töö;
- 3) toetama isikut, juhendama teda tööandja tööjuhiste kohaselt ja nõustama teda töötamise ajal;
- 4) juhendama ja nõustama isiku tööandjat viimase nõusolekul teenust saama õigustatud isiku tööle rakendamisel;

5) juhendama isikut ja temaga koos tööd tegevaid isikuid nende nõusolekul töötamise käigus tekkivates nendevahelistes suhetes ja

6) valmistama isikut ette iseseisvalt ilma toetuseta tööle asumiseks.

[RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]

§ 11⁴⁰. Riigieelarvest rahastatavat töötamise toetamise teenust saama õigustatud isikud

Õigus saada riigieelarvest rahastatavat töötamise toetamise teenust on täisealise isikul, välja arvatud käesoleva seaduse § 11¹⁸ lõike 2 punktides 1 ja 2 nimetatud isikud, kes vastab järgmistele tingimustele:

- 1) [kehtetu -RT I, 03.03.2011, 3- jõust. 13.03.2011]
- 2) tal on raske, sügava või püsiva kuluga psüühikahäire;
- 3) [kehtetu -RT I, 03.03.2011, 3- jõust. 13.03.2011]
- 4) [kehtetu -RT I, 13.12.2014, 2- jõust. 01.01.2016]
- 5) ta vajab töötamise ajal pidevalt toetust ja juhendamist ja
- 6) talle ei osutata samal ajal ööpäevaringset erihooldusteenust.

[RT I, 21.03.2014, 1- jõust. 31.03.2014]

§ 11⁴¹. Töötamise toetamise teenusele esitatavad nõuded

(1) [Kehtetu -RT I, 13.12.2014, 1- jõust. 01.01.2016]

(1¹) Hinnangu töötamise toetamise teenuse sisuks olevate eesmärkide, eesmärkide saavutamiseks vajalike soovituslike tegevuste, töötamise toetamise teenuse osutamise kestuse ja tegevuste läbiviimise soovitusliku sageduse kohta kuus annab ning raske, sügava või püsiva kuluga psüühikahäire olemasolu märgib psühhiaater või rehabilitatsiooniteenuse osutaja oma Sotsiaalkindlustusametile esitatavas kirjalikus hinnangus või rehabilitatsiooniplaanis.

[RT I, 13.12.2014, 2- jõust. 01.01.2016]

(2) Töötamise toetamise teenuse osutaja peab leidma töötamise toetamise teenust saama suunatud isikule sobiva töö vähemalt ühe aasta jooksul pärast isikule töötamise toetamise teenuse osutamise alustamist.

(3) Kui töötamise toetamise teenust saama suunatud isik ei ole ühe aasta jooksul pärast töötamise toetamise teenuse osutamise alustamist ühtegi temale pakutud tööd vastu võtnud, lõpetatakse talle selle suunamisotsuse alusel teenuse osutamine.

(4) Töötamise toetamise teenuse osutaja teavitab Sotsiaalkindlustusametit käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud tähtaja möödumisest, misjärel Sotsiaalkindlustusamet tunnistab edasiulatuvalt kehtetuks haldusotsuse, millega isik töötamise toetamise teenust saama suunati.

(5) Töötamise toetamise teenuse sisuks olevaid käesoleva seaduse § 11³⁹ lõike 2 punktides 1 ja 3–6 nimetatud tegevusi tuleb töötamise toetamise teenust saama suunatud isikule, tema tööandjale või isikuga koos töötavatele isikutele vahetult osutada suunamisotsuses toodud soovituslikus mahus, kuid vähemalt neli tundi kuus. Teenuse osutaja on kohustatud pidama arvestust tundide üle, millal isiku tööandjale, isikule või isikuga koos töötavatele isikutele on töötamise toetamise teenust vahetult osutatud.

(6) Töötamise toetamise teenuse osutaja tagab ühe täistööajaga tegevusjuhendaja olemasolu kümne töötamise toetamise teenust saama suunatud isiku kohta.

[RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]

4. jaotis Toetatud elamise teenus

[RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]

§ 11⁴². Toetatud elamise teenus

(1) Toetatud elamise teenus on isiku sotsiaalse toimetuleku ja integratsiooni toetamine temale eluruumi kasutusse andmise võimaluse loomise kaudu koos juhendamisega majapidamise ja igapäevaelu korraldamises eesmärgiga tagada isiku võimalikult iseseisev toimetulek iseseisvalt elades.

(2) Toetatud elamise teenuse osutamise käigus on teenuse osutaja kohustatud lähtuvalt isiku vajadustest ja suunamisotsuses nimetatud teenuse saamise eesmärgist:

- 1) juhendama isikut igapäevaelu ja majapidamise korraldamisel, sealhulgas igapäevaeluga seotud eelarve koostamisel;
- 2) juhendama isikut eluruumi kasutamise ja hooldamisega seotud teenuste, sealhulgas posti- ja finantsteenuste kasutamisel;
- 3) abistama ühise elukorralduse reeglites kokku leppimises ja kokkulepete täitmises, kui ühte eluruumi jagavad vähemalt kaks teenust saavat isikut;

4) looma võimalused toetatud elamise teenust saada suunatud isikule tema võimalustele ja vajadustele vastava parima võimaliku sisustatud eluruumi kasutusse andmiseks ja

5) valmistama isikut ette iseseisvaks elamiseks ning juhendama ja abistama teda iseseisvalt elamiseks elamispinna hankimisel.

[RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]

§ 11⁴³. Riigieelarvest rahastatavat toetatud elamise teenust saada õigustatud isikud

Õigus saada riigieelarvest rahastatavat toetatud elamise teenust on täisealisel isikul, välja arvatud käesoleva seaduse § 11¹⁸ lõike 2 punktides 1 ja 2 nimetatud isikud, kes vastab järgmistele tingimustele:

1) tal on raske, sügava või püsiva kuluga psüühikahäire;

2) [kehtetu -RT I, 03.03.2011, 3- jõust. 13.03.2011]

3) [kehtetu -RT I, 03.03.2011, 3- jõust. 13.03.2011]

4) [kehtetu -RT I, 21.03.2014, 1- jõust. 31.03.2014]

5) [kehtetu -RT I, 13.12.2014, 2- jõust. 01.01.2016]

6) ta suudab ise enda eest hoolitseda ja

7) ta suudab juhendamise korral toime tulla igapäevaelu toimingutega.

[RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]

§ 11⁴⁴. Toetatud elamise teenusele esitatavad nõuded

(1) Toetatud elamise teenuse sisuks olevaid käesoleva seaduse § 11⁴² lõike 2 punktides 1–3 ja 5 nimetatud tegevusi võib ellu viia toetatud elamise teenust saada õigustatud isiku kasutusse antud eluruumides või muudes nimetatud teenuse osutamiseks sobivates kohtades. Kui nimetatud toetatud elamise teenuse sisuks olevaid tegevusi viiakse ellu teenuse osutaja omandis või temale kasutamiseks antud ruumides, peavad need ruumid vastama rahvatervise seaduse alusel kehtestatud toetatud elamise teenuse ruumidele, nende sisustusele ja korrrashoiule esitatavatele tervisekaitsenõuetele.

(1¹) Hinnangu toetatud elamise teenuse sisuks olevate eesmärkide, eesmärkide saavutamiseks vajalike soovituslike tegevuste, toetatud elamise teenuse osutamise kestuse ja tegevuste läbiviimise soovitusliku sageduse kohta kuus annab ning raske, sügava või püsiva kuluga psüühikahäire olemasolu märgib psühhiaater või rehabilitatsiooniteenuse osutaja oma Sotsiaalkindlustusametile esitatavas kirjalikus hinnangus või rehabilitatsiooniplaanis.

[RT I, 13.12.2014, 2- jõust. 01.01.2016]

(2) Toetatud elamise teenuse raames isiku kasutusse antav eluruum peab vastama elamuseaduse § 7 lõike 1 punktide 1 ja 2 alusel kehtestatud nõuetele ning seal peab olema:

1) vähemalt üks magamistuba ühe teenust saava isiku kohta. Teenust saavate isikute soovi korral võib ühes magamistoas elada kaks teenust saavat isikut;

2) köök või kööginurk ja

3) tualeti ja duši või vanni kasutamise võimalus.

(3) Toetatud elamise teenust osutatakse vaimse alaarenguga isikutele ja muude psüühikahäiretega isikutele eraldi ruumides.

(4) Käesoleva seaduse § 11⁴² lõike 2 punktides 1–3 ja 5 nimetatud tegevusi tuleb toetatud elamise teenust saada suunatud isikule osutada vähemalt kaks tundi nädalas.

(5) Toetatud elamise teenuse osutaja peab tagama ühe täistööajaga tegevusjuhendaja olemasolu kümne toetatud elamise teenust saada suunatud isiku kohta.

[RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]

§ 11⁴⁵. Eluruumi kasutamise leping

Isik, kellele osutatakse toetatud elamise teenust, on kohustatud sõlmima eluruumi kasutamise lepingu, välja arvatud juhul, kui isikule pakutav eluruum ei ole isiku võimalustele ja vajadustele vastav parim võimalik eluruum, kui eluruum ei ole sisustatud või eluruum ei vasta käesoleva seaduse § 11⁴⁴ lõikes 2 sätestatud nõuetele.

[RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]

5. jaotis

Kogukonnas elamise teenus

§ 11⁴⁶. Kogukonnas elamise teenus

(1) Kogukonnas elamise teenuse sisuks on inimese põhivajaduste rahuldamiseks ja arenguks soodsa peresarnase elukorralduse loomine koos majutuse ja toitlustamisega eesmärgiga suurendada isiku iseseisvat toimetulekut ja arendada igapäevaelu tegevuste korraldamise oskusi ühistes tegevustes osalemise kaudu.

(2) Kogukonnas elamise teenuse osutamise käigus on teenuse osutaja kohustatud lähtuvalt isiku vajadustest ja suunamisotsuses nimetatud teenuse saamise eesmärgist:

- 1) looma isikule turvalise ja arenguks soodsa peresarnase elukeskkonna ja -korralduse;
- 2) kujundama isiku isiklikke ja igapäevaelu oskusi, kaasates ta nimetatud oskusi arendavatesse tegevustesse, arvestades isiku tervise seisundit;
- 3) juhendama isikut aja planeerimisel ja vaba aja sisustamisel;
- 4) kujundama isiku tööoskusi ja arendama tema töövõimeid;
- 5) lähtuvalt teenust saava isiku võimetest ja oskustest pakkuma talle oma territooriumil võimalust töötada või kaasama ta ühises majapidamises töösarnasesse tegevusse ning juhendama isikut töötamise või töösarnase tegevuse tegemise juures ja
- 6) viima ellu muid tegevusi, mis on vajalikud kogukonnas elamise teenuse eesmärgi saavutamiseks.

[RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]

§ 11⁴⁷. Riigieelarvest rahastatavat kogukonnas elamise teenust saama õigustatud isikud

Õigus saada riigieelarvest rahastatavat kogukonnas elamise teenust on täisealisel isikul, välja arvatud käesoleva seaduse § 11¹⁸ lõike 2 punktides 1 ja 2 nimetatud isikud, kes vastab järgmistele tingimustele:

- 1) [kehtetu -RT I, 03.03.2011, 3- jõust. 13.03.2011]
- 2) tal on raske, sügava või püsiva kuluga psüühikahäire;
- 3) [kehtetu -RT I, 03.03.2011, 3- jõust. 13.03.2011]
- 4) [kehtetu -RT I, 13.12.2014, 2- jõust. 01.01.2016]
- 5) ta suudab toime tulla enese eest hoolitsemisega ning osaleda majapidamistöodes ja
- 6) talle ei osutata samal ajal käesoleva seaduse § 10 punktis 1², 1⁴ või 1⁶ nimetatud teenust.

[RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]

§ 11⁴⁸. Kogukonnas elamise teenusele esitatavad nõuded

(1) Käesoleva seaduse § 11⁴⁶ lõikes 2 nimetatud tegevusi tuleb kogukonnas elamise teenust saava isiku suhtes ellu viia iga päev.

(1¹) Hinnangu kogukonnas elamise teenuse sisuks olevate eesmärkide, nende saavutamiseks vajalike soovituslike tegevuste, kogukonnas elamise teenuse osutamise kestuse ja tegevuste läbiviimise soovitusliku sageduse kohta kuus annab ning raske, sügava või püsiva kuluga psüühikahäire olemasolu märgib psühhiaater või rehabilitatsiooniteenuse osutaja oma Sotsiaalkindlustusametile esitatavas kirjalikus hinnangus või rehabilitatsiooniplaanis.

[RT I, 13.12.2014, 2- jõust. 01.01.2016]

(2) Kogukonnas elamise teenust osutatakse vaimse alaarenguga isikutele ja muude psüühikahäiretega isikutele eraldi ruumides.

(3) Kogukonnas elamise teenuse osutaja tagab ühe tegevusjuhendaja kohaloleku kümne teenust saava isiku kohta vähemalt kaheksa tundi päevasel ajal ning ühe tegevusjuhendaja kättesaadavuse kõigile selle teenuse osutaja juures teenust saavatele isikutele ülejäänud ajal ööpäevast.

[RT I, 21.03.2014, 1- jõust. 31.03.2014]

(4) [Kehtetu -RT I 2009, 11, 67- jõust. 01.07.2009]

6. jaotis Ööpäevaringne erihooldusteenus

[RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]

§ 11⁴⁹. Ööpäevaringne erihooldusteenus

(1) Ööpäevaringne erihooldusteenus on isiku ööpäevaringne hooldamine ja arendamine koos majutuse ja toitlustamisega eesmärgiga tagada teenust saava isiku iseseisva toimetuleku säilimine ja suurenemine ning turvaline elukeskkond teenuse osutaja territooriumil.

(2) Ööpäevaringse erihooldusteenuse osutamise käigus on teenuse osutaja kohustatud lähtuvalt isiku vajadustest ja suunamisotsuses nimetatud teenuse saamise eesmärgist:

- 1) täitma käesoleva seaduse § 11³⁵ lõikes 2 sätestatud kohustusi;
- 2) tagama ööpäevaringset erihooldusteenust saava isiku turvalisuse;
- 3) abistama isikut enese eest hoolitsemisel;
- 4) järgima tervishoiuteenuse osutaja poolt isikule määratud raviskeemi;
- 5) looma kohtumäärusega hoolekandeesutusse paigutatud isikule võimalused töötamiseks või töösarnaseks tegevuseks oma territooriumil ja
- 6) viima ellu muid tegevusi, mis on vajalikud ööpäevaringse erihooldusteenuse eesmärgi saavutamiseks.

(3) Teenust saavaks isikuks käesoleva teenuse raames loetakse ööpäevaringse erihooldusteenuse osutaja juurde suunamisotsuse alusel pöördunud isikut, välja arvatud kohtumäärusega hoolekandeesutusse paigutatud isik, kes viibib ööpäevaringse erihooldusteenuse osutaja omandis või kasutuses olevates ööpäevaringse erihooldusteenuse osutamise ruumides või territooriumil.

(4) Kohtumäärusega hoolekandeesutusse paigutatud isik loetakse teenust saavaks isikuks kogu kohtumääruses nimetatud tähtaja kestel sõltumata isiku asukohast.

[RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]

§ 11⁵⁰. Riigieelarvest rahastatavat ööpäevaringset erihooldusteenust saama õigustatud isikud

(1) Õigus saada riigieelarvest rahastatavat ööpäevaringset erihooldusteenust on täisealisel isikul, välja arvatud käesoleva seaduse § 11¹⁸ lõike 2 punktides 1 ja 2 nimetatud isikud, kes vastab järgmistele tingimustele:

- 1) isikul on raske, sügava või püsiva kuluga psüühikahäire;
- 2) isikul on puuetega inimeste sotsiaaltoetuste seaduse alusel tuvastatud raske või sügav puude raskusaste;
- 3) 18-aastaselt kuni riikliku pensionikindlustuse seaduse §-s 7 sätestatud vanaduspensioniiikka jõudnud isikul on tuvastatud töövõimetoetuse seaduse alusel puuduv töövõime;

[RT I, 13.12.2014, 1- jõust. 01.01.2016]

4) tema rehabilitatsiooniplaanis on märgitud ööpäevaringse erihooldusteenuse vajadus;

[RT I, 21.03.2014, 1- jõust. 31.03.2014]

- 5) isiku toimetulekut ei ole võimalik tagada muu käesoleva seaduse §-s 10 nimetatud sotsiaalteenusega;
- 6) isikule ei osutata samal ajal käesoleva seaduse § 10 punktis 1², 1³, 1⁴ või 1⁵ nimetatud teenust;
- 7) isik vajab abi enese eest hoolitsemisel ja
- 8) isik ei tule toime igapäevaelu toimingutega või vajab selleks olulisel määral pidevat kõrvalabi ja juhendamist.

(2) Lisaks käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud isikule on õigus saada riigieelarvest rahastatavat ööpäevaringset erihooldusteenust täisealisel isikul, välja arvatud käesoleva seaduse § 11¹⁸ lõike 2 punktides 1 ja 2 nimetatud isikud, kellel on ebastabiilse remissiooniga raske, sügav või püsiva kuluga psüühikahäire ja:

- 1) kes vastab käesoleva paragrahvi lõike 1 punktides 4, 5 ja 6 sätestatud tingimustele ja
- 2) kellel on tuvastatud töövõimetoetuse seaduse alusel puuduv töövõime, välja arvatud riikliku pensionikindlustuse seaduse §-s 7 sätestatud vanaduspensioniiikka jõudnud isiku puhul, või

[RT I, 13.12.2014, 1- jõust. 01.01.2016]

3) kes on jõudnud riikliku pensionikindlustuse seaduse §-s 7 sätestatud vanaduspensioniiikka ja kellel on puuetega inimeste sotsiaaltoetuste seaduse alusel tuvastatud sügav puude raskusaste.

(3) Lisaks käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 2 nimetatud isikutele on õigus saada riigieelarvest rahastatavat ööpäevaringset erihooldusteenust täisealisel isikul, välja arvatud käesoleva seaduse § 11¹⁸ lõike 2 punktides 1 ja 2 nimetatud isikud, kellel on sügav liitpuue ja:

- 1) kes vastab käesoleva paragrahvi lõike 1 punktides 4, 5 ja 6 sätestatud tingimustele;
- 2) kellel on tuvastatud töövõimetoetuse seaduse alusel puuduv töövõime, välja arvatud riikliku pensionikindlustuse seaduse §-s 7 sätestatud vanaduspensioniiikka jõudnud isiku puhul, ja

[RT I, 13.12.2014, 1- jõust. 01.01.2016]

3) kellel on puuetega inimeste sotsiaaltoetuste seaduse alusel tuvastatud sügav puude raskusaste.

(4) Sügava liitpuudega isikuks ööpäevaringse erihooldusteenuse tähenduses loetakse isikut, kellel on raske või sügav vaimne alaareng ja lisaks muu puue puuetega inimeste sotsiaaltoetuste seaduse § 2 lõike 1 tähenduses.

(5) Riigieelarvest kaetakse lisaks käesoleva paragrahvi lõigetes 1–3 nimetatud isikutele kohtumäärusega hoolekandeesutusse paigutatud isikule osutatud ööpäevaringse erihooldusteenuse kulud, välja arvatud isiku omaosalus.

[RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]

§ 11⁵¹. Ööpäevaringsele erihooldusteenusele esitatavad nõuded

(1) Ööpäevaringse erihooldusteenuse osutaja on kohustatud:

1) olema teadlik asjaolust, kas ööpäevaringset erihooldusteenust saama suunatud isik viibib ööpäevaringse erihooldusteenuse osutamise ruumides või territooriumil või neist väljaspool;

[RT I, 21.03.2014, 1- jõust. 31.03.2014]

2) tagama ööpäevaringse erihooldusteenuse osutamise ruumidesse sisenemise ja ruumidest väljumise kontrolli ja

[RT I, 21.03.2014, 1- jõust. 31.03.2014]

3) tagama teenust saavate isikute turvalisuse, ohutuse ja ettenähtud teenuse osutamise, kui ööpäevaringset erihooldusteenust osutatakse käesoleva seaduse § 11⁵⁰ lõikes 1 nimetatud isikutele, sügava liitpuudega isikutele ja ebastabiilse remissiooniga raske, sügava või püsiva kuluga psüühikahäirega isikutele samades ruumides.

[RT I, 21.03.2014, 1- jõust. 31.03.2014]

(2) Kui ööpäevaringse erihooldusteenuse osutaja soovib ööpäevaringset erihooldusteenust saada isiku viia väljapoole tegevusloal märgitud kohta, peab ta saama isikult ja seadusliku esindaja olemasolu korral viimaselt selleks nõusoleku.

[RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]

(3) Ööpäevaringse erihooldusteenuse osutaja tagab iseseisva õendusabi kättesaadavuse 40 teenust saava isiku kohta vähemalt 40 tundi nädalas.

[RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]

(4) Kui ööpäevaringset erihooldusteenust osutatakse ebastabiilse remissiooniga raske, sügava või püsiva kuluga psüühikahäirega isikule, tagab teenuse osutaja iseseisva õendusabi kättesaadavuse 30 teenust saava isiku kohta vähemalt 40 tundi nädalas.

[RT I, 21.03.2014, 1- jõust. 31.03.2014]

(5) Kui ööpäevaringset erihooldusteenust osutatakse kohtumäärusega hoolekandeesutusse paigutatud isikutele, tagab teenuse osutaja iseseisva õendusabi kättesaadavuse 20 teenust saava kohtumäärusega hoolekandeesutusse paigutatud isiku kohta vähemalt 40 tundi nädalas.

[RT I, 21.03.2014, 1- jõust. 31.03.2014]

(6) Kui ööpäevaringset erihooldusteenust osutatakse ainult vaimse alaarenguga isikutele, sealhulgas kohtumäärusega hoolekandeesutusse paigutatud vaimse alaarenguga isikutele, tagab teenuse osutaja iseseisva õendusabi kättesaadavuse 40 teenust saava vaimse alaarenguga isiku kohta vähemalt 40 tundi nädalas.

[RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]

(7) Ööpäevaringset erihooldusteenust, välja arvatud majutamist, võib kohtumäärusega hoolekandeesutusse paigutatud isikutele osutada käesoleva seaduse § 11⁵⁰ lõikes 1 nimetatud isikutega, sügava liitpuudega isikutega ja ebastabiilse remissiooniga raske, sügava või püsiva kuluga psüühikahäirega isikutega samades ruumides ja samal ajal, arvestades käesoleva seaduse §-s 11⁵² sätestatud.

[RT I, 21.03.2014, 1- jõust. 31.03.2014]

§ 11⁵². Ööpäevaringsele erihooldusteenusele esitatavad nõuded kohtumäärusega hoolekandeesutusse paigutatud isiku puhul

Kui ööpäevaringset erihooldusteenust osutatakse kohtumäärusega hoolekandeesutusse paigutatud isikule, on ööpäevaringse erihooldusteenuse osutaja kohustatud lisaks käesoleva seaduse §-s 11⁵¹ sätestatud nõuetele:

1) tagama, et kohtumäärusega hoolekandeesutusse paigutatud isik ei lahkuks ööpäevaringse erihooldusteenuse osutamise ruumidest ega territooriumilt ilma ööpäevaringse erihooldusteenuse osutaja poolt tagatud saatjata;

2) tagama ööpäevaringse pideva kontrolli ja ülevaate kohtumäärusega hoolekandeesutusse paigutatud isiku liikumise, asukoha ja tegevuste üle ja

3) tagama, et kohtumäärusega hoolekandeesutusse paigutatud isik ei seaks ohtu ennast või teisi isikuid.

[RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]

§ 11⁵³. Ööpäevaringset erihooldusteenust vahetult osutavad isikud

(1) Ööpäevaringse erihooldusteenuse osutaja tagab 30 nimetatud teenust saava isiku kohta vähemalt ühe tegevusjuhendaja ööpäevaringse kohaloleku ning lisaks vähemalt ühe tegevusjuhendaja kohaloleku päeval ja öhtusel ajal.

(2) Kui ööpäevaringset erihooldusteenust osutatakse ebastabiilse remissiooniga raske, sügava või püsiva kuluga psüühikahäirega või sügava liitpuudega psüühikahäirega isikule, tagab ööpäevaringse erihooldusteenuse osutaja 15 nimetatud teenust saava isiku kohta vähemalt ühe tegevusjuhendaja ööpäevaringse kohaloleku ning lisaks vähemalt ühe tegevusjuhendaja kohaloleku päeval ja öhtusel ajal.

(3) Kui ööpäevaringset erihooldusteenust osutatakse kohtumäärusega hoolekandeesutusse paigutatud isikule, tagab ööpäevaringse erihooldusteenuse osutaja 20 nimetatud teenust saava isiku kohta vähemalt ühe tegevusjuhendaja ööpäevaringse kohaloleku ning lisaks vähemalt ühe tegevusjuhendaja kohaloleku päeval ja öhtusel ajal.

[RT I, 21.03.2014, 1- jõust. 31.03.2014]

5. jagu

Abivahendi ostmisel või üürimisel tasu maksmise kohustuse riigi poolt ülevõtmine

[RT I, 13.12.2014, 2- jõust. 01.01.2016]

1. jaotis

Õigus taotleda abivahendi ostmisel või üürimisel tasu maksmise kohustuse riigi poolt ülevõtmist

[RT I, 13.12.2014, 2- jõust. 01.01.2016]

§ 11⁵⁴. Abivahendi ostmisel või üürimisel tasu maksmise kohustuse riigi poolt ülevõtmine

Abivahendite loetellu kantud abivahendi ostmisel või üürimisel võtab riik õigustatud isikult tasu maksmise kohustuse üle tingimusel, et:

1) õigustatud isik ja abivahendi müüja või üürija lepivad kokku abivahendi müügis või üürimises tingimustel, mis vastavad minimaalselt käesolevas jaos sätestatud nõuetele;

2) abivahendi müüja või üürija nõustub käesolevas jaos sätestatud korras sellega, et riik võtab abivahendi müümise või üürimise eest tasu maksmise kohustuse üle;

3) abivahendi müüja või üürija ja riik on sõlminud käesoleva seaduse §-s 11⁶² nimetatud lepingu.

[RT I, 13.12.2014, 2- jõust. 01.01.2016]

§ 11⁵⁵. Õigustatud isikud

(1) Õigus taotleda tasu maksmise kohustuse riigi poolt ülevõtmist on:

1) alaealisel isikul;

2) alates 18. eluaastast tööealisel isikul, kellel on tuvastatud osaline töövõime või töövõime puudumine;

3) riikliku pensionikindlustuse seaduse §-s 7 sätestatud vanaduspensioniiikka jõudnud isikul.

(2) Lisaks käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud isikutele on õigus taotleda tasu maksmise kohustuse riigi poolt ülevõtmist:

1) isikul rinnaproteesi ostmiseks;

2) insuliini süstival diabeetikul glükomeetrite ostmiseks;

3) isikul, kellel on tuvastatud kuulmislangus alates 30 detsibellist, kuulmisabivahendite ja heli ülekandesüsteemide ostmiseks;

4) isikul silmaproteesi ostmiseks;

5) alates 18. eluaastast tööealisel isikul, kellel on puue puuetega inimeste sotsiaaltoetuste seaduse § 2 tähenduses, enesehoolde- ja kaitseabivahendite ostmiseks.

(3) Tasu maksmise kohustuse riigi poolt ülevõtmise taotlemise õigust, välja arvatud individuaalse abivahendi korral, ei ole hoolekandeesutuses, vangistuses või eelvangistuses viibival isikul.

(4) Abivahendi kasutamise vajaduse tuvastab vastavalt abivahendi keerukusele perearst, eriarstiabi osutav eriarst või käesoleva seaduse §-s 11¹³ sätestatud nõuetele vastav rehabilitatsioonimeeskond.

(5) Abivahendi kasutamise vajaduse tuvastaja kehtestab abivahendite loeteluga seostatult [valdkonna eest vastutav ministermäärusega](#).

(6) Kui käesoleva paragrahvi lõikes 1 või 2 nimetatud isiku kasutuses on abivahend, mille eest tasu maksmise kohustuse on riik üle võtnud, on sellel isikul õigus taotleda uue, sama nimetusega abivahendi eest tasu maksmise kohustuse ülevõtmist riigi poolt pärast isiku kasutuses oleva abivahendi kasutusaja lõppemist.

(7) Sotsiaalkindlustusamet võib erandkorras ja vajaduse korral eksperti kaasates otsustada tasu maksmise kohustuse ülevõtmise enne isiku kasutuses oleva abivahendi kasutusaja lõppemist, kui:

1) abivahendi kulumise tõttu ei ole selle kasutusaja lõpuni kasutamine võimalik;

2) abivahend hävineb isikust sõltumatutel põhjustel;

3) isik vajab abivahendit piirliimist suuremas koguses või

4) isik vajab abivahendit muudel põhjendatud juhtudel.

(8) Enne isiku kasutuses oleva abivahendi kasutusaja lõppemist tasu maksmise kohustuse riigi poolt ülevõtmise täpsustatud tingimused, juhud ja korra kehtestab [valdkonna eest vastutav ministermäärusega](#).

(9) Tasu maksmise kohustuse riigi poolt ülevõtmise taotlemisel sellise abivahendi eest, mille nimetus ei ole kantud abivahendite loetellu, kuid mis on määratletud loetelus sisalduva rühma täpsusega, kaasab Sotsiaalkindlustusamet menetlusse eksperdi.
[RT I, 13.12.2014, 2- jõust. 01.01.2016]

2. jaotis

Abivahendite loetelu ja tasu maksmise kohustuse ülevõtmise määrad

[RT I, 13.12.2014, 2- jõust. 01.01.2016]

§ 11⁵⁶. Abivahendite loetelu

(1) Abivahend käesoleva seaduse tähenduses on toode või vahend, mille abil on võimalik ennetada tekkinud või kaasasündinud kahjustuse või puude süvenemist, kompenseerida kahjustusest või puudest tingitud funktsioonihäiret, parandada või säilitada füüsilist ja sotsiaalset iseseisvust ning tegevus- ja töövõimet.

(2) Abivahendite loetelu, kuhu kantakse käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud andmed, kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#) määrusega.

(3) Abivahendite loetellu kantakse:

- 1) abivahendite rühma nimetus;
- 2) abivahendi ISO-kood;
- 3) abivahendi nimetus;
- 4) abivahendi kasutusaeg sõltuvalt kulumise astmest;
- 5) märge, kas abivahend on müüdav;
- 6) märge, kas abivahend on üüritav;
- 7) üüritava abivahendi puhul hoolduse minimaalne sagedus;
- 8) koguseline piirlimiit aastate või kuude arvestuses;
- 9) märge, kas tegemist on individuaalse abivahendiga;
- 10) õigustatud isikult ülevõetava tasu maksmise kohustuse piirmäär;
- 11) abivahendi piirhind;
- 12) uriini absorbeerivate abivahendite loetelus toote suurus ja imavus;
- 13) abivahendi vajaduse tuvastaja;
- 14) abistav kirjeldus, millise funktsioonipiirangu või tervise probleemi korral abivahend sobib.

(4) Abivahendite rühm käesoleva seaduse tähenduses ühendab abivahendite loetelus sarnase funktsiooni ja sihtotstarbega abivahendeid.

(5) Abivahendi nimetus käesoleva seaduse tähenduses hõlmab sama funktsiooni ja sihtotstarbega abivahendeid.

(6) Abivahendi kasutusaeg käesoleva seaduse tähenduses on abivahendile kehtestatud ajaline periood, mille lõppedes loetakse abivahend tarbimisväärtuse kaotanuks. Abivahendi kasutusaeg on ühtlasi abivahendi üürimisel tasu maksmise kohustuse riigi poolt ülevõtmisel üüriperioodiks. Riik ei võta tasu maksmise kohustust üle abivahendi eest, mille kasutusaeg on lõppenud.

(7) Sellise abivahendi ostmise puhul, millele on määratud koguseline piirlimiit kuu kohta, mõistetakse käesoleva seaduse tähenduses kasutusajana perioodi, mille möödumisega lõpeb tasu maksmise kohustuse riigi poolt ülevõtmise õigus.

[RT I, 13.12.2014, 2- jõust. 01.01.2016]

§ 11⁵⁷. Abivahendite loetelu muutmine

Abivahendi kandmisel abivahendite loetellu või abivahendite loetelust kustutamisel arvestatakse järgmisi kriteeriume:

- 1) meditsiiniliselt põhjendatud näidustust abivahendi kasutamiseks ja alternatiivsete abivahendite olemasolu;
- 2) vastavust riigieelarvest abivahendite ostmise ja üürimise kuludeks määratud rahalistele vahenditele;
- 3) abivahendi kulutõhusust.

[RT I, 13.12.2014, 2- jõust. 01.01.2016]

§ 11⁵⁸. Piirhind, piirmäär ja omaosalus

(1) Piirhind on abivahendite loetelusse kantud sama funktsiooni ja sihtotstarbega abivahendi eest tasu maksmise kohustuse ülevõtmise aluseks olev maksimaalne jaemüügihind.

(2) Müügi puhul lähtutakse piirhinna arvutamisel eelmisel aastal kõige enam ostetud abivahendi müügihinnast. Piirhindade kujundamisel lähtutakse põhimõttest, et 1/3 müügil olevatest abivahenditest oleksid piirhinnast kallimad ning 2/3 müügil olevatest abivahenditest oleksid samaväärsed või odavamad.

(3) Üürimise puhul lähtutakse piirhinna arvutamisel käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatud müügi piirhinna kujunemisest. Üürimise piirhindade kujundamisel lähtutakse täiendavalt abivahendite loetelus kehtestatud abivahendi kasutusajast, kasutaja jooksul hoolduse sagedusest ning hooldusele ja remondile kuluvast summast.

(4) Piirhindade ümberhindamisel võetakse aluseks:

- 1) eelmise perioodi müügiandmed;
- 2) turul kehtivad müügi, üürimise ja hoolduse hinnakirjad;
- 3) abivahendi kasutaja omaosalus.

(5) Informatsioon kehtivate piirhindade kohta peab olema abivahendi kasutajale taotluse esitamisel kättesaadav.

(6) Piirmäär on õigustatud isikult ülevõetava tasu maksmise kohustuse protsentuaalne osa, mis arvutatakse abivahendi jaemüügihinnast või piirhinnast, kui jaemüügihind ületab piirhinda.

(7) Piirmäärade kehtestamisel lähtutakse järgmistest kriteeriumidest:

- 1) puude või abivajaduse süvenemise võimalikkus;
- 2) puude või abivajadusega kaasnev toimetuleku häiritus ja teised humaansed kaalutlused;
- 3) vastavus abivahendite jaoks eraldatud rahalistele vahenditele.

(8) Abivahendite loetelus kehtestatud piirmäärade suhtes kohaldatakse järgmisi erandeid:

- 1) kuni 18-aastaselt isikul eriarstiabi osutava eriarsti töendi alusel – piirmäär 50 protsenti;
- 2) kuni 18-aastaselt isikul, kellel on tuvastatud puue puuetega inimeste sotsiaaltoetuste seaduse alusel või kellel on kuulmislangus alates 30 detsibellist, – piirmäär 90 protsenti;
- 3) kuni 26-aastaselt isikul, kes õpib põhikoolis, gümnaasiumis, kutseõppeasutuses, rakenduskõrgkoolis või ülikoolis ning kes vastab käesoleva seaduse § 11⁵⁵ lõike 1 punktis 2 või lõike 2 punktis 5 sätestatud, – piirmäär 90 protsenti.

(9) Isiku omaosalus on abivahendi maksumuse ja riigi osaluse summa vahe, kuid mitte väiksem kui 7 eurot. Sotsiaalkindlustusamet võib isiku taotlusel erandkorras ja vajaduse korral eksperti kaasates vähendada abivahendi omaosalust 5 protsendini abivahendi kogumaksumusest, kui:

- 1) isiku majanduslik olukord ei võimalda omaosalust tasuda;
- 2) abivahendi soetamine tekitab isikule suures ulatuses lisakulutusi;
- 3) isik ei ole muudel põhjendatud juhtudel võimeline omaosalust täies ulatuses tasuma.

(10) Abivahendi omaosaluse vähendamise täpsustatud tingimused, juhud ja korra kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#) määrusega.

(11) Käesoleva paragrahvi lõikes 9 sätestatud ei kohaldata naha kaitse ja puhastamise vahendite, uriini suunavate abivahendite, uriinikogujate ja uriini absorbeerivate abivahendite kohta ning abivahendite üürimisel. [RT I, 13.12.2014, 2- jõust. 01.01.2016]

3. jaotis

Tasu maksmise kohustuse riigi poolt ülevõtmise taotlemine ja otsustamine ning abivahendi järjekord

[RT I, 13.12.2014, 2- jõust. 01.01.2016]

§ 11⁵⁹. Tasu maksmise kohustuse riigi poolt ülevõtmise taotlemine

(1) Tasu maksmise kohustuse riigi poolt ülevõtmise taotlemiseks esitab käesoleva seaduse § 11⁵⁵ lõike 1 punktis 2 ja lõike 2 punktides 1–4 nimetatud isik taotluse Sotsiaalkindlustusametile. Esmakordsel taotlemisel või § 11⁵⁵ lõikes 7 ja § 11⁵⁸ lõikes 9 nimetatud erandite taotlemise korral esitavad taotluse kõik § 11⁵⁵ lõigetes 1 ja 2 nimetatud isikud.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud taotluses sisalduvate andmete ja sellele lisatavate dokumentide loetelu kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#) määrusega.

(3) Sotsiaalkindlustusamet kontrollib taotluse saamisel, kas käesoleva seaduse § 11⁵⁵ lõike 1 punktis 2 nimetatud isikule on töövõime hindamise käigus antud soovitus abivahendi vajaduse kohta, ning võtab seda tasu maksmise kohustuse ülevõtmise otsustamisel arvesse.

(4) Tasu maksmise kohustuse ülevõtmise taotluse esitamisega võrdsustatakse käesoleva seaduse § 11⁵⁵ lõikes 1 ja 2 nimetatud õigustatud isiku pöördumine abivahendi müüja või üürija poole abivahendi ostmiseks või üürimiseks nõutava dokumentatsiooniga.
[RT I, 13.12.2014, 2- jõust. 01.01.2016]

§ 11⁶⁰. Tasu maksmise kohustuse ülevõtmise otsustamine

(1) Sotsiaalkindlustusamet otsustab tasu maksmise kohustuse ülevõtmise 30 kalendripäeva jooksul taotluse ja nõutava dokumentatsiooni esitamisest arvates.

(2) Käesoleva seaduse § 11⁵⁹ lõikes 4 nimetatud juhtudel võtab riik tasu maksmise kohustuse üle abivahendi müüja või üürija poolt elektroonilise abivahendikaardi täitmisest arvates.
[RT I, 13.12.2014, 2- jõust. 01.01.2018]

(3) Elektroonilise abivahendikaardi andmekoosseisu kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#) määrusega.
[RT I, 13.12.2014, 2- jõust. 01.01.2016, välja arvatud lõige 2 mis jõustub 01.01.2018]

§ 11⁶¹. Abivahendi järjekord

(1) Kui riigieelarves ei ole piisavalt rahalisi vahendeid, paneb Sotsiaalkindlustusamet õigustatud isiku tasu maksmise kohustuse riigi poolt ülevõtmiseks järjekorda.

(2) Sotsiaalkindlustusamet teavitab õigustatud isikut, kui järjekord on jõudnud õigustatud isikuni.

(3) Õigustatud isik kaotab õiguse tasu maksmise kohustuse riigi poolt ülevõtmisele, kui ta ei pöördu abivahendi müüja või üürija poole abivahendi ostmise või üürimise lepingu sõlmimiseks 60 kalendripäeva jooksul käesoleva seaduse §-s 11⁶⁰ nimetatud otsuse või käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud teavituse kättetoimetamise kuupäevast arvates.

(4) Käesoleva paragrahvi lõikes 3 sätestatud ei kohaldata nende abivahendite müügile, millele on määratud koguseline piirlimiit kuu kohta.
[RT I, 13.12.2014, 2- jõust. 01.01.2016]

4. jaotis

Tasu maksmise kohustuse ülevõtmise leping

[RT I, 13.12.2014, 2- jõust. 01.01.2016]

§ 11⁶². Tasu maksmise kohustuse ülevõtmise leping

(1) Tasu maksmise kohustuse ülevõtmise leping on kokkulepe, millega Sotsiaalkindlustusamet ja abivahendi müüja või üürija lepivad kokku korras, millega Sotsiaalkindlustusamet võtab õigustatud isikult üle tasu maksmise kohustuse.

(2) Sotsiaalkindlustusamet sõlmib lepingu abivahendi müüja või üürijaga, kes vastab käesoleva seaduse §-s 11⁶³ sätestatud nõuetele.

(3) Sotsiaalkindlustusamet kontrollib enne lepingu sõlmimist maksuvõla puudumist, ja kui ilmneb, et abivahendi müüjal või üürijal on maksuvõlg, siis lepingut ei sõlmita.

(4) Sotsiaalkindlustusamet sõlmib lepingu kuni kolmeaastase tähtajaga, kuid mitte lühemaks tähtajaks kui üks aasta.
[RT I, 13.12.2014, 2- jõust. 01.01.2016]

5. jaotis

Nõuded abivahendi müümisel või üürimisel

[RT I, 13.12.2014, 2- jõust. 01.01.2016]

§ 11⁶³. Nõuded abivahendi müüjale või üürijale

(1) Abivahendi müüja või üürija, kes soovib sõlmida käesoleva seaduse §-s 11⁶² nimetatud lepingu või kellel on Sotsiaalkindlustusametiga kehtiv § 11⁶² kohane leping ja kes müüb või üürib abivahendeid, mille eest tasumise kohustuse võtab riik üle, peab:

1) tagama käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatud nõuetele vastavate töötajate olemasolu ettevõtte igas müügipunktis;

2) tagama vajaliku võimekuse kõigi müüdavate ja üüritavate abivahendite käesoleva seaduse nõuetele vastavaks hoolduseks;

3) tagama õigustatud isikule abivahendi üleandmisel abivahendi kasutamise koolituse vähemalt valdkonna eest vastutava ministri määrusega kehtestatud ulatuses;

4) tagama, et teenuse osutamise koht vastab tuleohutuse ja tervisekaitse nõuetele;

5) tagama teenuse osutamise kohale juurdepääsu ehitusseaduse § 3 lõike 10 alusel kehtestatud nõuete kohaselt; [RT I, 13.12.2014, 2- jõust. 01.01.2018]

6) tagama delikaatsete isikuandmete töötlemise isikuandmete kaitse seadusega kehtestatud korras;

7) tagama informatsiooni kättesaadavuse müüdavate ja üüritavate abivahendite hindade ja piirhindade kohta;

8) edastama müüdü ja üüritud abivahendite kohta informatsiooni Sotsiaalkindlustusametile;

9) olema kehtestanud asutusesisese kaebuste esitamise korra.

(2) Abivahendi müüja või üürija peab tagama ettevõtte igas müügipunktis vähemalt ühe spetsialisti olemasolu, kellel on kutseseaduse alusel välja antud abivahendi spetsialisti kutse.

[RT I, 13.12.2014, 2- jõust. 01.01.2018]

(3) Abivahendi kasutamise koolituse täpsustatud korra ja ulatuse kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#) määrusega.

(4) Abivahendi müüja või üürija peab käesoleva seaduse §-s 11⁶² nimetatud lepingu kehtivuse ajal tagama, et meditsiiniseadme seaduse § 29 alusel asutatud meditsiiniseadmete ja abivahendite andmekogus kajastub tema pakutavate abivahendite kohta järgmine teave:

1) jae- ja üürihinnad;

2) teenuse osutamise koha kontaktid;

3) abivahendite kirjeldused.

(5) Isikul, kelle tasu maksmise kohustuse võttis riik üle ja kes on kasutusaja lõppedes abivahendi kasutaja, on eelisõigus selle abivahendi väljaostmiseks või üürimise jätkamiseks.

(6) Abivahendi müüja või üürija on kohustatud pärast abivahendi kasutusaja lõppemist võtma selle tasuta tagasi.

[RT I, 13.12.2014, 2- jõust. 01.01.2016, välja arvatud lõike 1 punkt 5 ja lõige 2 mis jõustuvad 01.01.2018]

6. jagu Lapsehoiuteenus

[RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]

§ 12¹. Lapsehoiuteenus

(1) Lapsehoiuteenus on lapse seadusliku esindaja või käesoleva seaduse § 25² lõikes 1 nimetatud hooldaja toimetulekut või töötamist toetav teenus, mille osutamise vältel tagab nimetatud isikute asemel lapse hooldamise, arendamise ja turvalisuse lapsehoiuteenus osutaja.

(2) Kui lapsehoiuteenust, välja arvatud raske või sügava puudega lapse seaduslikule esindajale või käesoleva seaduse § 25² lõikes 1 nimetatud hooldajale osutatav lapsehoiuteenus, rahastatakse kohaliku omavalitsusüksuse eelarvest, kehtestab lapsehoiuteenust saama õigustatud isikute ringi, lapsehoiuteenus rahastamise mahu ning lapsehoiuteenus osutamise tingimused ja korra kohaliku omavalitsusüksuse volikogu.

[RT I 2006, 55, 405- jõust. 01.01.2007]

§ 12². Riigi rahastatavale lapsehoiuteenusel õigustatud isikud

Riigi rahastatavale lapsehoiuteenusel on õigus raske või sügava puudega lapse seaduslikul esindajal või käesoleva seaduse § 25² lõikes 1 nimetatud hooldajal (edaspidi *lapsehoiuteenusel õigustatud isik*) kuni selle kalendriaasta lõpuni, kui laps saab 18-aastaseks, eeldusel et:

1) raske või sügava puudega lapse hooldusteenuste vajadus on kirjas lapse rehabilitatsiooniplaanis;

2) lapse hooldamine ei ole samal ajal tagatud teiste sotsiaalteenustega, välja arvatud käesoleva seaduse §-s

25¹ sätestatud lapse perekonnas hooldamine;

3) laps ei viibi samal ajal haridusasutuses.

[RT I 2006, 55, 405- jõust. 01.02.2007]

§ 12³. Lapsehoiuteenuse osutajana tegutsemine

(1) Täielikult või osaliselt riigi- või kohaliku omavalitsusüksuse eelarvest rahastatavat lapsehoiuteenust võib osutada füüsilisest isikust ettevõtja, juriidiline isik, kohaliku omavalitsuse asutus või valitsusasutuse hallatav asutus, kellel on lapsehoiuteenuse osutaja tegevuskohajärgse maavanema antud kehtiv tegevusluba.

(2) Kui tegevusluba soovitakse taotleda, sõltumata lapsehoiuteenuse osalisest või täielikust rahastamisest riigi- või kohaliku omavalitsusüksuse eelarvest, kohaldatakse sellele käesoleva paragrahvi lõikes 1 ning käesoleva seaduse §-des 12⁷ ja 12⁸ sätestatud nõudeid.
[RT I 2006, 55, 405- jõust. 01.01.2007]

§ 12⁴. Riigi rahastatavale lapsehoiuteenusele suunamine

(1) Riigi rahastatavale lapsehoiuteenusele õigustatud isik esitab lapsehoiuteenuse saamiseks taotluse koos nõutavate dokumentidega lapse elukohajärgsele valla- või linnavalitsusele.

(2) Raske või sügava puudega lapse elukohajärgne valla- või linnavalitsus teeb otsuse lapsehoiuteenusele õigustatud isiku riigi rahastatavale lapsehoiuteenusele suunamise kohta 10 tööpäeva jooksul taotluse ja kõigi nõutavate dokumentide esitamisest arvates.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud taotluse vormi ning nõutavate dokumentide loetelu kehtestab valdkonna eest vastutav ministermäärusega.
[RT I 2006, 55, 405- jõust. 01.02.2007]

§ 12⁵. Riigi rahastatava lapsehoiuteenuse osutamise haldusleping

(1) Raske või sügava puudega lapse elukohajärgne valla- või linnavalitsus sõlmib lapsehoiuteenusele õigustatud isikuga ja lapsehoiuteenusele õigustatud isiku valitud lapsehoiuteenuse osutajaga halduslepingu riigi rahastatava lapsehoiuteenuse osutamiseks eeldusel, et:

- 1) raske või sügava puudega lapse elukohajärgsele valla- või linnavalitsusele on esitatud käesoleva seaduse § 12⁴ lõikes 1 nimetatud dokumendid;
- 2) raske või sügava puudega laps ei ole sama kalendriaasta jooksul osutatud riigi rahastatavat lapsehoiuteenust Vabariigi Valitsuse määrusega kehtestatud maksimaalse maksumuse ulatuses;
- 3) raske või sügava puudega lapse elukohajärgne valla- või linnavalitsus on teinud kindlaks, et nimetatud laps ei osutata riigi rahastatava lapsehoiuteenuse osutamisega samal ajal teisi hooldamist tagavaid sotsiaalteenuseid või raske või sügava puudega laps ei viibi samal ajal haridusasutuses.

(2) Kui raske või sügava puudega lapse elukohajärgne kohalik omavalitsus muutub pärast käesoleva seaduse § 12⁴ lõikes 2 nimetatud otsuse tegemist, teavitab lapsehoiuteenusele õigustatud isik uut elukohajärgset valla- või linnavalitsust riigi rahastatava lapsehoiuteenuse taotluse rahuldamise otsusest.

(3) Raske või sügava puudega lapse elukohajärgse kohaliku omavalitsuse muutumisel kohustub kohalik omavalitsus, kus nimetatud laps oli viimati registreeritud, kandma raske või sügava puudega lapse uue elukohajärgse kohaliku omavalitsuse taotlusel üle raske või sügava puudega lapse riigi rahastatava lapsehoiuteenuse jaoks eraldatud vahendid raske või sügava puudega lapse elukohajärgsele kohalikule omavalitsusele.

[RT I 2006, 55, 405- jõust. 01.02.2007]

§ 12⁶. Lapsehoiuteenuse riiklik rahastamine

(1) Lapsehoiuteenusele õigustatud isikule osutatavat lapsehoiuteenust rahastatakse riigieelarvest valla- või linnaeelarvesse eraldatud vahenditest. Riigi rahastatava lapsehoiuteenuse vahendid eraldatakse valla- või linnaeelarvesse maavalitsuste kaudu vastavalt kohalikus omavalitsuses elavate raske või sügava puudega laste arvule iga aasta 1. detsembri seisuga

(2) Riigi rahastatava lapsehoiuteenuse maksimaalse maksumuse raske või sügava puudega lapse kohta kalendriaastas kehtestab Vabariigi Valitsuse määrusega.
[RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]

(3) Raske või sügava puudega lapse elukohajärgne valla- või linnavalitsus tasub lapsehoiuteenuse osutamise eest käesoleva seaduse § 12⁵ alusel sõlmitud lepingu kohaselt esitatud arvete alusel Vabariigi Valitsuse kehtestatud maksimaalse maksumuse ulatuses.

(4) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud rahaliste vahendite ülejääki võib valla- või linnavalitsus kasutada raske või sügava puudega laste ja nende peredega seotud sotsiaalteenuste osutamiseks ning arendamiseks valla- või linnavolikogu kehtestatud tingimustel ja korras.
[RT I 2006, 55, 405- jõust. 01.02.2007]

§ 12⁷. Lapsehoidjale ja temaga ühist eluruumi kasutavale isikule esitatavad nõuded

(1) Lapsehoidja on füüsiline isik, kes lapsehoiuteenuse osutamise kestel last isiklikult hooldab ja arendab ning tagab tema turvalisuse.

(2) Lapsehoidja peab olema täieliku teovõimega ning lapsehoiuteenuse osutamiseks vajaliku füüsilise ja vaimse tervise ning vastama käesoleva seaduse § 25² lõike 1 punktides 2–6 sätestatud nõuetele.

(3) Isik peab lapsehoidjana tegutsemiseks:

- 1) omama kutseseaduse alusel välja antud lapsehoidja kutsetunnistust või
 - 2) olema lõpetanud eripedagoogika, koolieelse pedagoogika, lapsehoidja või sotsiaaltöö eriala.
- [RT I, 30.12.2011, 3- jõust. 01.01.2012]

(3¹) Lapsehoidja peab olema lastega vahetult töötanud vähemalt kuus kuud viimase kümne aasta jooksul juhul, kui eriala lõpetamisest on möödunud rohkem kui kümme aastat. Isik, kellel ei ole lapsehoidja kutsetunnistust, peab olema läbinud vähemalt 16-tunnise esmaabikoolituse viimase 36 kuu jooksul.

[RT I, 30.12.2011, 3- jõust. 01.01.2012]

(4) Kui lapsehoiuteenust osutatakse lapsehoidja eluruumis, peab muu seda eluruumi kasutav täieliku teovõimega isik olema lastega koosolemiseks vajaliku vaimse tervise ning vastama käesoleva seaduse § 25² lõike 1 punktides 3–6 sätestatud nõuetele.

(4¹) Lapsehoiuteenust ei tohi osutada lapsehoidja eluruumis, kui sama eluruumi kasutab isik, keda on karistatud või kellele on kohaldatud sundravi karistusseadustiku §-s 133–133³, 141–145¹, 175, 175¹ või 178–179 sätestatud kuriteo eest, mille karistusandmed ei ole karistusregistrist karistusregistri seaduse kohaselt kustutatud või mille karistusandmed on karistusregistrist kustutatud ja kantud karistusregistri arhiivi.

[RT I, 13.12.2013, 5- jõust. 23.12.2013]

(5) Kui lapsehoiuteenust osutatakse lapsehoidja eluruumis, peab muu seda eluruumi kasutav täisealine isik läbima korrapärase tervisekontrolli nakkushaiguste suhtes, sealhulgas iga kahe aasta järel kopsude röntgenuuringu, ja tal peab olema tervisetõend nakkushaiguste suhtes tervisekontrolli läbimise kohta.

(6) Perearst teeb nakkushaiguste suhtes tervisekontrolli ja väljastab kirjaliku tervisetõendi.

§ 12⁸. Lapsehoiuteenusele esitatavad nõuded

(1) Lapsehoiuteenuse osutamise korral võib lapsehoidja hoida:

- 1) lapsehoiuteenusel viibiva lapse eluruumides korraga kuni viit last, kaasa arvatud lapsehoidja enda samal ajal hooldamist vajavad isikud;
- 2) väljaspool lapsehoiuteenusel viibiva lapse eluruumi korraga kuni 10 last, kaasa arvatud lapsehoidja enda samal ajal hooldamist vajavad isikud.

(2) Kui lapsehoiuteenusel viibib korraga rohkem kui viis last, loetakse kõiki lapsehoiuteenusel viibivaid raske või sügava puudega lapsi, alla kolmeaastaseid lapsi ning lapsehoidja enda samal ajal hooldamist vajavaid raske või sügava puudega isikuid ja alla kolmeaastaseid lapsi kahe lapse eest.

(3) Lapsehoiuteenust võib osutada lapsehoiuteenusel viibiva lapse eluruumides või muudes lapsehoiuks sobivates ruumides. Kui lapsehoiuteenust osutatakse väljaspool lapsehoiuteenusel viibiva lapse eluruumi, peavad lapsehoiuteenuse osutamise ruumid vastama rahvatervise seaduse alusel kehtestatud lapsehoiuteenuse tervisekaitsenõuetele.

(3¹) Lapsehoiuteenuse osutamisel korraga rohkem kui kümnele lapsele ühes tegevuskohas peavad lapsehoiuteenuse osutamise ruumid, nendele ruumidele juurdepääsuteed ja ruumidest väljapääsuteed vastama ehitusseadustikus sätestatud ja selle alusel kehtestatud tuleohutusnõuetele, mis kehtivad koolieelsetele lasteasutustele.

[RT I, 23.03.2015, 3- jõust. 01.07.2015]

(4) Lapsehoiuteenuse osutamise korral rohkem kui nelja tunni vältel:

- 1) tagab lapsehoiuteenuse osutaja lapse toitlustamise vastavalt lapsehoiuteenusele õigustatud isiku ja lapsehoiuteenuse osutaja vahelisele kokkuleppele. Lapsehoiuteenuse osutaja peab toitlustamisel tagama toidu käitlejale kehtestatud nõuete täitmise vastavalt toiduseaduses sätestatule;
- 2) kui lapsehoiuteenust ei osutata lapse eluruumides, võimaldab lapsehoiuteenuse osutaja lapsele magamiskoha vastavalt lapse eale ja vajadustele ning lapsehoiuteenusele õigustatud isiku ja lapsehoiuteenuse osutaja vahelisele kokkuleppele.

(5) Lapsehoidja lähtub oma töös lapsehoiuteenusele õigustatud isiku juhistest ning lapse huvidest. Lapsehoiuteenusele õigustatud isik ning lapsehoidja vahetavad teineteisega lapse hooldamisega seonduvat teavet.

(6) Riigi või kohaliku omavalitsusüksuse rahastatava lapsehoiuteenuse osutaja on kohustatud käesoleva seaduse § 6 punkti 8¹alusel kehtestatud korras koostama statistilisi aruandeid lapsehoiuteenuse kohta ja esitama need lapsehoiuteenuse osutamise asukohajärgsele kohalikule omavalitsusele.
[RT I 2006, 55, 405- jõust. 01.01.2007]

7. jagu Koduteenused

[RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]

§ 13. Koduteenused

(1) Koduteenused on isikule kodustes tingimustes osutatavad teenused, mis aitavad tal harjumuspärasel keskkonnas toime tulla.

(2) Koduteenuste loetelu ning nende osutamise tingimused ja korra kehtestavad kohalikud omavalitsusorganid.

8. jagu Eluasemeteenused

[RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]

§ 14. Eluasemeteenused

(1) Kohalikud omavalitsusorganid on kohustatud andma eluruumi isikule või perekonnale, kes ise ei ole suuteline ega võimeline seda endale või oma perekonnale tagama, luues vajaduse korral võimaluse sotsiaalkorteri üürimiseks. Sotsiaalkorteri andmise ja kasutamise korra kehtestab valla- või linnavalikogude elamuseaduse § 8 punkti 2 alusel.

(2) Isikuid, kellel on raskusi eluruumis liikumise, endaga toimetuleku või suhtlemisega, abistab valla- või linnavalitsus eluruumi kohandamisel või sobivama eluruumi saamisel.

9. jagu Hooldamine perekonnas

[RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]

§ 15. Hooldamine perekonnas

(1) Hooldamine perekonnas on isiku hooldamine sobivas perekonnas, kelle liikmete hulka ta ei kuulu.

(2) Hooldamine perekonnas toimub valla- või linnavalitsuse ja hooldamisele võtja vahel sõlmitud kirjaliku lepingu alusel.

10. jagu Asenduskoduteenus

[RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]

§ 15¹. Asenduskoduteenus

Asenduskoduteenus on käesoleva seaduse §-s 15³nimetatud teenuse osutaja poolt lapsele tema põhivajaduste rahuldamiseks peresarnaste elutingimuste võimaldamine, talle turvalise ja arenguks soodsa elukeskkonna loomine ning lapse ettevalmistamine võimetekohaseks toimetulekuks täiskasvanuna.
[RT I 2006, 55, 405- jõust. 01.01.2007]

§ 15². Asenduskoduteenuse saamiseks õigustatud isikud

(1) Õigus asenduskoduteenusele on lapsel (edaspidi *asenduskoduteenusele õigustatud laps*), kes vastab käesoleva seaduse § 25¹lõikes 1 sätestatud tingimustele ning kelle hooldamist ja kasvatamist ei korralda eestkostja ega teosta käesoleva seaduse § 25²lõikes 1 nimetatud hooldaja.

(1¹) Asenduskoduteenusele õigustatud laps on ka käesoleva seaduse § 25¹ lõikes 1¹ nimetatud laps samas lõikes sätestatud tingimustel.
[RT I, 18.04.2013, 2- jõust. 28.04.2013]

(2) Asenduskoduteenusele õigustatud lapsele osutatakse asenduskoduteenust:

1) kuni lapse 18-aastaseks saamiseni,

2) statsionaarses õppes või terviselikel näidustustel muus õppevormis põhikoolis, gümnaasiumis või kutseõppeasutuses põhi- või keskhariduse omandamise korral kuni järgmise kooliaasta alguseni või
[RT I 2010, 41, 240- jõust. 01.09.2010]

3) kutseõppeasutuses, rakenduskõrgkoolis või kõrgkoolis bakalaureuse- või magistriõppes esmase õppekavajärgse nominaalse õppeaja lõpuni, kui asenduskoduteenusel viibiv laps jätkab õppimist kutseõppeasutuses, rakenduskõrgkoolis või kõrgkooli bakalaureuse- või magistriõppes samal kalendriaastal, kui ta omandas põhi-, kesk- või kõrghariduse.
[RT I, 03.03.2011, 3- jõust. 13.03.2011]

§ 15³. Asenduskoduteenuse osutamine

Asenduskoduteenust võib osutada füüsilisest isikust ettevõtja, juriidiline isik, kohaliku omavalitsuse asutus, valitsusasutus või valitsusasutuse hallatav asutus, kellele on teenuse osutaja tegevuskohajärgse maavanema antud kehtiv tegevusluba.

[RT I 2006, 55, 405- jõust. 01.01.2007]

§ 15⁴. Asenduskoduteenusele suunamine

(1) Asenduskoduteenusele õigustatud lapse elukohajärgne valla- või linnavalitsus teeb otsuse lapse asenduskoduteenusele suunamise kohta, arvestades käesoleva seaduse §-s 25, § 31 lõikes 2 ja § 32 lõikes 2 sätestatud nõudeid. Lapse elukohajärgne valla- või linnavalitsus valib lapsele sobiva asenduskoduteenuse osutaja ja esitab seejärel asenduskoduteenuse rahastamise taotluse lapse elukohajärgsele maavanemale koos lapse isikut tõendava dokumendi ärakirjaga ning ärakirja vähemalt ühest järgmistest dokumentidest:

1) dokumendist, mis tõendab, et lapse vanemad on surnud, tagaotsitavaks kuulutatud või teadmata kadunud;

2) kohtumäärusest lapse vanemale eestkostja määramise kohta;

3) kohtulahendist lapse vanemalt isikuhooldusõiguse peatamise, piiramise või täieliku äravõtmise kohta;
[RT I, 13.12.2014, 2- jõust. 01.01.2016]

4) kohtulahendist lapse vanematest eraldamise kohta;

[RT I 2009, 60, 395- jõust. 01.07.2010]

5) dokumendist vanemate eelvangistuses või vangistuses viibimise kohta.

(2) Lapse elukohajärgne maavanem, lapse elukohajärgne valla- või linnavalitsus ja asenduskoduteenuse osutaja sõlmivad asenduskoduteenuse osutamiseks halduslepingu (edaspidi *asenduskoduteenuse haldusleping*).

(3) Lapse elukohajärgne valla- või linnavalitsus annab asenduskoduteenuse osutajale teavet lapse kohta, kelle hooldamiseks on sõlmitud asenduskoduteenuse haldusleping.

(4) Lapse elukohajärgse valla- või linnavalitsuse sotsiaalvaldkonnaga tegelev ametnik külastab asenduskoduteenusel viibivat last tema arenguga tutvumiseks ning lapse heaolu hindamiseks vähemalt kaks korda aastas.

[RT I 2006, 55, 405- jõust. 01.01.2007]

§ 15⁵. Asenduskoduteenuse rahastamine

(1) Asenduskoduteenusele õigustatud lapsele osutatavat teenust rahastatakse riigieelarvest. Rahastamise tagab Sotsiaalministeerium maavalitsuste kaudu.

(2) Riigieelarvest rahastatava asenduskoduteenuse hinna ning maksimaalse maksumuse asenduskoduteenusele õigustatud lapse kohta kalendriaastas kehtestab **Vabariigi Valitsus** määrusega.

(3) Lapse elukohajärgne maavanem tasub lapsele asenduskoduteenuse osutamise eest käesoleva seaduse § 15⁴ lõike 2 alusel sõlmitud lepingu kohaselt esitatud arvete alusel Vabariigi Valitsuse kehtestatud maksimaalse maksumuse ulatuses.

(4) Maavanemal on õigus anda halduslepinguga käesoleva seaduse § 7 lõike 1 punktis 7¹ nimetatud asenduskoduteenuse rahastamise korraldamine koos asenduskoduteenuse halduslepingu sõlmimise õigusega täitmiseks kohalikule omavalitsusüksusele.

(5) Käesoleva paragrahvi lõikes 4 nimetatud halduslepinguga üle antud rahaliste vahendite ülejääki võib valla- või linnavalitsus kasutada laste ja peredega seotud sotsiaalteenuste, mille eesmärgiks on välistada lapse

muutumine asenduskoduteenuse õigustatud subjektiks, osutamiseks ning arendamiseks valla- või linnavolikogu kehtestatud tingimustel ja korras.

[RT I 2006, 55, 405- jõust. 01.01.2007]

§ 15⁶. Asenduskoduteenuse halduslepingu muutmine ja ennetähtaegne lõpetamine

(1) Lapse elukohajärgne valla- või linnavalitsus on kohustatud asenduskoduteenuse halduslepingu muutmise vajaduse ilmnemisel lepingu tingimused üle vaatama, kaasates lepingu pooli, ning tegema lepingusse pooltevahelisest kokkuleppest lähtuvad muudatused.

(2) Asenduskoduteenuse haldusleping lõpetatakse ennetähtaegselt, kui:

- 1) lepingu jätkamine on vastuolus lapse huvidega;
- 2) laps, kelle kasuks asenduskoduteenuse haldusleping sõlmiti, sureb;
- 3) asenduskoduteenuse osutaja tegevusluba lõpeb või tunnistatakse see kehtetuks.

[RT I 2006, 55, 405- jõust. 01.01.2007]

§ 15⁷. Asenduskoduteenusel viibiva lapse dokumendid

(1) Lapse elukohajärgne valla- või linnavalitsus kogub ja säilitab asenduskoduteenusel viibiva lapse dokumente.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud dokumentide loetelu kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#)määrusega.

(3) Pärast asenduskoduteenuse halduslepingu sõlmimist annab asenduskoduteenusele suunatud lapse elukohajärgne valla- või linnavalitsus asenduskoduteenuse osutamiseks vajalikud dokumendid üle teenuse osutajale.

(4) Käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud dokumentide loetelu kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#)määrusega.

(5) Asenduskoduteenuse halduslepingu lõpetamisel annab asenduskoduteenuse osutaja tema valduses olevad asenduskoduteenusel viibinud lapse dokumendid üle lapse elukohajärgsele valla- või linnavalitsusele.

(6) Asenduskoduteenusele õigustatud lapse lapsendamisel, talle eestkostja määramisel, tema abiellumisel või täisealiseks saamisel annab lapse elukohajärgne valla- või linnavalitsus tema valduses olevad asenduskoduteenusel viibinud lapse dokumendid allkirja vastu üle lapse seaduslikule esindajale või täisealiseks saanud lapsele.

[RT I 2006, 55, 405- jõust. 01.01.2007]

§ 15⁸. Asenduskoduteenusele esitatavad nõuded

(1) Asenduskodu pere koosneb kuni kuuest asenduskoduteenusele suunatud lapsest.

(2) Iga asenduskodu pere kohta peab olema vähemalt üks käesoleva seaduse § 15⁹ lõikes 5 sätestatud nõuetele vastav kasvatusala töötaja või perevanem.

(3) Kui asenduskodu pere lapsed viibivad asenduskodus, peab seal iga asenduskodu pere kohta ööpäevaringselt viibima vähemalt üks kasvatusala töötaja või perevanem. Kui asenduskodu pere lastest üle poole on alla kolmeaastased või raske või sügava puudega lapsed, peab asenduskodu peres päevasel ja öhtusel ajal viibima kaks kasvatusala töötajat või perevanem ja kasvatusala töötaja.

(4) Kui asenduskodu pere laps viibib väljaspool asenduskodu, peab asenduskoduteenuse osutaja tagama eemalviibivale lapsele võimaluse võtta vajaduse korral ühendust kasvatusala töötaja või perevanemaga.

(5) Asenduskoduteenuse osutaja on kohustatud:

- 1) tagama asenduskoduteenusel viibiva lapse hooldamise, kasvatamise, arendamise ja turvalisuse;
- 2) tagama asenduskoduteenusel viibiva lapse kohta käiva teabe ja vajalike dokumentide kogumise;
- 3) teatama lapse surmaga lõppenud õnnetusest viivitamata politseisse ning käesoleva seaduse § 15⁴ lõike 2 alusel sõlmitud lepingu osapooltele;
- 4) osutama asenduskoduteenust või olema valmis asenduskoduteenuse osutamiseks vähemalt neljale lapsele;
- 5) tagama, et temaga lepingulises suhtes olev kasvatusala töötaja vastaks käesoleva seaduse § 15⁹ lõigetes 2–6 ja perevanem § 15¹⁰ lõikes 2 sätestatud nõuetele;

6) koostama käesoleva seaduse § 6 punkti 8¹ alusel kehtestatud korras statistilisi aruandeid asenduskoduteenuse kohta ja esitama need asenduskoduteenuse osutamise asukohajärgsele maavanemale.

(6) Käesoleva paragrahvi lõike 5 punktides 1 ja 2 nimetatud kohustuste täpsema sisu kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#)määrusega.

[RT I 2006, 55, 405- jõust. 01.01.2007]

§ 15⁹. Nõuded asenduskodu kasvatusala töötajatele

- (1) Asenduskodu kasvatusala töötajad on abikasvataja, nooremkasvataja, kasvataja ja vanemkasvataja.
- (2) Kasvatusala töötaja peab olema täieliku teovõimega isik, kes vastab käesoleva seaduse § 25²lõike 1 punktides 2–6 sätestatud nõuetele.
- (3) Abikasvataja peab lisaks käesoleva seaduse § 25²lõike 1 punktides 2–6 sätestatud nõuetele vastama veel järgmistele nõuetele:
 - 1) tal peab olema vähemalt keskharidus;
 - 2) ta peab olema läbinud käesoleva paragrahvi lõike 8 alusel kehtestatud 160-tunnise sotsiaaltöö ja pedagoogika täienduskoolituse või ta peab olema sellele registreerunud. Kui töölepingu sõlmimisel on abikasvataja eespool nimetatud täienduskoolitusele registreerunud, peab ta selle läbima vähemalt kolme aasta jooksul abikasvataja ametikohale tööleasumisest arvates.
- (4) Nooremkasvataja peab lisaks käesoleva seaduse § 25²lõike 1 punktides 2–6 sätestatud nõuetele vastama veel järgmistele nõuetele:
 - 1) tal peab olema pedagoogiline või sotsiaaltöölane keskeri- või kõrgharidus või
 - 2) tal peab olema keskharidus, muu keskeri- või kõrgharidus ning ta peab olema läbinud käesoleva paragrahvi lõike 8 alusel kehtestatud 160-tunnise sotsiaaltöö ja 160-tunnise pedagoogika täienduskoolituse.
- (5) Kasvatajal peab olema vähemalt aastane lastega töötamise kogemus ja ta peab vastama lisaks käesoleva seaduse § 25²lõike 1 punktides 2–6 sätestatud nõuetele veel järgmistele nõuetele:
 - 1) tal peab olema pedagoogiline keskeri- või kõrgharidus ning ta peab olema läbinud käesoleva paragrahvi lõike 8 alusel kehtestatud 160-tunnise sotsiaaltöö täienduskoolituse,
 - 2) tal peab olema sotsiaaltöölane keskeri- või kõrgharidus ning ta peab olema läbinud käesoleva paragrahvi lõike 8 alusel kehtestatud 160-tunnise pedagoogika täienduskoolituse või
 - 3) tal peab olema muu keskeri- või kõrgharidus ning ta peab olema läbinud käesoleva paragrahvi lõike 8 alusel kehtestatud 160-tunnise sotsiaaltöö ja 160-tunnise pedagoogika täienduskoolituse.
- (6) Vanemkasvatajana töötav isik peab lisaks käesoleva seaduse § 25²lõike 1 punktides 2–6 sätestatud nõuetele vastama käesoleva paragrahvi lõike 5 punktis 1 või 2 toodud nõuetele ning:
 - 1) tal peab olema vähemalt kolmeaastane töökogemus laste hoolekande valdkonnas;
 - 2) ta peab olema juhendanud vähemalt kolm kuud praktikante, nooremkasvatajaid või kasvatajaid;
 - 3) ta peab olema koostanud erialase uurimistöö või osalenud laste hoolekande arendustegevuses.
- (7) Kasvatusala töötajate vastavust käesoleva paragrahvi lõigetes 2–6 kehtestatud nõuetele kontrollib asenduskoduteenuse osutaja.
- (8) Käesoleva paragrahvi lõigetes 3–5 nimetatud sotsiaaltöö ja pedagoogika täienduskoolituste läbiviimise korra ja täienduskoolituste õppekavad kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#) määrusega. [RT I 2006, 55, 405- jõust. 01.01.2007]

§ 15¹⁰. Nõuded perevanemale ja temaga ühist eluruumi kasutavale isikule

- (1) Perevanem on füüsiline isik, kes elab ööpäevaringselt koos asenduskodu perega.
- (2) Perevanem peab olema täieliku teovõimega isik, kes:
 - 1) vastab käesoleva seaduse § 25²lõike 1 punktides 2–6 sätestatud nõuetele;
 - 2) on vähemalt 25-aastane;
 - 3) vastab vähemalt käesoleva seaduse § 15⁹lõikes 5 kasvatajale kehtestatud nõuetele ning on täiendavalt läbinud käesoleva seaduse § 25²lõike 1 punktis 7 nimetatud koolituse.
- (3) Perevanem võib kasvatada ja hooldada korraka kuni kuut last.
- (4) Igal perevanemal peab olema vähemalt nooremkasvatajale kehtestatud nõuetele vastav osalise või täistööajaga töötav abiline.
- (5) Perevanem võib töölepingu alusel töötada või muu lepingu alusel teisi teenuseid osutada asenduskoduteenusel viibiva lapse elukohajärgse kohaliku omavalitsusüksuse nõusolekul, kui töötamine või teiste teenuste osutamine ei takista perevanemal käesolevast seadusest tulenevate kohustuste täitmist.
- (6) Perevanem võib asenduskoduteenuse osutamisel kasutada kolmanda isiku abi 42 kalendripäeval aastas.
- (7) Perevanema vastavust käesolevas paragrahvis kehtestatud nõuetele kontrollib asenduskoduteenuse osutaja.

(8) Kui asenduskoduteenust osutatakse perevanema eluruumides, peab täieliku teovõimega isik, kellega perevanemal on ühine eluruum, vastama käesoleva seaduse § 25²lõike 1 punktides 3–6 sätestatud nõuetele ning tal peab olema lastega koosolemiseks vajalik vaimne tervis.

(8¹) Asenduskoduteenust ei tohi osutada perevanema eluruumis, kui sama eluruumi kasutab isik, keda on karistatud või kellele on kohaldatud sundravi karistusseadustiku §-s 133–133³, 141–145¹, 175, 175¹ või 178–179 sätestatud kuriteo eest, mille karistusandmed ei ole karistusregistrist karistusregistri seaduse kohaselt kustutatud või mille karistusandmed on karistusregistrist kustutatud ja kantud karistusregistri arhiivi.
[RT I, 13.12.2013, 5- jõust. 23.12.2013]

(9) Kui asenduskoduteenust osutatakse perevanema eluruumides, peab perevanemaga ühist eluruumi kasutav täisealine isik läbima korrapärase tervisekontrolli nakkushaiguste suhtes, sealhulgas iga kahe aasta järel kopsude röntgenuuringu, ja tal peab olema tervisetõend nakkushaiguste suhtes tervisekontrolli läbimise kohta.

(10) Perearst teostab nakkushaiguste suhtes tervisekontrolli ja väljastab kirjaliku tervisetõendi.

§ 15¹¹. Asenduskoduteenuse osutamine saatjata alaealisele välismaalasele, alaealisele inimkaubanduse ohvrile ja seksuaalselt väärkoheldud alaealisele

(1) Sotsiaalkindlustusamet otsustab asenduskoduteenusele suunamise:

1) saatjata alaealise välismaalase puhul;

2) ohvriabi seaduse tähenduses alaealise inimkaubanduse ohvri ja ohvriabi seaduse § 3 lõikes 2² nimetatud alaealise puhul;

3) ohvriabi seaduse tähenduses seksuaalselt väärkoheldud alaealise puhul.

(2) Sotsiaalkindlustusamet valib käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud isikule sobiva asenduskoduteenuse osutaja ning sõlmib asenduskoduteenuse osutaja ja alaealise seadusliku esindajaga asenduskoduteenuse osutamiseks halduslepingu.

(3) Sotsiaalkindlustusamet täidab käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud isiku asenduskoduteenusele suunamisel käesoleva seaduse § 15⁴lõigetes 3 ja 4, §-s 15⁶, §-s 15⁷ ja selle alusel kehtestatud määruses ning § 15¹⁰lõikes 5 sätestatud kohaliku omavalitsusüksuse kohustusi.

(4) Asenduskoduteenuse halduslepingu lõpetamisel annab asenduskoduteenuse osutaja tema valduses olevad Sotsiaalkindlustusameti suunamisel asenduskoduteenusel viibinud isiku dokumendid üle Sotsiaalkindlustusametile.

(5) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud isikule osutatavat asenduskoduteenust rahastatakse riigieelarvest Sotsiaalkindlustusameti kaudu.

[RT I, 18.04.2013, 2- jõust. 28.04.2013]

11. jagu Hooldamine hoolekandeesutuses

[RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]

§ 16. Hooldamine hoolekandeesutuses

(1) Hoolekandeesutus on päevaselt või ööpäevaselt tegutsev asutus, kus viibivatele isikutele tagatakse nende eale ja seisundile vastav hooldamine, sealhulgas ravimine, põetamine, kasvatamine ja arendamine.

(2) Päevane hoolekandeesutus on asutus, kus viibivate isikute päevase hooldamisega toetatakse nende isikute või perekonnaliikmete iseseisvat toimetulekut.

(3) Ööpäevane hoolekandeesutus on asutus, kus viibivad isikud, kes erivajaduste või sotsiaalse olukorra tõttu ei ole suutelised iseseisvalt elama ning kui nende toimetulekut ei ole võimalik tagada teiste sotsiaalteenuste või muu abi osutamisega.

[RT I 2004, 89, 603- jõust. 01.01.2005]

12. jagu Nõuded hoolekandeesutustele

[RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]

§ 17. Lapse ajutiselt perekonda andmise korraldus

[RT I, 21.03.2014, 1- jõust. 31.03.2014]

(1) [Kehtetu -RT I, 21.03.2014, 1- jõust. 31.03.2014]

(2) [Kehtetu -RT I, 21.03.2014, 1- jõust. 31.03.2014]

(3) [Kehtetu -RT I, 21.03.2014, 1- jõust. 31.03.2014]

(4) [Kehtetu -RT I, 21.03.2014, 1- jõust. 31.03.2014]

(5) [Kehtetu -RT I, 21.03.2014, 1- jõust. 31.03.2014]

(6) [Kehtetu -RT I, 21.03.2014, 1- jõust. 31.03.2014]

(7) Laste hoolekandeesutuses elava lapse ajutiselt perekonda andmise korra kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#)määrusega.

[RT I, 21.03.2014, 1- jõust. 31.03.2014]

§ 17¹. Hoolekandeesutuste kohustus esitada aruandeid

Hoolekandeesutused koostavad käesoleva seaduse § 6 punkti 8¹alusel kehtestatud korras sotsiaalhoolekandelaseid statistilisi aruandeid ja esitavad need maavanemale.

[RT I 2004, 89, 605- jõust. 01.01.2005]

§ 18. Hoolekandeesutuste liigid

(1) Hoolekandeesutused on:

1) päevakeskus – päevast hooldamist osutav asutus;

2) tugikodu – kodus elavatele puuetega isikutele päevast või perioodilist ööpäevast hooldamist osutav asutus;

3) varjupaik – isikutele ajutist ööpäevast abi ja tuge ning kaitset pakkuv asutus;

4) asenduskodu – käesoleva seaduse §-s 15²nimetatud lastele asenduskoduteenuse osutamise koht;

[RT I 2006, 55, 405- jõust. 01.01.2007]

5) noortekodu – asenduskodust, erivajadustega õpilaste koolist või koolkodust pärit või vanemliku hoolitsuseta jäänud üle 15-aastastele noortele elamiseks ja rehabilitatsiooniks loodud asutus;

[RT I 2006, 55, 405- jõust. 01.01.2007]

6) üldhooldekodu – eakatele ja puuetega isikutele elamiseks, hooldamiseks ja rehabilitatsiooniks loodud asutus;

[RT I, 30.12.2011, 3- jõust. 09.01.2012]

7) koolkodu – puuetega kooliealistele lastele elamiseks, hooldamiseks, arendamiseks ja õpetamiseks loodud asutus;

8) sotsiaalse rehabilitatsiooni keskus – erivajadustega isikutele aktiivseks rehabiliteerimiseks loodud asutus;

9) erihooldekodu – teenuse osutaja omandis või kasutuses olevad ruumid ja territoorium, kus osutatakse korraga rohkem kui viiele erivajadusega isikule kogukonnas elamise teenust või ööpäevaringset erihooldusteenust, välja arvatud kohtumäärusega ööpäevaringset erihooldusteenust.

[RT I, 21.03.2014, 1- jõust. 31.03.2014]

(2) Ööpäevased hoolekandeesutused on üldjuhul eraldi lastele, eakatele, psüühikahäirega isikutele ja teistele sotsiaalselt mittetoimetulevatele isikutele.

[RT I, 30.12.2011, 3- jõust. 09.01.2012]

(3) Vajadusel võib valla- või linnavolikogu luua segatüüpi ööpäevaseid hoolekandeesutusi, kus erinevat hooldamist vajavatele isikutele on ette nähtud eraldi osakonnad.

§ 18¹. Keelatud esemed ja ained hoolekandeesutuses viibimisel

(1) Hoolekandeesutuses sotsiaalteenust saav isik ei tohi vallata järgmisi aineid ega esemeid:

1) relvad relvaseaduse tähenduses;

2) lõhkeaine, pürotehniline aine ja pürotehniline toode lõhkematerjaliseaduse tähenduses;

3) aine, mida kasutatakse narkootilise, toksilise või alkohoolse joobe tekitamiseks, ja

4) muud ained või esemed, mis võivad kujutada ohtu teenust saavate isikute ning teiste isikute elule ja tervisele.

(2) Kui sotsiaalteenuse osutajal on teavet selle kohta, et hoolekandeesutuses sotsiaalteenust saava isiku valduses on või temale adresseeritud posti- või muu saadetus sisaldab käesoleva paragrahvi lõike 1 punktis 1 või 2 nimetatud ainet või eset või sama lõike punktis 3 nimetatud ainet, mida kasutatakse narkootilise joobe tekitamiseks, on ta kohustatud teavitama sellest politseid.

(3) Kui käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud keelatud aine või ese seab otsesesse ohtu isiku, kelle valduses see on, või teisi isikuid, peab teenuse osutaja võtma kasutusele meetmed otsese ohu vähendamiseks või kõrvaldamiseks.

(4) Käesoleva paragrahvi lõike 1 punktides 3 ja 4 nimetatud aine või eseme võtab teenuse osutaja isiku valdusest ära. Käesoleva paragrahvi lõike 1 punktides 3 ja 4 nimetatud aine või eseme, mida ei ole võimalik üle anda politseile, tagastab teenuse osutaja posti- või muu saadetise saatjale. Kui saatja ei ole teada või kui aine või ese on teenust saava isiku valdusesse sattunud muul viisil kui posti teel, annab teenuse osutaja aine või eseme isiku seaduslikule esindajale, viimase puudumise korral säilitab teenuse osutaja isikult võetud aine või eseme. Teenuse osutaja hävitab ained ja esemed, mille väärtus on väiksem kui 19 eurot.

(5) Kui teenust saava isiku tervises seisund võimaldab, võetakse käesoleva paragrahvi lõike 1 punktides 3 ja 4 nimetatud aine või ese isiku valdusest ära ja hävitatakse tema juuresolekul.

(6) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud esemete ja ainete äravõtmise kohta koostab teenuse osutaja viivitamata protokoll, kuhu kantakse:

- 1) protokoll koostamise aeg ja koht;
- 2) protokoll koostaja ees- ja perekonnanimi;
- 3) selle teenust saava isiku ees- ja perekonnanimi, kellelt esemed või ained ära võeti;
- 4) äravõetud esemete või ainete loetelu;
- 5) märke keelatud esemete üleandmisest käesoleva paragrahvi lõikes 4 nimetatud isikule, asutusele või politseile ja
- 6) teenust saava isiku või piiratud teovõimega isiku puhul tema seadusliku esindaja ja protokoll koostaja allkiri.

[RT I, 21.03.2014, 1- jõust. 31.03.2014]

§ 18². Laste hoolekandeamutuse sisehindamine

(1) Laste hoolekandeamutuses tehakse sisehindamist. Sisehindamine on pidev protsess, mille eesmärk on tagada hooldusel viibiva lapse arengut toetavad tingimused ja asutuse järjepidev areng. Sisehindamise käigus hinnatakse pakutava hoolduse vastavust lapse eale ja seisundile ning asutuse töökorraldust ja juhtimist.

(2) Laste hoolekandeamutuse sisehindamist tehakse vähemalt üks kord kolme aasta jooksul.

(3) Laste hoolekandeamutuse sisehindamise korra kehtestab asutuse juht, esitades selle enne arvamuse andmiseks asutuse pidajale.

[RT I, 06.12.2014, 1- jõust. 01.01.2016]

13. jagu Isiku nõusolekuta hooldamine

[RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]

§ 19. Isiku paigutamine hoolekandeamutusse kohtumääruse alusel

(1) Isik paigutatakse hoolekandeamutusse ööpäevaringset erihooldusteenust saama tema enda või tema seadusliku esindaja nõusolekuta (edaspidi *nõusolekuta hooldamine*), kui esinevad kõik järgmised asjaolud:

- 1) isikul on raske psüühikahäire, mis piirab tema võimet oma käitumisest aru saada või seda juhtida;
- 2) isik on endale või teistele ohtlik, kui ta jäetakse paigutamata hoolekandeamutusse ööpäevaringset erihooldusteenust saama ja
- 3) varasemate abinõude rakendamine ei ole osutunud küllaldaseks või muude abinõude kasutamine ei ole võimalik.

(2) Kui isik ei suuda tahet avaldada, loetakse, et ta ei ole oma nõusolekut teenuse saamiseks andnud.

(3) Isiku nõusolekut ei asenda tema seadusliku esindaja nõusolek.

(4) Isiku nõusolekuta hoolekandeamutusse paigutamise, nõusolekuta hooldamise, selle pikendamise, peatamise ja lõpetamise otsustab kohus tsiviilkohtumenetluse seadustikus isiku kinnisesse asutusse paigutamise menetluse jaoks ettenähtud korras, kui käesolevast seadusest ei tulene teisiti.

(5) Kohus võib paigutada isiku tema nõusolekuta hoolekandeamutusse hooldamisele kuni üheks aastaks kohtumääruse tegemisest arvates. Kui nimetatud tähtaja möödumisel ei ole ära langenud käesoleva paragrahvi lõikes 1 loetletud asjaolud, võib kohus isiku elukohajärgse valla- või linnavalitsuse või seadusliku esindaja avalduse alusel pikendada isiku hoolekandeamutuses nõusolekuta hooldamise tähtaega kuni ühe aasta kaupa.

(6) Ööpäevaringse erihooldusteenuse osutaja, kelle juures isik kohtuotsuse alusel nõusolekuta hooldamisel viibib, teatab isiku nõusolekuta hoolekandeamutuses hooldamise pikendamise, peatamise või lõpetamise vajadusest viivitamata isiku elukohajärgsele valla- või linnavalitsusele, lisades teatele psühhiaatri arvamuse isiku nõusolekuta hoolekandeamutuses hooldamise peatamise, pikendamise või lõpetamise põhjendatuse kohta. Isiku nõusolekuta hooldamise peatamise või lõpetamise vajadusest on viivitamata kohustatud teavitama kohut:

- 1) ööpäevaringse erihooldusteenuse osutaja, kelle juures isik kohtuotsuse alusel nõusolekuta hooldusel viibib;
 - 2) isiku elukohajärgne valla- või linnavalitsus ja
 - 3) isiku seaduslik esindaja, kui ta on isiku nõusolekuta hooldamise peatamise või lõpetamise vajadusest teadlik.
- [RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]

§ 20. Keelatud esemed ja ained hoolekandeesutuses viibimisel

[Kehtetu -RT I, 21.03.2014, 1- jõust. 31.03.2014]

§ 20¹. Sotsiaalteenust saava isiku liikumisvabaduse piiramine

(1) Õigust vabalt liikuda võib piirata:

- 1) isikutel, kes on paigutatud hoolekandeesutusse kohtumääruse alusel vastavalt käesoleva seaduse §-le 19, ja
- 2) isikutel, kes saavad ööpäevaringset erihooldusteenust, kui see on vajalik nimetatud isiku või teiste isikute õiguste ja vabaduste kaitseks.

(2) Ööpäevaringse erihooldusteenuse osutaja võib ööpäevaringset erihooldusteenust saava psüühikahäirega isiku õigust vabalt liikuda piirata vaid sel määral, kui see on vajalik nimetatud isiku või teiste isikute õiguste ja vabaduste kaitseks.

[RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]

§ 20². Isiku eraldamine teistest teenust saavatest isikutest

(1) Ööpäevaringse erihooldusteenuse osutaja võib kasutada isiku suhtes, kes ei ole ööpäevaringset erihooldusteenust saama paigutatud kohtumäärusega, liikumisvabaduse piiranguna ainult eraldamist. Eraldamist võib kasutada lisaks kohtumäärusega hoolekandeesutusse paigutatud isikute suhtes.

(2) Eraldamiseks loetakse isiku eraldusruumi paigutamist. Isiku eraldusruumis viibimise ajal peab isik olema pidevalt ööpäevaringse erihooldusteenuse osutaja järelevalve all.

(3) Eraldusruumile, eraldusruumi sisustusele ja kättesaadavale joogiveele esitatavad nõuded kehtestab [valdkonna eest vastutav ministermäärusega](#).

(4) Eraldamist võib kasutada ööpäevaringset erihooldusteenust saava isiku suhtes ainult juhul, kui:

- 1) on isikust tulenev otsene oht isiku enda või teise isiku elule, kehalisele puutumatusetele või füüsilisele vabadusele;

[RT I, 03.03.2011, 3- jõust. 13.03.2011]

2) kui isiku suusõnaline rahustamine või muude teenuse osutajale teadaolevate konkreetse isiku kohta arsti poolt märgitud meetmete kasutamine ei ole osutunud küllaldaseks ja

3) arst ei ole teenuse osutajale teadaolevalt eraldamise kasutamist konkreetse isiku suhtes välistanud.

(5) Käesoleva paragrahvi lõikes 4 nimetatud asjaolude ilmnemisel ja enne eraldamist teavitab ööpäevaringse erihooldusteenuse osutaja kiirabiteenuse osutajat või politseid. Viivitamatu eraldamisvajaduse korral võib teenuse osutaja isiku enne teavitamist eraldada, arvestades käesoleva paragrahvi lõikes 4 sätestatut.

(6) Isiku võib eraldada teistest teenust saavatest isikutest kuni kiirabiteenuse osutaja või politsei saabumiseni, kuid mitte kauemaks kui kolmeks tunniks järjest.

(7) Eraldamise kohta teeb ööpäevaringse erihooldusteenuse osutaja kirjaliku põhjendatud otsuse. Isiku eraldamisest teavitab teenuse osutaja olemasolu korral isiku seaduslikku esindajat.

(8) Ööpäevaringse erihooldusteenuse osutaja, kes on kasutanud eraldamist, on kohustatud koostama kirjaliku protokoll, milles märgib:

- 1) eraldatud isiku ees- ja perekonnanime;
- 2) eraldamise algus- ja lõpuaja;
- 3) eraldamisele eelnenu olukorra üksikasjalise kirjelduse, sealhulgas isiku rahustamiseks kasutatud meetmed;
- 4) eraldamise põhjused;
- 5) eraldamise otsuse teinud isiku nime ja
- 6) info käesoleva lõike punktis 1 nimetatud isikul või ööpäevaringse erihooldusteenuse osutajal või temaga ööpäevaringse erihooldusteenuse osutamiseks lepingulises suhtes oleval isikul tekkinud vigastuste kohta ning isiku lõhutud või rikutud teenuse osutamise ruumide või sisustuse kohta.

(9) Pärast eraldamise lõpetamist on ööpäevaringse erihooldusteenuse osutaja kohustatud eraldatud olnud isikule selgitama eraldamise otstarvet ja põhjust.

(10) Ööpäevaringse erihooldusteenuse osutaja koostab rahutute ja vägivaldsete isikute probleemse käitumise juhtimise ja eraldamise juhendi.

[RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]

14. jagu

Muud sotsiaalteenused

[RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]

§ 21. Toimetulekuks vajalikud muud sotsiaalteenused

Valla- või linnavalitsus võib osutada muid sotsiaalteenuseid. Materiaalse abi andmise tingimused ja korra, samuti annetuste arvelevõtmise, nende üle arvestuse pidamise ja jaotamise korra vallas või linnas kehtestab kohalik omavalitsus.

3¹. peatükk

TEGEVUSLUBA

[RT I 2006, 55, 405- jõust. 01.01.2007]

§ 21¹. Sotsiaalteenuse osutaja loakohustus

[RT I, 25.03.2011, 1- jõust. 01.07.2014 (jõustumine muudetud - RT I, 22.12.2013, 1)]

(1) Tegevusluba on nõutav järgmiste sotsiaalteenuste osutamiseks:

- 1) riigi või kohaliku omavalitsuse rahastatav lapsehoiuteenus;
- 2) asenduskoduteenus;
- 3) igapäevaelu toetamise teenus;
- 4) töötamise toetamise teenus;
- 5) toetatud elamise teenus;
- 6) kogukonnas elamise teenus ja
- 7) ööpäevaringne erihooldusteenus.

[RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]

(2) [Kehtetu -RT I, 25.03.2011, 1- jõust. 01.07.2014 (jõustumine muudetud - RT I, 22.12.2013, 1)]

(2¹) [Kehtetu -RT I, 25.03.2011, 1- jõust. 01.07.2014 (jõustumine muudetud - RT I, 22.12.2013, 1)]

(3) [Kehtetu -RT I, 25.03.2011, 1- jõust. 01.07.2014 (jõustumine muudetud - RT I, 22.12.2013, 1)]

§ 21². Sotsiaalteenuse osutaja tegevusloa taotlemine

(1) Sotsiaalteenuse osutaja tegevusloa taotluse lahendab:

- 1) käesoleva seaduse § 21¹ lõike 1 punktides 1 ja 2 nimetatud teenuste osutamiseks maavanem;
- 2) käesoleva seaduse § 21¹ lõike 1 punktides 3–7 nimetatud teenuste osutamiseks Sotsiaalkindlustusamet.

(2) Käesoleva paragrahvi lõike 1 punktis 1 nimetatud taotlus esitatakse:

- 1) füüsilise isiku puhul tema rahvastikuregistrijärgse elukoha maavanemale ja juriidilise isiku puhul tema asukohajärgsele maavanemale, kui lapsehoiuteenust soovitakse osutada lapsehoiuteenusel viibiva lapse eluruumis;
- 2) kõigil muudel juhtudel tegevuskohajärgsele maavanemale.

(3) Sotsiaalteenuse osutaja tegevusloa taotluses esitatakse lisaks majandustegevuse seadustiku üldosa seaduses sätestatud andmetele järgmised andmed:

- 1) isikute arv, kellele taotleja soovib tegevuskohas teenust osutada;
- 2) esmase tegevusloa taotlemise korral tegevusjuhendajate, lapsehoidjate, kasvatusala töötajate või perevanemate kirjalik nõusolek tegevusluba taotleva teenuse osutaja juurde tööle asumiseks.

(4) Lapsehoiu- või asenduskoduteenuse osutamise tegevusloa taotlemise korral esitab taotleja lisaks käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatule lapsehoidja, perevanema või kasvatusala töötaja tervisetõendi nakkushaiguste suhtes tervisekontrolli läbimise kohta.

(5) Kui lapsehoiu- või asenduskoduteenust soovitakse osutada lapsehoidja või perevanema eluruumides, tuleb esitada lisaks käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 2 nimetatud dokumentidele:

- 1) eluruumi omaniku nõusolek lapsehoiu- või asenduskoduteenuse osutamiseks lapsehoidja või perevanema eluruumides;
- 2) lapsehoidja või perevanemaga ühist eluruumi kasutava täisealise isiku tervisetõend nakkushaiguste suhtes tervisekontrolli läbimise kohta.

(6) Kui igapäevaelu toetamise teenust või toetatud elamise teenust osutatakse isikule, kes jagab ühist eluruumi selle omanikuga, tuleb tegevusloa taotluses esitada eluruumi omaniku nõusolek tema eluruumides igapäevaelu toetamise teenuse ja toetatud elamise teenuse osutamise kohta.

(7) Igapäevaelu toetamise teenuse, töötamise toetamise teenuse, toetatud elamise teenuse, kogukonnas elamise teenuse ja ööpäevaringse erihooldusteenuse osutamise tegevusloa taotlemise korral esitab taotleja lisaks käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud andmetele tegevusjuhendaja tervisetõendi nakkushaiguste suhtes tervisekontrolli läbimise kohta.

[RT I, 25.03.2011, 1- jõust. 01.07.2014 (jõustumine muudetud - RT I, 22.12.2013, 1)]

§ 21³. Sotsiaalteenuse osutaja tegevusloa kontrolliese

Sotsiaalteenuse osutamiseks antakse tegevusluba, kui:

1) tegevusloa taotleja, teenus, mida kavatakse osutama hakata, ning lapsehoidja, kasvatusala töötaja, perevanem ja tegevusjuhendaja (edaspidi *vahetult teenust osutav isik*) vastavad käesolevas seaduses teenusele, teenuse osutajale ja vahetult teenust osutavale isikule sätestatud nõuetele;

2) vahetult teenust osutavat isikut või lapsehoidjaga või perevanemaga ühist eluruumi kasutavat täieliku teovõimega isikut ei ole karistatud tahtlikult toimepandud kuriteo eest;

3) teenuse osutamise koht vastab rahvatervise seaduse alusel kehtestatud tervisekaitse nõuetele;

4) teenuse osutamise koht vastab tuleohutusnõuetele;

5) käesoleva seaduse § 21¹ lõike 1 punktides 1 ja 2 nimetatud teenuse puhul on täidetud lastekaitse seaduse § 20 lõigetes 1–3 sätestatud nõuded.

[RT I, 06.12.2014, 1- jõust. 01.01.2016]

§ 21⁴. Tegevusloa kehtivus

[Kehtetu -RT I, 25.03.2011, 1- jõust. 01.07.2014 (jõustumine muudetud - RT I, 22.12.2013, 1)]

§ 21⁵. Sotsiaalteenuse osutaja tegevusloa taotluse lahendamise tähtaeg

Tegevusloa taotlus lahendatakse 20 tööpäeva jooksul taotluse esitamisest arvates.

[RT I, 25.03.2011, 1- jõust. 01.07.2014 (jõustumine muudetud - RT I, 22.12.2013, 1)]

§ 21⁶. Sotsiaalteenuse osutaja tegevusloa kõrvaltingimused

Sotsiaalteenuse osutaja tegevusloale lisatakse järgmised kõrvaltingimused:

1) maksimaalne isikute arv, kellele on lubatud samal ajal teenust osutada;

2) ööpäevaringse erihooldusteenuse korral täpsustus, kas ettevõtjal on õigus osutada seda teenust lisaks käesoleva seaduse § 11⁵⁰ lõikes 1 nimetatud isikule ka sügava liitpuudega isikule, ebastabiilse remissiooniga raske, sügava või püsiva kuluga psüühikahäirega isikule või kohtumäärusega hoolekandeesutusse paigutatud isikule;

3) tegutsemiseks lubatud tegevuskoht.

[RT I, 25.03.2011, 1- jõust. 01.07.2014 (jõustumine muudetud - RT I, 22.12.2013, 1)]

§ 21⁷. Tegevusloa andmise aluseks olevate andmete muutumine

[RT I 2006, 55, 405- jõust. 01.01.2007]

(1) [Kehtetu -RT I, 25.03.2011, 1- jõust. 01.07.2014 (jõustumine muudetud - RT I, 22.12.2013, 1)]

(2) [Kehtetu -RT I, 25.03.2011, 1- jõust. 01.07.2014 (jõustumine muudetud - RT I, 22.12.2013, 1)]

(3) Selliste andmete loetelu, mille muutumisest tuleb tegevusloa väljaandjat teavitada, kehtestab [valdkonna eest vastutav ministermäärusega](#).

[RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]

§ 21⁸. Tegevusloas nimetatud tegevuse peatamine või lõpetamine

(1) Tegevusloa omaja, kes soovib oma tegevusloas nimetatud tegevuse peatada, esitab tegevusloa väljaandjale asjakohase taotluse.

(2) Tegevusloas nimetatud tegevuse võib peatada kuni kuueks kuuks. Käesoleva seaduse § 21¹ lõike 1 punktis 1 nimetatud teenuse osutaja peab teavitama tegevusloa väljaandjat oma tegevuse peatamisest vähemalt kolm kuud ette. Käesoleva seaduse § 21¹ lõike 1 punktides 2–7 nimetatud teenuste osutamise peatamine ei ole lubatud.

(3) Kui tegevusloa peatamise taotlusesse ei ole kantud tegevuse jätkamise tähtpäeva, peab tegevusloa omaja esitama tegevuse jätkamiseks tegevusloa väljaandjale avalduse tegevuse jätkamise kohta. Kui tegevusloa omaja ei teavita tegevusloa väljaandjat tegevuse jätkamisest, välja arvatud juhul, kui tegevusloas nimetatud tegevus peatati tähtajaliselt, tunnistab tegevusloa väljaandja tegevusloa kehtetuks kuue kuu möödumisel selles nimetatud tegevuse peatamisest arvates.

[RT I, 25.03.2011, 1- jõust. 01.07.2014 (jõustumine muudetud - RT I, 22.12.2013, 1)]

(4) Tegevusloa omaja esitab tegevusloas nimetatud tegevuse lõpetamise soovi korral tegevusloa väljaandjale taotluse tegevusloa kehtetuks tunnistamiseks, märkides taotluses tegevusloas nimetatud tegevuse lõpetamise kuupäeva.

(5) Käesoleva seaduse § 21¹ lõike 1 punktis 1, 3 või 4 nimetatud teenuse osutaja on kohustatud esitama käesoleva paragrahvi lõikes 4 nimetatud taotluse vähemalt kolm kuud enne teenuse osutamise lõpetamist.

Käesoleva seaduse § 21¹ lõike 1 punktis 2, 5, 6 või 7 nimetatud teenuse osutaja on kohustatud esitama käesoleva paragrahvi lõikes 4 nimetatud taotluse vähemalt kuus kuud enne teenuse osutamise lõpetamist.

(6) Tegevusloa väljaandja kannab andmed tegevusloas nimetatud tegevuse peatamise kohta majandustegevuse registrisse kolme tööpäeva jooksul käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud taotluses märgitud tegevuse peatamise kuupäevast arvates või, kui tegevus on peatatud enne taotluse esitamist, kolme tööpäeva jooksul taotluse esitamisest arvates.

[RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]

§ 21⁹. Tegevusloa kehtetuks tunnistamine

[Kehtetu -RT I, 25.03.2011, 1- jõust. 01.07.2014 (jõustumine muudetud - RT I, 22.12.2013, 1)]

§ 21¹⁰. Uue tegevusloa taotlemine

[RT I 2006, 55, 405- jõust. 01.01.2007]

(1) [Kehtetu -RT I, 25.03.2011, 1- jõust. 01.07.2014 (jõustumine muudetud - RT I, 22.12.2013, 1)]

(2) Riigi rahastatava teenuse puhul peab teenuse osutaja tegevusloas nimetatud tegevuse jätkamise soovi korral taotlema uut tegevusluba vähemalt kaks kuud enne olemasoleva tegevusloa kehtivuse lõppemist.

[RT I 2006, 55, 405- jõust. 01.01.2007]

(3) [Kehtetu -RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]

(4) [Kehtetu -RT I, 25.03.2011, 1- jõust. 01.07.2014 (jõustumine muudetud - RT I, 22.12.2013, 1)]

§ 21¹¹. Rehabilitatsiooniteenuse osutaja loakohustus

(1) Rehabilitatsiooniteenuse osutamiseks peab olema tegevusluba.

(2) Loakohustust ei ole Sotsiaalkindlustusametil.

[RT I, 13.12.2014, 2- jõust. 01.01.2016]

§ 21¹². Rehabilitatsiooniteenuse osutaja tegevusloa taotluse lahendamine

(1) Rehabilitatsiooniteenuse osutaja tegevusloa taotluse lahendab Sotsiaalkindlustusamet.

(2) Lisaks majandustegevuse seadustiku üldosa seaduses sätestatud andmetele esitatakse rehabilitatsiooniteenuse osutaja tegevusloa taotluses need käesoleva seaduse § 11² alusel **Vabariigi Valitsus** määrusega kehtestatud loetelus nimetatud tegevused, mida rehabilitatsiooniteenuse osutaja rehabilitatsiooniteenuse raames osutab.

[RT I, 13.12.2014, 2- jõust. 01.01.2016]

§ 21¹³. Tegevusloa kontrolliesse

Rehabilitatsiooniteenuse osutamiseks antakse tegevusluba, kui rehabilitatsiooniteenuse osutaja ja rehabilitatsioonimeeskond vastavad käesoleva seaduse §-des 11¹¹ ja 11¹³ sätestatud nõuetele.

[RT I, 13.12.2014, 2- jõust. 01.07.2018]

4. peatükk SOTSIAALTOETUSED

§ 22. Toimetulekutoetus

(1) Toimetulekutoetust on õigus saada üks elaval isikul või perekonnal, kelle kuu netosissetulek pärast käesoleva seaduse § 22² lõigetes 5 ja 6 sätestatud tingimustel arvestatud eluruumi alaliste kulude mahaarvamist on alla kehtestatud toimetulekupiiri. Toimetulekupiiri kehtestamisel lähtutakse minimaalsetest tarbimiskuludest toidule, riietusele ja jalanõudele ning muudele kaupadele ja teenustele esmavajaduste rahuldamiseks.

(1¹) Toimetulekupiiri üks elavale isikule või perekonna esimesele liikmele kehtestab Riigikogu igaks eelarveaastaks riigieelarvega. Uus toimetulekupiir ei või olla väiksem kehtivast toimetulekupiirist.

[RT I, 04.07.2014, 13- jõust. 01.01.2015]

(1²) Perekonna teise ja iga järgmise täisealise liikme toimetulekupiir on 80 protsenti perekonna esimese liikme toimetulekupiirist.
[RT I, 04.07.2014, 13- jõust. 01.01.2015]

(1³) Perekonna iga alaealise liikme toimetulekupiir on võrdne perekonna esimese liikme toimetulekupiiriga.
[RT I, 04.07.2014, 13- jõust. 01.01.2015]

(1⁴) Kui alaealine perekonnaliige saab toimetulekutoetuse taotlemise kuul 18-aastaseks, loetakse teda käesoleva paragrahvi lõike 1³tähenduses alaealiseks.
[RT I, 13.12.2014, 2- jõust. 01.01.2015]

(2) Toimetulekutoetuse määramisel loetakse perekonnaliikmeteks samas eluruumis elavad ühise majapidamisega:

- 1) abielus või abieluga sarnanevas suhtes olevad isikud;
 - 2) esimese ja teise astme alanejad ja ülenejad sugulased;
 - 3) muud isikud, keda seob ühine kodune majapidamine.
- [RT I, 13.12.2014, 2- jõust. 01.01.2015]

(2¹) Toimetulekutoetuse määramisel loetakse perekonna koosseisu kuni 24-aastane põhikooli, gümnaasiumi või kutseõppeasutuse statsionaarses õppes õppiv õpilane ja kuni 24-aastane täiskoormusega või osakoormusega ülikoolis, rakenduskõrgkoolis või kutseõppeasutuses õppiv üliõpilane juhul, kui tema rahvastikuregistrisse kantud elukoha aadressiandmed langevad kokku käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud perekonnaliikmete elukoha aadressiandmetega.
[RT I, 13.12.2014, 2- jõust. 01.01.2015]

(2²) Kuni 24-aastasel õpilasel, kes õpib põhikooli, gümnaasiumi või kutseõppeasutuse statsionaarses õppes, ja kuni 24-aastasel üliõpilasel, kes õpib täiskoormusega või osakoormusega ülikoolis, rakenduskõrgkoolis või kutseõppeasutuses ning kelle rahvastikuregistrisse kantud elukoha aadressiandmed ei lange kokku käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud perekonnaliikmete elukoha aadressiandmetega, on õigus saada toimetulekutoetust oma rahvastikuregistrijärgse elukoha valla- või linnavalitsusest, kui tema perekonnale määrati toimetulekutoetus eelmisel või jooksval kuul.
[RT I, 13.12.2014, 2- jõust. 01.01.2015]

(2³) Kui õpilane või üliõpilane saab toimetulekutoetuse taotlemise kuul 25-aastaseks, ei kohaldata tema suhtes käesoleva paragrahvi lõikeid 2¹ ja 2².
[RT I, 13.12.2014, 2- jõust. 01.01.2015]

(2⁴) Õpilase ja üliõpilase suhtes, kes on abielus või lapse vanem või eestkostja, ei kohaldata käesoleva paragrahvi lõikeid 2¹ ja 2², kui õpilase või üliõpilase tegelik elukoht erineb käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud perekonnaliikmete tegelikust elukohast.
[RT I, 13.12.2014, 2- jõust. 01.01.2015]

(2⁵) Täisealist eestkostetavat, kelle eestkostjaks on temaga koos elav perekonnaliige, ei loeta toimetulekutoetuse määramisel perekonnaliikmeks.
[RT I, 13.12.2014, 2- jõust. 01.01.2015]

(3) Toimetulekutoetust määrab ja maksab valla- või linnavalitsus käesoleva seadusega kehtestatud ulatuses, tingimustel ja korras valla- või linnaelarvesse riigieelarvest laekunud vahenditest.

§ 22¹. Toimetulekutoetuse taotlemine

(1) Toimetulekutoetuse taotleja esitab jooksva kuu eest toimetulekutoetuse saamiseks avalduse hiljemalt 20. kuupäevaks valla- või linnavalitsusele, kelle haldusterritooriumil asub tema tegelik elukoht.
[RT I, 13.12.2014, 2- jõust. 01.01.2015]

(2) Avalduses märgib taotleja käesoleva seaduse § 22 lõigete 2 ja 2¹ järgi toimetulekutoetuse määramisel arvessevõetavate isikute nimed ja nende isikukoodid või sünniajad.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud avaldusele lisatakse dokumendid, mis tõendavad üksi elava isiku või perekonnaliikmete eelmisel kuul saadud netosissetulekuid ja makstud elatise suurust. Kui mõne sissetuleku liiki või suurust ei ole võimalik dokumentaalselt tõendada, kinnitab toimetulekutoetuse taotleja selle suurust oma allkirjaga.
[RT I, 13.12.2014, 2- jõust. 01.01.2015]

(3¹) Kui taotleja soovib, et toimetulekutoetuse määramisel kaetakse ka eluruumi alalised kulud, siis lisab ta avaldusele dokumendid, mis tõendavad:

1) eluruumi kasutamise õigust ja need esitatakse esmapöördumisel ning eluruumi kasutamise õigusliku aluse muutumisel;

2) käesoleva seaduse § 22² lõikes 6 nimetatud jooksval kuul tasumisele kuuluvaid eluruumi alalisi kulusid.
[RT I, 13.12.2014, 2- jõust. 01.01.2015]

(3²) Toimetulekutoetuse esmakordse taotlemise või käesolevas lõikes toodud loetellu kuuluvate esemete koosseisu muutumise korral esitab taotleja lisaks käesoleva paragrahvi lõigetes 1, 3 ja 3¹ nimetatud dokumentidele kirjaliku loetelu, milles on nimetatud järgmised taotleja enda ja tema perekonna kasutuses või omandis olevad esemed:

- 1) kinnisasjad ja vallasasjadest eluruumid;
- 2) sõidukid liikluseaduse tähenduses;
- 3) väärtpaberid väärtpaberituru seaduse tähenduses.

(4) Toimetulekutoetuse määramisel on eluruumi kasutamise õiguslikuks aluseks:

- 1) omandiõigus eluruumile;
- 2) liikmelisus elamuühistus (-kooperatiivis);
- 3) leping, mille alusel isikul tekib õigus kasutada eluruumi või ühte osa eluruumi kasutusele andja enda poolt

kasutatavatest eluruumidest, välja arvatud käesoleva seaduse § 22 lõikes 2 või 2¹ nimetatud isikute endi vahel sõlmitud leping;

4) leping, mille esemeks on eluruum või elamiseks kasutatav muu ruum ja mille riik, kohaliku omavalitsuse üksus või muu avalik-õiguslik juriidiline isik või nende poolt elamu haldamiseks asutatud eraõiguslik juriidiline isik on oma seadusest tulenevate ülesannete täitmiseks andnud kasutamiseks elamispinda hädasti vajavale isikule või haridust omandavale isikule, samuti eraõigusliku juriidilise isiku eluruumis või muus ruumis elamiseks sõlmitud leping;

5) asjaõiguslik leping elamispinna kasutamiseks (isiklik servituut), välja arvatud leping, mis on sõlmitud käesoleva seaduse § 22 lõikes 2 või 2¹ nimetatud isikute endi vahel.

[RT I 2009, 49, 332- jõust. 31.10.2009]

(5) Toimetulekutoetuse määramisel ei ole eluruumi kasutamise õiguslikuks aluseks hotellitüüpi majutusettevõtte ruumi, puhkamiseks mõeldud ruumi või hoolekandeesutuse ruumi, välja arvatud toetatud elamise teenuse osutamise käigus teenust saama õigustatud isikuga sõlmitud hoolekandeesutuse ruumi, kasutamise leping.

[RT I 2009, 49, 332- jõust. 31.10.2009]

§ 22². Toimetulekutoetuse arvestamise alused

(1) Toimetulekutoetuse arvestamise aluseks on üksi elava isiku või perekonna kõigi liikmete eelmise kuu netosissetulek, millest arvestatakse maha makstud elatis, jooksval kuul tasumisele kuuluvad eluruumi alalised kulud ning kehtestatud toimetulekupiir.

[RT I, 22.12.2012, 14- jõust. 01.06.2013]

(2) Toimetulekutoetuse arvestamisel ei arvata üksi elava isiku või perekonna sissetulekute hulka:

1) ühekordeid toetusi, mida on üksi elavale isikule, perekonnale või selle liikmetele makstud riigi- või kohaliku eelarve vahenditest;

1¹) kohaliku omavalitsuse üksuse õigusaktide kohaselt perekonna sissetulekust sõltuvaid või konkreetse teenuse kulu kompenseerimiseks määratud kohaliku omavalitsuse eelarve vahenditest makstud perioodilisi toetusi;

[RT I, 13.12.2014, 2- jõust. 01.06.2015]

2) puuetega inimeste sotsiaaltoetuste seaduse alusel makstavaid toetusi, välja arvatud puudega vanema toetus;

[RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.03.2009]

3) [kehtetu -RT I 2006, 55, 409- jõust. 01.07.2007]

4) riigi tagatisel antud õppelaenu;

5) tööturuteenuste ja -toetuste seaduse alusel või struktuuritoetuste vahenditest makstavat stipendiumi ning sõidu- ja majutustoetust;

[RT I, 13.12.2014, 2- jõust. 01.01.2015]

6) õppetoeuste ja õppelaenu seaduse alusel makstud vajaduspõhist õppetoeust, vajaduspõhist eritoetust ja õppeasutuse moodustatud eritoetuse fondi vahenditest makstud toetust;

[RT I, 04.12.2014, 4- jõust. 01.01.2015]

7) riiklike peretoetuste seaduse alusel makstavat kolmanda ja iga järgmise lapse lapsetoeust 45 euro ulatuses iga nimetatud lapsetoeust saava lapse kohta;

[RT I, 04.07.2014, 13- jõust. 01.01.2015]

8) käesoleva seaduse alusel makstavat vajaduspõhist peretoetust.

[RT I, 22.12.2012, 14- jõust. 01.07.2013]

(2¹) Lisaks käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatule võib valla- või linnavalitsus üksi elava isiku või perekonna sissetulekute hulka mitte arvata sihtotstarbeliselt makstud stipendiume ning konkreetse kulu või kahju katmiseks makstud hüvitsi.

[RT I, 13.12.2014, 2- jõust. 01.01.2015]

(3) Kui toimetulekutoetuse taotleja või tema perekonnaliige saab sissetulekuid, mis on makstud mitmeks kuuks ette või tagantjärele, võib toimetulekutoetuse arvestamise aluseks võtta taotlemisele eelnenuid kuue kuu keskmise sissetuleku.

[RT I, 13.12.2014, 2- jõust. 01.01.2015]

(4) Valla või linna territooriumil heakorra või abitöödel osalevale isikule makstakse tehtud töö eest töötasu, mis toimetulekutoetuse arvestamisel arvatakse üksi elava isiku või perekonna sissetulekute hulka. Tehtud tööd ei tasustata toimetulekutoetuse vahendite arvel.

(5) Kohaliku omavalitsuse volikogu kehtestab toimetulekutoetuse määramiseks käesoleva paragrahvi lõikes 6 nimetatud kulude piirmäärad, mis tagavad isiku inimväärse äraelamise.

(6) Arvestades käesoleva paragrahvi lõike 5 alusel kehtestatud piirmäärasid ja elamuseaduse § 7 lõike 1 punkti 2 alusel kehtestatud eluruumi sotsiaalselt põhjendatud normi või perekonnaliikmete arvu, võetakse toimetulekutoetuse arvestamisel arvesse järgmised jooksvad kuul tasumisele kuuluvad eluruumi alalised kulud:

- 1) üür;
- 2) korterelamu haldamise kulu, sealhulgas remondiga seotud kulu;
- 3) korterelamu renoveerimiseks võetud laenu tagasimakse;
- 4) veevarustuse ja reovee ärajuhtimise teenuste maksumus;
- 5) soojaveevarustuseks tarbitud soojusenergia või kütuse maksumus;
- 6) kütteks tarbitud soojusenergia või kütuse maksumus;
- 7) elektrienergia tarbimisega seotud kulu;
- 8) majapidamisgaasi maksumus;
- 9) maamaksukulu, mille arvestamise aluseks on kolmekordne elamualune pind;
- 10) hoonekindlustuse kulu;
- 11) olmejäätmete veotasu.

[RT I, 13.12.2014, 2- jõust. 01.06.2015]

(7) Eluruumi alaliste kulude tasumisel varem tekkinud võlgnevust ei arvata toimetulekutoetuse määramisel jooksvad kuul tasumisele kuuluvate eluruumi alaliste kulude hulka ja see ei kuulu katmisele toimetulekutoetuse vahendite arvel.

(8) Üüri ei võeta toimetulekutoetuse arvestamisel arvesse, kui üürileandjaks ja üürnikuks on eraldi eluruumides elavad omavahel abielus olevad isikud või esimese või teise astme alanejad ja ülenejad sugulased.

[RT I, 13.12.2014, 2- jõust. 01.01.2015]

(9) Maamaksukulu ei kaeta toimetulekutoetuse määramisel juhul, kui taotleja on maamaksu tasumisest vabastatud maamaksuseaduse § 11 alusel.

[RT I, 13.12.2014, 2- jõust. 01.01.2015]

(10) Valla- või linnavalitsus arvestab perekonnale toimetulekutoetuse määramisel täiendava kuluna käesoleva seaduse § 22 lõikes 2¹ nimetatud isikute eluasemekulusid vastavalt § 22² lõigetes 5 ja 6 sätestatule. Perekonna kohta arvestatud eluruumi sotsiaalselt põhjendatud normile lisatakse iga käesoleva seaduse § 22 lõikes 2¹ sätestatud isiku kohta ühe perekonnaliikme kohta arvestatud eluruumi sotsiaalselt põhjendatud norm.

[RT I, 13.12.2014, 2- jõust. 01.01.2015]

§ 22³. Toimetulekutoetuse määramine ja maksmine

(1) Toimetulekutoetus määratakse jooksvaks kuuks. Eelnevate kuude eest toimetulekutoetust tagasiulatuvalt ei määrata.

(2) Toimetulekutoetus määratakse viie tööpäeva jooksul pärast kõigi dokumentide esitamist sellises suuruses, et üksi elaval isikul või perekonnal oleks koos perekonnaliikmete sissetulekute tagatud sissetulek toimetulekupiiri ulatuses, pärast käesolevas seaduses nimetatud ulatuses ja struktuuris eluruumi või elamispinna alaliste kulude tasumist. Üksikisiku või perekonna poolt jooksvad kuul tehtud muid kulutusi toimetulekutoetuse määramisel arvesse ei võeta.

(2¹) Toimetulekutoetuse määramisel osutab valla- või linnavalitsus toimetulekutoetuse taotlejale ja tema abivajavatele perekonnaliikmetele sotsiaalnõustamise teenust.

[RT I 2004, 89, 603- jõust. 01.01.2005]

(3) Valla- või linnavalitsus võib jätta toimetulekutoetuse määramata:

- 1) töövõimelisele 18-aastasele kuni vanaduspensioniealisele isikule, kes ei tööta ega õpi ja kes ei ole ennast Eesti Töötukassas töötuna arvele võtnud või on rohkem kui ühel korral ilma mõjuva põhjuseta jätnud individuaalse tööotsimiskava täitmata või keeldunud pakutud sobivast tööst või osalemast valla- või linnavalitsuse korraldatavas iseseisvale toimetulekule suunatud sotsiaalteenuses või õppeprotsessis;

[RT I, 13.12.2014, 2- jõust. 01.01.2015]

2) kui toimetulekutoetuse taotlejal või temaga koos elaval ülalpidamist saama õigustatud lapsel või muul abivajaval alanejal või ülenejal sugulasel, kes ei ole võimeline ennast ise ülal pidama, on õigus elatist saada, kuid kes keeldub elatise saamise kohta dokumenti esitamast või elatist sisse nõudmast;

[RT I, 13.12.2014, 2- jõust. 01.01.2015]

3) kui valla- või linnavalitsuse vastav komisjon leiab, et toimetulekutoetuse taotleja või tema perekonna kasutuses või omandis olevad vallas- ja kinnisasjad tagavad temale või perekonnale toimetulekuks piisavad elatusvahendid.

[RT I 2004, 89, 603- jõust. 01.01.2005]

(4) [Kehtetu -RT I, 13.12.2014, 2- jõust. 01.01.2015]

(4¹) [Kehtetu -RT I, 13.12.2014, 2- jõust. 01.01.2015]

(4²) Valla- või linnavalitsus ei või jätta toimetulekutoetust määramata käesoleva paragrahvi lõike 3 punktis 3 nimetatud põhjendusel, kui toimetulekutoetuse taotleja või tema perekonna kasutuses või omandis on ainult üks aastaringselt elamiseks kasutatav eluruum ning elamiseks, õppimiseks ja töötamiseks hädavajalikud esemed.

[RT I 2004, 89, 603- jõust. 01.01.2005]

(5) Arvestatud toimetulekutoetuse summa maksab valla- või linnavalitsus kolme tööpäeva jooksul otsuse tegemise päevast arvates toimetulekutoetuse taotlejale tema pangakontole, teise isiku pangakontole, posti teel või sularahas, arvestades taotleja eelnevalt väljendatud vastavasisulist soovi.

[RT I 2010, 35, 192- jõust. 08.07.2010]

(6) Toimetulekutoetuse taotleja, kellele arvestatakse toimetulekutoetust eluruumi alaliste kulude katmiseks, on kohustatud tagama nende tasumise.

[RT I, 13.12.2014, 2- jõust. 01.01.2015]

(7) Kui toimetulekutoetuse taotleja, kellele maksti eelmisel kuul toimetulekutoetust eluruumi alaliste kulude katmiseks, ei ole vastavaid kulusid tasunud, on valla- või linnavalitsusel õigus tasuda käesoleva seaduse § 22²lõikes 6 nimetatud eluruumi alalised kulud toimetulekutoetuse taotleja eest isikule määratud toimetulekutoetuse arvelt.

[RT I, 13.12.2014, 2- jõust. 01.01.2015]

§ 22⁴. Riigieelarvest makstavad täiendavad sotsiaaltoetused

(1) Toimetulekutoetuse saajal, kelle kõik perekonnaliikmed käesoleva seaduse § 22 lõigete 2 ja 2¹tähenduses on alaealised, on õigus saada koos toimetulekutoetusega täiendavat sotsiaaltoetust 15 eurot.

[RT I 2010, 22, 108- jõust. 01.01.2011]

(1¹) Kui alaealine perekonnaliige saab toimetulekutoetuse taotlemise kuul 18-aastaseks, loetakse teda käesoleva paragrahvi lõike 1 tähenduses alaealiseks.

[RT I, 13.12.2014, 2- jõust. 01.01.2015]

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud täiendavat sotsiaaltoetust maksab koos toimetulekutoetusega valla- või linnavalitsus riigieelarvest käesoleva seaduse § 42 lõike 3 alusel eraldatud vahenditest.

[RT I 2004, 89, 603- jõust. 01.01.2005]

§ 22⁵. Vajaduspõhine peretoetus

(1) Vajaduspõhisele peretoetusele on õigus perekonnal, kelle liikmete hulka kuulub vähemalt üks riiklike peretoetuste seaduse alusel lapsetoetust saav laps, kui:

1) perekonna netosissetulek on ühes kuus keskmiselt alla vajaduspõhise peretoetuse sissetulekupiiri või

2) perekonnale määrati vajaduspõhise peretoetuse taotlemisele eelnenud kuu eest toimetulekutoetus

[RT I, 06.07.2013, 1- jõust. 01.01.2014]

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud perekonna liikmeteks loetakse käesoleva seaduse § 22 lõigetes 2 ja 2¹ nimetatud isikud ning sama paragrahvi lõikes 2² nimetatud lapsetoetust saav isik, välja arvatud juhul, kui sama paragrahvi lõikes 2² nimetatud isik on ise vastavalt riiklike peretoetuste seadusele lapsetoetuse taotleja.

(3) Käesoleva paragrahvi lõike 1 punktis 1 nimetatud ühe kuu keskmine sissetulek arvutatakse vajaduspõhise peretoetuse taotlemisele eelnenud kolme kuu netosissetulekute põhjal, arvestades maha makstud elatise.

Käesoleva seaduse § 22²lõikes 2 nimetatud sissetulekuid ei arvata vajaduspõhise peretoetuse taotlemisel perekonna sissetulekute hulka. Valla- või linnavalitsus võib mitte arvata perekonna sissetulekute hulka ka

käesoleva seaduse § 22²lõikes 2¹ nimetatud sissetulekuid. Käesoleva seaduse § 22²lõikes 4 nimetatud sissetulek arvatakse vajaduspõhise peretoetuse taotlemisel perekonna sissetulekute hulka.

[RT I, 13.12.2014, 2- jõust. 01.01.2015]

(4) Vajaduspõhise peretoetuse sissetulekupiiri perekonna esimesele liikmele kehtestab Riigikogu igaks eelarveaastaks riigieelarvega. Vajaduspõhise peretoetuse sissetulekupiiri kehtestamise aluseks on Statistikaameti

poolt eelarveaastale eelneva aasta 1. märtsiks viimati avaldatud suhtelise vaesuse piir. Vajaduspõhise peretoetuse sissetulekupiiri uus määr ei või olla väiksem kehtivast määrast.

(5) Iga järgneva 14-aastase ja vanema perekonnaliikme vajaduspõhise peretoetuse sissetulekupiiri suurus on 50 protsenti ning iga alla 14-aastase perekonnaliikme vajaduspõhise peretoetuse sissetulekupiiri suurus on 30 protsenti perekonna esimese liikme vajaduspõhise peretoetuse sissetulekupiirist.

(6) Kui laps saab vajaduspõhise peretoetuse taotlemise kuul 14-aastaseks, loetakse tema sissetulekupiiri suurus 50 protsenti perekonna esimese liikme vajaduspõhise peretoetuse sissetulekupiirist.

(7) Kui perekonnas on üks riiklike peretoetuste seaduse alusel lapsetoetust saav laps, kelle eest saab lapsetoetust vajaduspõhise peretoetuse taotleja või perekonnaliikmete hulka kuuluv muu isik, makstakse vajaduspõhist peretoetust 45 eurot perekonna kohta. Kui perekonnas on vähemalt kaks riiklike peretoetuste seaduse alusel lapsetoetust saavat last, kelle eest saab lapsetoetust vajaduspõhise peretoetuse taotleja või perekonnaliikmete hulka kuuluv muu isik, makstakse vajaduspõhist peretoetust 90 eurot perekonna kohta.
[RT I, 04.07.2014, 13- jõust. 01.01.2015]

(8) Vajaduspõhist peretoetust määrab ja maksab valla- või linnavalitsus käesoleva seadusega kehtestatud ulatuses, tingimustel ja korras.
[RT I, 22.12.2012, 14- jõust. 01.06.2013]

§ 22⁶. Vajaduspõhise peretoetuse taotlemine

(1) Vajaduspõhist peretoetust on õigus taotleda isikul, kellele makstakse perekonna liikmete hulka kuuluva lapse või laste eest riiklike peretoetuste seaduse alusel lapsetoetust.

(2) Kui perekonnas on mitu käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud isikut, saab vajaduspõhist peretoetust taotleda üks nimetatud isikutest.

(3) Vajaduspõhise peretoetuse taotleja esitab vajaduspõhise peretoetuse saamiseks avalduse hiljemalt kuu viimaseks tööpäevaks valla- või linnavalitsusele, kelle haldusterritooriumil asub tema tegelik elukoht.
[RT I, 13.12.2014, 2- jõust. 01.01.2015]

(4) Avalduses märgib taotleja käesoleva seaduse § 22 lõigetes 2, 2¹ ja käesoleva seaduse § 22⁵ lõikes 2 sätestatud juhul käesoleva seaduse § 22 lõikes 2² nimetatud isikute nimed ja nende isikukoodid või sünniajad.

(5) Vajaduspõhise peretoetuse taotlemisel käesoleva seaduse § 22⁵ lõike 1 punkti 1 alusel lisatakse avaldusele dokumendid, mis tõendavad kõigi käesoleva paragrahvi lõikes 4 nimetatud perekonnaliikmete avalduse esitamisele eelnenud kolmel kuul saadud netosissetulekuid ja makstud elatise suurust. Kui mõne sissetuleku liiki ei ole võimalik dokumentaalselt tõendada, kinnitab vajaduspõhise peretoetuse taotleja selle suurust oma allkirjaga.
[RT I, 06.07.2013, 1- jõust. 01.01.2014]

§ 22⁷. Vajaduspõhise peretoetuse määramine

(1) Valla- või linnavalitsus määrab vajaduspõhise peretoetuse kolmeks avalduse esitamise kuule järgneva kuuks käesoleva seaduse § 22⁵ lõikes 7 sätestatud suuruses, kui perekonnaliikmete hulka kuuluv laps või lapsed on lapsetoetuse saajad vajaduspõhise peretoetuse taotlemise kuul ning täidetud on muud käesolevas seaduses sätestatud tingimused.

(2) Eelnevate kuude eest vajaduspõhist peretoetust tagasiulatuvalt ei määrata.

(3) Valla- või linnavalitsus võib jätta vajaduspõhise peretoetuse määramata käesoleva seaduse § 22³ lõike 3 punktis 2 sätestatud juhul.

(4) Valla- või linnavalitsus teeb vajaduspõhise peretoetuse määramise otsuse kümne tööpäeva jooksul pärast kõigi dokumentide esitamist.
[RT I, 22.12.2012, 14- jõust. 01.06.2013]

§ 22⁸. Vajaduspõhise peretoetuse maksmine

(1) Vajaduspõhise peretoetuse maksab valla- või linnavalitsus hiljemalt 20. kuupäevaks igal avalduse esitamise kuule järgneval kolmel kuul toetuse taotlejale tema pangakontole, teise isiku pangakontole, posti teel või sularahas, arvestades taotleja eelnevalt väljendatud vastavasisulist soovi.

(2) Käesoleva seaduse § 22⁵lõikes 7 nimetatud vajaduspõhise peretoetuse suuruse muutumise korral makstakse vajaduspõhist peretoetust uues suuruses vajaduspõhise peretoetuse uue suuruse kehtestamise kuust arvates.
[RT I, 04.07.2014, 13- jõust. 01.01.2015]

§ 23. Kohaliku omavalitsuse eelarvest makstavad täiendavad sotsiaaltoetused

(1) Valla- või linnavalitsus võib määrata ja maksta täiendavaid sotsiaaltoetusi kohaliku omavalitsuse eelarvest kohaliku omavalitsuse volikogu kehtestatud tingimustel ja korras.

(2) [Kehtetu -RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.03.2009]

§ 23¹. Sotsiaaltoetus välisriigist Eestisse elama asunud Eesti kodanikule või eesti rahvusest isikule ja tema abikaasale, lastele ja vanematele

(1) Välisriigist Eestisse elama asunud Eesti kodanikul, eesti rahvusest isikul ja temaga koos Eestisse elama asunud abikaasal, lapsel ja vanemal, kes on jõudnud riikliku pensionikindlustuse seaduse §-s 7 sätestatud vanaduspensioniiikka, on õigus igakuisele sotsiaaltoetusele rahvapensioni määras, kui isiku kuusissetulek on alla rahvapensioni määra.

[RT I 2010, 18, 97- jõust. 16.05.2010]

(2) Taotlus käesoleva paragrahvi 1. lõikes nimetatud sotsiaaltoetuse määramiseks esitatakse Sotsiaalkindlustusametile.

[RT I, 06.12.2012, 1- jõust. 01.01.2013]

(3) Käesoleva paragrahvi 1. lõikes nimetatud sotsiaaltoetuse määrab Sotsiaalkindlustusamet.

[RT I, 06.12.2012, 1- jõust. 01.01.2013]

(4) Käesoleva paragrahvi 1. lõikes nimetatud sotsiaaltoetus määratakse toetusele õiguse tekkimise päevast, ent tagasiulatuvalt mitte enam kui kolm kuud taotluse esitamise päevast arvates. Sotsiaaltoetus määratakse perioodiks, millal isik vastab käesoleva paragrahvi 1. lõikes sätestatud tingimustele.

(5) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud sotsiaaltoetus makstakse vastavalt sotsiaaltoetuse saaja soovile:

[RT I, 06.12.2012, 1- jõust. 01.01.2013]

1) sotsiaaltoetuse saaja arvelduskontole;

[RT I, 06.12.2012, 1- jõust. 01.01.2013]

2) sotsiaaltoetuse saaja Sotsiaalkindlustusametis vormistatud kirjaliku avalduse või notariaalselt tõestatud avalduse alusel teise isiku arvelduskontole Eestis või

[RT I, 06.12.2012, 1- jõust. 01.01.2013]

3) sotsiaaltoetuse saaja kulul posti teel kojukandena.

[RT I 2008, 48, 264- jõust. 01.02.2009]

(6) Käesoleva paragrahvi 1. lõikes nimetatud sotsiaaltoetuse saaja on kohustatud kirjalikult teatama Sotsiaalkindlustusametile asjaoludest, mis toovad kaasa määratud sotsiaaltoetuse maksmise lõpetamise, kümne päeva jooksul asjaolude tekkimisest.

[RT I, 06.12.2012, 1- jõust. 01.01.2013]

(7) Käesoleva paragrahvi 1. lõikes nimetatud sotsiaaltoetuse taotlemiseks vajalike dokumentide loetelu ning määramise ja maksmise juhendi kehtestab [Vabariigi Valitsus](#).

(8) Kulud käesoleva paragrahvi 1. lõikes nimetatud sotsiaaltoetusteks kaetakse riigieelarvest Sotsiaalministeeriumi eelarve kaudu.

5. peatükk

SOTSIAALSETE ERIVAJADUSTEGA INIMESTE KAITSE

§ 24. Laste hoolekanne

(1) Laste hoolekande korraldamiseks ja laste arenguks soodsa keskkonna kujundamiseks valla- või linnavalitsus:

[RT I, 21.03.2014, 1- jõust. 31.03.2014]

1) toetab ning nõustab last ja lapsi kasvatavaid isikuid, tehes koostööd perekonnaliikmete ja teiste isikutega ning asjaomaste asutustega;

[RT I, 21.03.2014, 1- jõust. 31.03.2014]

2) töötab välja ja viib ellu lapsi arendavaid ja kaitsvaid sihtprogramme ja projekte;

3) vajaduse korral määrab lapsele või last kasvatavale isikule tugiisiku või -perekonna;

4) [kehtetu -RT I, 21.03.2014, 1- jõust. 31.03.2014]

5) aitab korraldada lapsendamist;

6) korraldab lapse hooldamise perekonnas, kelle liikmete hulka laps ei kuulu.

[RT I 2009, 60, 395- jõust. 01.07.2010]

(2) Kaasabi osutamiseks lastele, lastega perekondadele ja lapsi kasvatavatele isikutele luuakse maavalitsuses lastekaitseametniku ametikoht.

[RT I, 06.12.2014, 1- jõust. 01.01.2016]

(3) [Kehtetu -RT I, 06.12.2014, 1- jõust. 01.01.2016]

§ 25. Lapse eraldamine kodust ja perekonnast

(1) [Kehtetu -RT I, 06.12.2014, 1- jõust. 01.01.2016]

(2) [Kehtetu -RT I, 06.12.2014, 1- jõust. 01.01.2016]

(3) [Kehtetu -RT I, 06.12.2014, 1- jõust. 01.01.2016]

(4) [Kehtetu -RT I, 06.12.2014, 1- jõust. 01.01.2016]

(5) [Kehtetu -RT I, 06.12.2014, 1- jõust. 01.01.2016]

(6) [Kehtetu -RT I, 06.12.2014, 1- jõust. 01.01.2016]

(7) Lapse paigutamisel hooldamisele väljapoole kohaliku omavalitsuse halduspiirkonda hoolitseb valla- või linnavalitsus tema sidemete säilimise eest endise kodukohaga, loob lapsele tingimused sinna tagasitulekuks ja aitab kaasa tema elluastumisele.

§ 25¹. Perekonnas hooldamisele suunatav laps ja tema õigused

(1) Perekonnas hooldamisele suunatakse orb ja vanemliku hoolitsuseta laps:

1) kelle vanemad on surnud, tagaotsitavaks kuulutatud või teadmata kadunud;

2) kelle vanematele on nende piiratud teovõime tõttu määratud eestkostja;

3) kelle vanemate isikuhooldusõigus lapse suhtes on peatatud, piiratud või täielikult ära võetud;

[RT I, 13.12.2014, 2- jõust. 01.01.2016]

4) kes on vanematest eraldatud;

5) kelle vanemad kannavad eelvangistust või vangistust vanglas;

6) kes on saatjata alaealine välismaalane;

[RT I, 18.04.2013, 2- jõust. 28.04.2013]

7) kes on alaealine inimkaubanduse ohver ohvriabi seaduse tähenduses või ohvriabi seaduse § 3 lõikes

2² nimetatud alaealine;

[RT I, 18.04.2013, 2- jõust. 28.04.2013]

8) kes on seksuaalselt väärkoheldud alaealine ohvriabi seaduse tähenduses.

[RT I, 18.04.2013, 2- jõust. 28.04.2013]

(1¹) Perekonnas hooldamisele võib suunata käesoleva paragrahvi lõike 1 punktides 7 ja 8 nimetatud alaealise inimkaubanduse ohvri ja seksuaalselt väärkoheldud alaealise, kes ei ole orb ega vanemliku hoolitsuseta ja kellel on olemas seaduslik esindaja, kui suunamine on vajalik alaealise turvalisuse kaalutlusel ja kui alaealise seaduslik esindaja annab selleks nõusoleku.

[RT I, 18.04.2013, 2- jõust. 28.04.2013]

(2) Lapse perekonda hooldamisele suunamisel ja talle juhtumiplaani koostamisel arvestatakse vähemalt 10-aastase lapse soovi. Kui lapse arengutase seda võimaldab, tuleb arvestada ka noorema kui 10-aastase lapse soovi. Enne nõusoleku andmist on lapsel õigus tutvuda hooldajaks saada soovija, tema perekonna liikmete ja koduga ning saada nende kohta teavet. Hooldaja perekonda elama asumisel on lapsel õigus kaasa võtta oma isiklikud esemed.

[RT I 2006, 55, 405- jõust. 01.01.2008]

§ 25². Lapse perekonnas hooldajale ja tema perekonna liikmetele esitatavad nõuded ning hooldaja õigused

(1) Isik, kes soovib hooldada oma perekonnas last, kelle suhtes tal ei ole perekonnaseadusest tulenevat ülalpidamiskohustust (edaspidi *hooldaja*), peab vastama järgmistele nõuetele:

1) ta on täieliku teovõimega, iseseisvalt toimetulev isik, kes elab püsivalt Eestis;

2) tal on lapse kasvatamiseks vajalikud isikuomadused;

3) temalt ei ole perekonnaseaduses sätestatud alustel hooldusõigust ära võetud või piiratud;

[RT I, 21.03.2014, 1- jõust. 31.03.2014]

4) teda ei ole kõrvaldatud eestkostja ega hooldaja kohustuste täitmisest;

5) tema suhtes ei ole alustatud kriminaalmenetlust süüdistatavana kuriteos, mille eest seadus näeb karistusena ette vangistuse, ja ta ei ole süüdi mõistetud tahtlikult toimepandud kuriteos, mille karistusandmed ei ole karistusregistrist karistusregistri seaduse kohaselt kustutatud;

[RT I 2007, 45, 320- jõust. 20.07.2007]

- 6) tal ei ole sõltuvust alkoholist, narkootilistest ega psühhotropsetest ainetest;
- 7) ta on läbinud Sotsiaalministeeriumi tunnustatud koolituse või on sellele registreerunud.

(2) Hooldaja täisealised perekonnaliikmed, kellega tal on ühine eluruum ja majapidamine, peavad vastama käesoleva paragrahvi lõike 1 punktide 3–6 nõuetele. Hooldaja ja tema perekonna täisealised liikmed kinnitavad oma nõuetekohasust allkirjaga. Lapse elukohajärgne valla- või linnavalitsus või käesoleva seaduse § 25¹ lõike 1 punktides 6–8 ja sama paragrahvi lõikes 1¹ nimetatud lapse puhul Sotsiaalkindlustusamet võib nõuda hooldajalt ja tema perekonna täisealistelt liikmetelt nende nõuetekohasust tõendavaid dokumente.
[RT I, 18.04.2013, 2- jõust. 28.04.2013]

(3) Lapse perekonnas hooldamise leping lõpetatakse juhul, kui hooldaja või tema perekonna täisealised liikmed ei vasta enam käesoleva paragrahvi lõigete 1 ja 2 nõuetele ning lepingu jätkamine on vastuolus lapse huvidega.

(4) Hooldajal on õigus saada lapse kohta tema hooldamiseks vajalikku teavet lapse elukohajärgselt valla- või linnavalitsuselt ning käesoleva seaduse § 25¹ lõike 1 punktides 6–8 ja sama paragrahvi lõikes 1¹ nimetatud lapse puhul Sotsiaalkindlustusametilt ning osaleda lapse juhtumiplaani koostamises.
[RT I, 18.04.2013, 2- jõust. 28.04.2013]

§ 25³. Lapse suunamine perekonnas hooldamisele

(1) [Kehtetu -RT I 2006, 55, 405- jõust. 01.01.2008]

(2) Hooldajaks saada soovija esitab sellekohase kirjaliku avalduse:

- 1) oma elukohajärgsele valla- või linnavalitsusele;
- 2) lapse elukohajärgsele valla- või linnavalitsusele juhul, kui lapse elukoht ja hooldajaks saada soovija elukoht ei ole samas vallas või linnas;
- 3) Sotsiaalkindlustusametile juhul, kui hooldaja soovib perekonnas hooldada käesoleva seaduse § 25¹ lõike 1 punktides 6–8 või sama paragrahvi lõikes 1¹ nimetatud last.
[RT I, 18.04.2013, 2- jõust. 28.04.2013]

(3) Avalduse saanud valla- või linnavalitsus või käesoleva seaduse § 25¹ lõike 1 punktides 6–8 ja sama paragrahvi lõikes 1¹ nimetatud lapse puhul Sotsiaalkindlustusamet:

- 1) hindab ühe kuu jooksul avalduse saamisest arvates hooldajaks saada soovija ja tema perekonna täisealiste liikmete vastavust käesoleva seaduse § 25² nõuetele;
- 2) küsib juhul, kui lapse elukoht ja hooldajaks saada soovija elukoht ei ole samas vallas või linnas, või juhul, kui on tegemist käesoleva seaduse § 25¹ lõike 1 punktides 6–8 või sama paragrahvi lõikes 1¹ nimetatud lapsega, kirjalikult teavet ja arvamust hooldajaks saada soovija ja tema perekonna liikmete kohta nende elukohajärgsest valla- või linnavalitsusest;
- 3) osutab hooldajaks saada soovijale sotsiaalnõustamise teenust, külastab tema kodu ning suunab ta asjakohasele Sotsiaalministeeriumi tunnustatud koolitusele.
[RT I, 18.04.2013, 2- jõust. 28.04.2013]

(4) Lapse elukohajärgne valla- või linnavalitsus või käesoleva seaduse § 25¹ lõike 1 punktides 6–8 ja sama paragrahvi lõikes 1¹ nimetatud lapse puhul Sotsiaalkindlustusamet otsustab hooldajaks saada soovija sobivuse last perekonnas hooldama hooldajaks saada soovija ja tema perekonna täisealiste liikmete nõuetekohasuse, sotsiaalnõustamise ning hooldajaks saada soovija kodu külastuse ja koolituse tulemuste põhjal, kui hooldajaks saada soovija on koolituse läbinud, ning sõlmib hooldajaks saada soovijaga lapse perekonnas hooldamise lepingu (edaspidi *leping*), mis on kooskõlas lapsele koostatud juhtumiplaaniga.
[RT I, 18.04.2013, 2- jõust. 28.04.2013]

(5) Kui lapse elukoht ja hooldaja elukoht ei ole samas vallas või linnas, teavitab lapse elukohajärgne valla- või linnavalitsus või käesoleva seaduse § 25¹ lõike 1 punktides 6–8 ja sama paragrahvi lõikes 1¹ nimetatud lapse puhul Sotsiaalkindlustusamet kirjalikult hooldaja elukohajärgset valla- või linnavalitsust lepingu sõlmimisest.
[RT I, 18.04.2013, 2- jõust. 28.04.2013]

(6) Lapse perekonnas hooldamisele ja selle korraldamisele ning hooldamisel kasutatavatele ruumidele esitatavad nõuded kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#).

§ 26. Puuetega isikute sotsiaalhoolekanne

(1) Puuetega isikutele teiste inimestega võrdsete võimaluste tagamiseks, nende aktiivseks osalemiseks ühiskonnaelus ja iseseisvaks toimetulekuks valla- või linnavalitsus:

- 1) loob võimalused puudest tingitud takistuste vähendamiseks või kõrvaldamiseks ravi, õpetuse ja tõlketeenustega;
- 2) loob koostöös pädevate riigiorganitega võimalused puuetega inimeste konkurentsivõimet tõstvaks kutseõpetuseks;
- 3) sobitab koostöös pädevate riigiorganitega töökohti ja loob rakenduskeskusi;
- 4) korraldab invatransporti;

- 5) tagab puuetega inimestele juurdepääsu üldkasutatavatesse hoonetesse;
- 6) määrab vajadusel tugisiku või isikliku abistaja.
- 7) [kehtetu -RT I, 21.03.2014, 1- jõust. 31.03.2014]

(2) Valla- või linnavalitsus korraldab abi vajava puudega isiku toimetuleku sotsiaalteenuste osutamise, sotsiaaltoetuste maksmise, vältimatu sotsiaalabi ja muu abi osutamise teel.
[RT I 2004, 89, 604- jõust. 01.04.2005]

§ 27. Eakate sotsiaalhoolekanne

[RT I, 30.12.2011, 3- jõust. 09.01.2012]

(1) Eakate toimetulekule kaasaaitamiseks neile harjumuspärasel keskkonnas ning teiste inimestega võrdväärseks eluks valla- või linnavalitsus:

[RT I, 30.12.2011, 3- jõust. 09.01.2012]

- 1) loob võimalused odavamaks toitlustamiseks;
- 2) tagab osutatavate teenuste kohta informatsiooni kättesaadavuse ja loob võimalused sotsiaalteenuste kasutamiseks;
- 3) loob võimalused suhtlemiseks ja huvialaseks tegevuseks;
- 4) tagab hoolekandeesutustes elavatele eakatele turvalisuse, iseseisvuse, nende eraelu austamise ja võimaluse osaleda nende elukeskkonda ja tulevikku puudutavate otsuste tegemisel.

[RT I, 30.12.2011, 3- jõust. 09.01.2012]

§ 28. Kinnipidamiskohast vabanenute ja teiste sotsiaalabi vajavate isikute sotsiaalhoolekanne

Kinnipidamiskohast vabanenutele ja teistele sotsiaalabi vajavatele isikutele osutatakse vastavalt nende vajadustele käesolevas seaduses ettenähtud sotsiaalteenuseid või antakse sotsiaaltoetusi või vältimatut sotsiaalabi, samuti osutatakse abi töö leidmisel, määratakse tugisik, vajadusel luuakse varjupaigad.

§ 28¹. Vältimatu sotsiaalabi osutamine

(1) Isikule, kes on sattunud sotsiaalselt abitusse olukorda elatusvahendite kaotuse või puudumise tõttu, osutatakse vältimatut sotsiaalabi.

(2) Vältimatut sotsiaalabi osutavad valla- või linnavalitsuse määratud või volitatud isikud või asutused.

(3) Vältimatut sotsiaalabi osutatakse isikule seni, kuni ta ei ole enam elatusvahendite kaotuse või puudumise tõttu sotsiaalselt abitus olukorras.

§ 28². Täisealise isiku hooldus

(1) Valla- või linnavalitsus seab hoolduse täisealisele isikule, kes vaimse või kehalise puude tõttu vajab abi oma õiguste teostamiseks ja kohustuste täitmiseks. Hoolduse seadmisel määratakse kindlaks hooldaja ülesanded.
[RT I, 30.12.2011, 3- jõust. 09.01.2012]

(2) Hooldust teostab valla- või linnavalitsuse poolt määratud hooldaja. Hooldus seatakse ja hooldaja määratakse hooldatava nõusolekul.

(3) Hooldaja võib hooldatavat esindada üksnes hooldatavalt saadud sellekohase volituse alusel.

(4) Valla- või linnavalitsus lõpetab hoolduse, kui seda soovib hooldatav või kui hoolduse seadmise alus on ära langenud.

(5) Kohaliku omavalitsusüksuse volikogu kehtestab hoolduse seadmise ja hooldaja määramise korra.
[RT I 2009, 60, 395- jõust. 01.07.2010]

6. peatükk ASJAAJAMISE KORD

§ 29. Abi osutamise kord

Isiku pöördumisel valla- või linnavalitsuse poole on viimane kohustatud:

- 1) hindama isiku abivajadust;
- 2) andma teavet asjaajamise kohta;
- 3) vajaduse korral suunama isiku pädeva asutuse või isiku juurde;
- 4) tegema isiku nõusolekul koostööd isikute või asutustega, kes aitavad isikul saada tema vajadustele vastavat abi.

§ 29¹. Abi osutamine juhtumikorralduse põhimõttel

(1) Kui isik vajab iseseisva toimetuleku parandamiseks pikaajalist ja mitmekülgset abi, mis hõlmab ka sotsiaalteenuse või -toetuse määramise vajadust, kasutatakse abi osutamisel juhtumikorralduse põhimõtet.

(2) Abi osutamine juhtumikorralduse põhimõttel hõlmab:

- 1) isiku juhtumi hindamist;
- 2) eesmärkide püstitamist ja tegevuste planeerimist;
- 3) juhtumiplaani ja selle juurde kuuluva tegevuskava koostamist;
- 4) isiku nõustamist ja juhendamist tegevuskava täitmisel;
- 5) tegevuste läbiviimist erinevate isikute või asutuste poolt;
- 6) tulemuste hindamist ja vajaduse korral juhtumiplaani ning selle juurde kuuluva tegevuskava muutmist.

(3) Juhtumiplaan on kirjalik dokument, mis koosneb hinnangust isiku abivajadusele ja tema probleemide lahendamist käsitlevast tegevuskavast. Juhtumiplaan on informatiivse tähendusega.

(4) Juhtumiplaanile kirjutavad alla kohaliku omavalitsusüksuse sotsiaalvaldkonnaga tegelev ametnik või kohaliku omavalitsusüksuse volitatud isik ning isik, kellele juhtumiplaan on koostatud. Abivajav isik kinnitab allkirjaga, et ta on tutvunud juhtumiplaani sisuga ning et ta osaleb juhtumiplaanis nimetatud tegevuste elluviimisel.

(5) Juhtumiplaani vormi kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#)määrusega.

[RT I 2006, 55, 405- jõust. 01.01.2008]

§ 29². Alaealise isiku juhtumiplaan

(1) Alaealisele isikule juhtumiplaani koostamisel lähtutakse käesoleva seaduse §-s 29¹ sätestatust, arvestades käesolevas paragrahvis toodud erisusi.

(2) Enne asenduskoduteenusele või käesoleva seaduse §-s 25³ nimetatud perekonnas hooldamisele suunamist koostab lapse elukohajärgne valla- või linnavalitsus või käesoleva seaduse § 25¹ lõike 1 punktides 6–8 ja sama paragrahvi lõikes 1¹ nimetatud lapse puhul Sotsiaalkindlustusamet igale lapsele juhtumiplaani.

[RT I, 18.04.2013, 2- jõust. 28.04.2013]

(3) Lapse elukohajärgne valla- või linnavalitsus või käesoleva seaduse § 25¹ lõike 1 punktides 6–8 ja sama paragrahvi lõikes 1¹ nimetatud lapse puhul Sotsiaalkindlustusamet täiendab lapse juhtumiplaani pärast lapse asenduskoduteenusele suunamist vastavalt asenduskoduteenuse osutaja ettepanekutele. Asenduskoduteenusele või käesoleva seaduse §-s 25³ nimetatud perekonnas hooldamisele suunatud lapse juhtumiplaan vaadatakse üle vähemalt üks kord aastas.

[RT I, 18.04.2013, 2- jõust. 28.04.2013]

(4) Asenduskoduteenusele suunatud lapsele koostatud juhtumiplaan on asenduskoduteenuse halduslepingu lisa. Perekonnas hooldamisele suunatud lapsele koostatud juhtumiplaan on käesoleva seaduse § 25³ lõikes 4 nimetatud lepingu lisa.

[RT I 2006, 55, 405- jõust. 01.01.2008]

§ 30. Andmete esitamine

(1) Isik esitab valla- või linnavalitsusele andmed, mis on vajalikud sotsiaalteenuste, sotsiaaltoetuste, vältimatu sotsiaalabi ja muu abi saamiseks.

(2) Sotsiaalhoolekandeametnikul on õigus saada isiku kohta talle abi andmiseks vajalikke täiendavaid andmeid teistelt juriidilistelt ja füüsilistelt isikutelt, kui nende andmete avaldamine ei ole seadusega keelatud.

(3) [Kehtetu -RT I 2010, 8, 39- jõust. 01.04.2010]

(4) [Kehtetu -RT I 2002, 61, 375- jõust. 01.08.2002]

(5) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud andmed kantakse sotsiaalregistrisse [Vabariigi Valitsuse](#) kehtestatud korras.

(5¹) [Kehtetu -RT I 2010, 8, 39- jõust. 01.04.2010]

(6) Teadvalt andmete varjamise või valeandmete esitamise korral toetust ei maksta.

(7) Kui toetus maksti isikule käesoleva paragrahvi lõikes 6 sätestatud asjaoludel, tagastab isik saadu vabatahtlikult. Kui isik keeldub saadut vabatahtlikult hüvitamast, võib valla- või linnavalitsus teha isikule ettekirjutuse.

(8) Käesoleva paragrahvi lõikes 7 nimetatud ettekirjutuse täitmata jätmise korral võib valla- või linnavalitsus anda ettekirjutuse sundtäitmisele täitemenetluse seadustikus sätestatud korras.

(9) [Kehtetu -RT I 2005, 39, 308- jõust. 01.01.2006]

§ 30¹. [Kehtetu -RT I 2010, 8, 39- jõust. 01.09.2010]

§ 30². Sotsiaalteenuste ja -toetuste andmeregister

(1) Sotsiaalteenuste ja -toetuste andmeregister on riigi infosüsteemi kuuluv keskne andmekogu, mis on asutatud juhtumikorralduse põhimõttel läbiviidava sotsiaaltöö dokumenteerimiseks ja menetlemiseks, sotsiaalteenuste ja -toetuste ning muu abi osutamise dokumenteerimiseks ja menetlemiseks, lapsendamise korraldamiseks, eestkoste korraldamiseks ning sotsiaalhoolekandevalise teabe ja kohaliku omavalitsuse makstavate, isikute individuaalsest abivajadusest, toimetulekuvõimest või majanduslikust olukorrast mittesõltuvate sotsiaaltoetuste kohta käiva teabe ja statistika kogumiseks.

(2) Sotsiaalteenuste ja -toetuste andmeregistri asutab ning selle põhimääruse ja andmete säilitamise tähtaja kehtestab [Vabariigi Valitsus](#)määrusega.

(3) Sotsiaalteenuste ja -toetuste andmeregistri vastutav töötaja on Sotsiaalministeerium.

(4) Sotsiaalteenuste ja -toetuste andmeregistri asutamise ja pidamise kulud kaetakse riigieelarvest. [RT I 2010, 8, 39- jõust. 01.04.2010]

§ 30³. Sotsiaalteenuste ja -toetuste andmeregistri volitatud töötajad

(1) Toimetulekutoetuse, vajaduspõhise peretoetuse ja hooldamise eest makstava toetuse ning käesoleva seaduse §-s 22⁴sätestatud riigieelarvest makstava täiendava sotsiaaltoetuse taotlemise ja maksimisega ning hoolduse seadmise ja hooldaja määramisega seotud andmeid töötlevad sotsiaalteenuste ja -toetuste andmeregistris kohalikud omavalitsused. Muude käesoleva seaduse § 30⁵lõikes 2 nimetatud andmete töötlemise õigus registri volitatud töötajatena on:

[RT I, 22.12.2012, 14- jõust. 01.06.2013]

- 1) kohalikel omavalitsustel;
- 2) maavalitsustel.

(2) Kohalik omavalitsus võib anda halduslepinguga volituse isikuandmete töötlemiseks sotsiaalteenuste ja -toetuste andmeregistris järgmistele sotsiaalteenuse osutajatele:

- 1) sotsiaalnõustamise teenuse osutaja;
- 2) koduteenuse osutaja;
- 3) eluasemeteenuse osutaja;
- 4) hoolekandeesutuses hooldamise teenuse, välja arvatud üksnes riigieelarvest rahastatava erihoolekandeteenuse, osutaja;
- 5) muu sotsiaalteenuse osutaja, kes osutab kohaliku omavalitsuse rahastatavat sotsiaalteenust.

(3) Maavalitsus võib anda halduslepinguga volituse isikuandmete töötlemiseks sotsiaalteenuste ja -toetuste andmeregistris järgmistele sotsiaalteenuse osutajatele:

- 1) asenduskoduteenuse osutaja;
- 2) tegevusluba omav lapsehoiuteenuse osutaja.

(4) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud sotsiaalteenuse osutajaga sõlmib halduslepingu isikuandmete töötlemiseks tema asukohajärgne kohalik omavalitsus ja lõikes 3 nimetatud sotsiaalteenuse osutajaga tema asukohajärgne maavalitsus.

(5) Nende isikuandmete loetelu, mille töötlemiseks kohalik omavalitsus või maavalitsus võib sotsiaalteenuse osutajat volitada, kehtestab [Vabariigi Valitsus](#)sotsiaalteenuste ja -toetuste andmeregistri põhimääruses. [RT I 2010, 8, 39- jõust. 01.04.2010]

§ 30⁴. Andmete esitamine sotsiaalteenuste ja -toetuste andmeregistrisse ning andmevahetus

(1) Käesolevast seadusest tuleneva andmete esitamise kohustuse olemasolul või vastutava või volitatud töötaja nõudel on sotsiaalteenuste ja -toetuste andmeregistrisse kandmiseks kohustatud andmeid esitama:

- 1) kohalik omavalitsus;

- 2) maavalitsus;
- 3) isik, kes on pöördunud abi saamiseks kohaliku omavalitsuse või valitsusasutuse poole;
- 4) Sotsiaalministeerium;
- 5) sotsiaalnõustamise teenuse osutaja;
- 6) tegevusluba omav lapsehoiuteenuse osutaja;
- 7) koduteenuse osutaja;
- 8) eluasemeteenuse osutaja;
- 9) perekonnas hooldamise teenuse osutaja;
- 10) asenduskoduteenuse osutaja;
- 11) hoolekandeesutuses hooldamise teenuse, välja arvatud üksnes riigieelarvest rahastatava erihoolekandeteenuse, osutaja;
- 12) käesoleva seaduse § 25² lõikes 1 nimetatud hooldaja;
- 13) lapsendada sooviv isik;
- 14) hooldaja perekonnaseaduse tähenduses;
- 15) muu isik või asutus, kes osutab kohaliku omavalitsuse eelarvest rahastatavat sotsiaalteenust käesoleva seaduse tähenduses.

(2) Vastutaval töötlejal, maavalitsusel ja kohalikul omavalitsusel on lubatud seadusega või seaduse alusel antud õigusaktiga talle pandud ülesannete täitmiseks esitada päringuid ja saada andmeid teistest riigi või kohaliku omavalitsuse andmekogudest tema töödeldavate andmete ulatuses.

(3) Kui andmevahetust ei ole võimalik avaliku teabe seaduse alusel kehtestatud infosüsteemide andmevahetuskihi nõuetele vastavalt teostada, korraldab vastutav või volitatud töötleja andmete käsitsi sisestamise sotsiaalteenuste ja -toetuste registrisse.
[RT I 2010, 8, 39- jõust. 01.04.2010]

§ 30⁵. Sotsiaalteenuste ja -toetuste andmeregistrisse kantavad andmed

(1) Kohalik omavalitsus kannab toimetulekutoetuse, vajaduspõhise peretoetuse ja hooldamise eest makstava toetuse ning käesoleva seaduse §-s 22⁴ sätestatud riigieelarvest makstava täiendava sotsiaaltoetuse taotlemiseks ja maksmiseks vajalikud andmed ning hoolduse seadmise ja hooldaja määramise andmed sotsiaalteenuste ja -toetuste andmeregistrisse sotsiaalteenuste ja -toetuste andmeregistri põhimääruses kehtestatud korras.
[RT I, 22.12.2012, 14- jõust. 01.06.2013]

(2) Sotsiaalteenuste, muude sotsiaaltoetuste, vältimatu sotsiaalabi ja muu abi andmisega seotud andmete, juhtumikorralduse põhimõttel läbiviidava sotsiaaltöö dokumenteerimise ja menetlemise andmete, lapsendamise korraldamise ja eestkoste korraldamise andmete, muude kohaliku omavalitsuse makstavate sotsiaaltoetuste, mida makstakse isikutele sõltumata nende individuaalsest abivajadusest, toimetulekuvõimest või majanduslikust olukorrast, ning käesoleva seaduse § 30 lõikes 1 sätestatud andmete kandmine sotsiaalteenuste ja -toetuste andmeregistrisse on vabatahtlik.

(3) Käesoleva seaduse § 10 punktides 1¹–2 nimetatud teenuste andmed kantakse sotsiaalteenuste ja -toetuste andmeregistrisse juhul, kui neid rahastatakse kohaliku omavalitsuse eelarvest.

(4) Kui käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud andmed kantakse sotsiaalteenuste ja -toetuste andmeregistrisse, tuleb andmete kandmisel lähtuda sotsiaalteenuste ja -toetuste andmeregistri põhimääruses kehtestatud.
[RT I 2010, 8, 39- jõust. 01.04.2010]

§ 30⁶. Juurdepääs registriandmetele

Käesoleva seaduse § 30³ lõigetes 2 ja 3 nimetatud sotsiaalteenuse osutajal on juurdepääs tema poolt registrisse sisestatud andmetele ja selle isiku, kes on suunatud või haldusorgani otsuse alusel läinud vastava sotsiaalteenuse osutaja juurde teenust saama, järgmistele andmetele:

- 1) isiku ees- ja perekonnanimi, isikukood, sünnikuupäev, surmakuupäev, sugu;
 - 2) isiku staatus rahvastikuregistris ja isiku rahvastikuregistrijärgne elukoht;
 - 3) haldusorgani sisestatud andmed isikule määratud sotsiaalteenuse osutamise kohta.
- [RT I 2010, 8, 39- jõust. 01.04.2010]

§ 30⁷. Delikaatsete isikuandmete töötlemise registreerimine

Käesoleva seaduse § 30³ lõikes 1 nimetatud volitatud töötleja määrab isikuandmete kaitse eest vastutava isiku kooskõlas isikuandmete kaitse seaduse §-ga 30 või esitab delikaatsete isikuandmete töötlemise registreerimiseks, muutmiseks ja täiendamiseks Andmekaitse Inspektsioonile isikuandmete kaitse seaduse § 28 kohase registreerimistaotluse.
[RT I 2010, 8, 39- jõust. 01.04.2010]

§ 31. Isiku kaasamine ja tema arvamuse ärakuulamine

[RT I 2006, 55, 405- jõust. 01.01.2008]

(1) Sotsiaalhoolekannet puudutava küsimuse lahendamisel kaasatakse isikule sobivaima abi leidmiseks abivajav isik ja tema nõusolekul isiku pereliikmed. Nimetatud küsimuse lahendamisel tuleb ära kuulata isiku arvamusi.
[RT I 2006, 55, 405- jõust. 01.01.2008]

(2) Last, eestkostetavat või hooldatavat puudutava küsimuse lahendamisel tuleb ära kuulata vanema ja kasuvanema, eestkostja või hooldaja arvamusi.

(3) Sotsiaalhoolekannet puudutav küsimus võidakse lahendada käesoleva paragrahvi 1. ja 2. lõikes nimetatud isikuid ära kuulamata, kui see ei ole lahendamiseks vajalik või kui lahendamist ei või selle kiireloomulisuse tõttu edasi lükata.

§ 32. Isiku tahte arvestamine

(1) Sotsiaalteenuste, sotsiaaltoetuste ja muu abi andmisel arvestatakse isiku tahet, välja arvatud käesoleva seaduse §-des 19, 20¹, 20² ja 25 sätestatud juhud.
[RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]

(2) Last puudutava küsimuse lahendamisel tuleb arvestada vanema, vanema puudumisel kasuvanema või eestkostja soovi, samuti vähemalt 10-aastase lapse enda soovi. Lapse eraldamisel kodust ja perekonnast tuleb arvestada ka noorema kui 10-aastase lapse soovi, kui lapse arengutase seda võimaldab.

§ 33. Otsuse tegemine ja põhjendamine

(1) Kohaliku omavalitsuse eelarvest rahastatava sotsiaalteenuse, sotsiaaltoetuse, vältimatu sotsiaalabi või muu abi ning toimetulekutoetuse ja vajaduspõhise peretoetuse andmise või sellest keeldumise otsustab kohalik omavalitsus. Vajaduse ilmnemisel või sotsiaalteenust, -toetust, vältimatut sotsiaalabi või muud abi taotleva isiku soovil kaasatakse otsuse tegemisse omavalitsusorgani asjakohane komisjon.
[RT I, 22.12.2012, 14- jõust. 01.06.2013]

(2) Otsus peab olema põhjendatud ning tuginema seadustele ja muudele õigusaktidele. Otsuse tegemisel võib võtta aluseks isiku rehabilitatsiooniplaani või juhtumiplaani.
[RT I 2006, 55, 405- jõust. 01.01.2008]

(3) Lõikes 1 nimetatud ametniku või komisjoni otsusega mittenõustumisel on taotlejal õigus esitada vaie maavanemale.

§ 34. Otsuse teatamine

(1) Otsus tehakse asjaosalisele isikule teatavaks isiku vanust ja arengutaset arvestaval ja talle arusaadaval viisil.

(2) Sotsiaalteenuse, sotsiaaltoetuse, vältimatu sotsiaalabi või muu abi andmisest keeldumise otsus tehakse isikule teatavaks kirjalikus vormis viie tööpäeva jooksul, arvates otsuse tegemise päevast.
[RT I 2004, 89, 604- jõust. 01.04.2005]

§ 35. Õigus saada teavet sotsiaalhoolekandete dokumentide kohta

(1) Isikul on õigus saada teavet hoolekandetöötaja valduses olevatest, samuti sotsiaalhoolekandetasutuses olevatest tema kohta käivatest dokumentidest.

(2) Hoolekandetöötajal on õigus keelduda käesoleva paragrahvi 1. lõikes nimetatud teabe andmisest, kui see on vastuolus sotsiaalhoolekannet saava isiku huvidega.

§ 36. Saladuse pidamise kohustus

Hoolekandetöötaja võib avaldada andmeid sotsiaalhoolekannet saava isiku või perekonna kohta ainult juhul, kui nende avaldamata jätmine ohustab teise isiku elu või tervist või kui andmed on seotud kuriteo toimepanemisega.

§ 37. Abivajadusest teatamise kohustus

Abi vajava isiku perekonnaliikmed, kohtunik, politseiametnik, prokurör, ravi- või haridusasutuse juht või muu ametiisik on kohustatud teatama sotsiaalhoolekannet vajavast isikust või perekonnast isiku või perekonna elukohajärgsele valla- või linnavalitsusele.
[RT I, 29.12.2011, 1- jõust. 01.01.2012]

§ 37¹. Riikliku ja haldusjärelevalve teostamine

[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

(1) Riiklikku järelevalvet käesolevas seaduses ja selle alusel kehtestatud õigusaktides sätestatud nõuete täitmise üle teostavad järgmised korrakaitseorganid:

- 1) Terviseamet – käesoleva seaduse § 12⁷ lõikes 5 ja § 15¹⁰ lõikes 9 sätestatud tervisekontrolli läbimise üle;
- 2) Sotsiaalkindlustusamet – käesoleva seaduse § 10 punktides 1²–1⁶ nimetatud teenuste osutajate üle;
- 3) maavanem – käesoleva seaduse § 10 punktides 2¹ ja 5¹ nimetatud teenuste osutajate üle.

[RT I, 13.12.2014, 2- jõust. 01.01.2016]

(2) Maavanem või tema volitatud isik teostab haldusjärelevalvet maakonnas osutatavate sotsiaalteenuste ja muu abi kvaliteedi ning riigi poolt sotsiaalhoolekandeks eraldatud sihtotstarbeliste rahaliste vahendite kasutamise üle. Seda kajastav ettekanne esitatakse Vabariigi Valitsusele vähemalt kord aastas.

[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

(3) Sotsiaalkindlustusametil on õigus saada järelevalve tegemiseks vajalikku informatsiooni ja kontrollida andmete õigsust maksukorralduse seaduse §-s 25¹ sätestatud töötamise registri andmete alusel.

[RT I, 16.04.2014, 3- jõust. 01.07.2014]

§ 37². Riikliku järelevalve erimeetmed

Korrakaitseorgan võib käesolevas seaduses sätestatud riikliku järelevalve teostamiseks kohaldada korrakaitse seaduse §-s 30 sätestatud riikliku järelevalve erimeetmeid korrakaitse seaduses sätestatud alusel ja korras.

[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

§ 37³. Sunniraha määr

Ettekirjutuse täitmata jätmise korral on asendustäitmise ja sunniraha seaduses sätestatud korras rakendatava sunniraha ülemmäär 640 eurot.

[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

§ 38.–§ 38⁴. [Kehtetud -RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

§ 39. Politsei kohustus osutada vajaduse korral abi

Politsei on kohustatud osutama vajaduse korral hoolekandetöötajale abi isiku eluruumi või muusse asupaika sisenemiseks isiku enda või teiste inimeste tervise kaitseks.

7. peatükk

SOTSIAALHOOLEKANDE FINANTSEERIMINE, SOTSIAALHOOLEKANDE KULUDE HÜVITAMINE

§ 40. Sotsiaalhoolekande finantseerimine

Sotsiaalhoolekannet finantseeritakse:

- 1) kohalike omavalitsuste eelarvetest;
- 2) riigieelarvest;
- 3) vabatahtlikult sotsiaalhoolekandega tegelevate juriidiliste ja füüsiliste isikute vahenditest;
- 4) muudest vahenditest.

§ 41. Finantseerimine kohaliku omavalitsuse eelarvest

Kohaliku omavalitsuse eelarvest kaetakse omavalitsusüksuse sotsiaalhoolekandekulud, mida ei finantseerita riigieelarvest vastavalt käesoleva seaduse §-s 42 sätestatule.

§ 42. Finantseerimine riigieelarvest

(1) Sotsiaalhoolekandekulude riikliku finantseerimise maht määratakse kindlaks vastava eelarveaasta riigieelarve seadusega.

[RT I 2004, 89, 603- jõust. 01.01.2005]

(2) Riigieelarvest kaetakse riigi sotsiaalhoolekande juhtimise kulud, riiklike sotsiaalprogrammide ja -projektide kulud, riigi finantseeritavate sotsiaalteenuste kulud, riiklike sotsiaaltoetuste kulud, muude riiklike sotsiaalhoolekande ülesannete täitmise ja ürituste kulud.

[RT I 2004, 89, 603- jõust. 01.01.2005]

(3) Riigieelarvest eraldatakse valla- ja linnaelarvetele vahendid üksi elavatele isikutele ja perekondadele puuduse korral sotsiaaltoetuste maksmiseks lähtuvalt Riigikogu kehtestatud toimetulekupiirist ja käesoleva seadusega kehtestatud toimetulekutoetuse maksmise tingimustest.
[RT I 2004, 89, 603- jõust. 01.01.2005]

(3¹) Riigieelarvest eraldatakse valla- ja linnaelarvetele vahendid vajaduspõhise peretoetuse maksmiseks lähtuvalt Riigikogu kehtestatud vajaduspõhise peretoetuse sissetulekupiirist ja käesoleva seadusega kehtestatud vajaduspõhise peretoetuse maksmise tingimustest.
[RT I, 22.12.2012, 14- jõust. 01.06.2013]

(3²) Vajaduspõhise peretoetuse taotluste menetlemise ja väljamaksmise kui kohaliku omavalitsuse üksuse täidetava riikliku ülesande kulud hüvitatakse valla- ja linnavalitsusele riigieelarvest [Vabariigi Valitsuse](#)määrusega kehtestatud ulatuses.
[RT I, 22.12.2012, 14- jõust. 01.06.2013]

(4) Kui käesoleva paragrahvi lõike 3 alusel samal eelarveaastal eraldatud vahenditest ja vastavate vahendite eelmiste aastate jääkidest piisab käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud toetuste maksmiseks, võib valla- või linnavalitsus vastaval eelarveaastal maksta nimetatud vahenditest ülejäävast osast abivajavatele isikutele toimetuleku soodustamiseks sotsiaaltoetusi või osutada sotsiaalteenuseid kohaliku omavalitsuse üksuse kehtestatud tingimustel ja korras.
[RT I 2009, 35, 232- jõust. 06.07.2009]

(5) Riigieelarves määratakse vastavalt riigieelarve võimalustele kohalikele omavalitsusüksustele toetus sotsiaalteenuste, mis on suunatud abivajavate isikute iseseisva toimetuleku pikemaajalisemaks parandamiseks, arendamiseks, uute sotsiaalteenuste käivitamiseks, sealhulgas investeringute kulude ja täiendavate sotsiaaltoetuste maksmise kulude osaliseks katmiseks.
[RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]

(6) Käesoleva paragrahvi lõigetes 3, 3¹, 3² ja 5 nimetatud kohalikele omavalitsusüksustele eraldatavate rahaliste vahendite jaotamise põhimõtted kohalike omavalitsusüksuste vahel kehtestab iga-aastase riigieelarve alusel [Vabariigi Valitsuse](#)määrusega.
[RT I, 22.12.2012, 14- jõust. 01.06.2013]

§ 43. Juriidiliste ja füüsiliste isikute poolt sotsiaalhoolekandeks tehtud kulude katmine

(1) Juriidilised ja füüsilised isikud, kes tegelevad sotsiaalhoolekandega vabatahtlikult, katavad nende poolt tehtud sotsiaalhoolekandekulud omavahendite arvelt.

(2) Sotsiaalministeerium, maavanem ja valla- või linnavalitsus võivad sõlmida lepinguid sotsiaalhoolekandeks käesoleva paragrahvi 1. lõikes nimetatud juriidiliste ja füüsiliste isikutega, samuti teiste juriidiliste ja füüsiliste isikutega ning eraldada neile rahalisi ja materiaalseid vahendeid sotsiaalhoolekandega seotud kulude katteks.

§ 44. Muud finantseerimisallikad

(1) Sotsiaalhoolekande finantseerimiseks võidakse kasutada mitmesuguste fondide, sihtkapitalide, samuti mittetulunduslikust tegevusest, annetustest ja sponsorusel laekunud vahendeid ning sotsiaalteenuseid või muud abi taotleva isiku vahendeid.

(2) Käesoleva paragrahvi 1. lõikes nimetatud vahendid peavad olema arvele võetud, nende kasutamise üle tuleb pidada arvestust ning vastaval riigorganil ja valla- või linnavalitsusel on õigus nende kasutamist kontrollida.

§ 45. Sotsiaalteenuste eest võetav tasu

(1) Isikult võib võtta temale või tema perekonnale osutatava sotsiaalteenuse eest tasu. Võetav tasu oleneb teenuse mahust, maksumusest ja teenust saava isiku ning tema perekonna majanduslikust olukorrast. Isikult sotsiaalteenuse eest tasu võtmise otsustab teenust osutav või teenuse eest tasuv asutus.

(2) Riigieelarvest rahastatavate sotsiaalteenuste, välja arvatud kogukonnas elamise teenuse ja ööpäevaringse erihooldusteenuse eest võetava tasu piirmäärad ja laekumise korra kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#).
[RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]

§ 46. Sotsiaalhoolekandekulude hüvitamine

(1) Sotsiaalteenuse, vältimatu sotsiaalabi või muu abi osutajal on õigus saada tasu tehtud kulude eest isiku elukohajärgselt valla- või linnavalitsuselt. Viimasel ei ole õigust keelduda nende kulude hüvitamisest, kui abi andmisel on kinni peetud seaduses või muudes õigusaktides või lepingus ettenähtud abi andmise viisidest ja ulatusest.

(2) Riigieelarvest rahastatavate sotsiaalhoolekandekulude, välja arvatud käesoleva seaduse §-des 11², 11³⁵, 11³⁹, 11⁴², 11⁴⁶, 11⁴⁹, 12² ja 15² nimetatud riigi rahastatavaid sotsiaalteenuseid saama õigustatud isikutele teenuse osutamise kulud, hüvitamise korra kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#).
[RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]

8. peatükk RAKENDUSSÄTTED

§ 46¹. Varem määratud toetuse väljamaksmine

Enne 2009. aasta 1. veebruari määratud toetus makstakse alates 2009. aasta 1. veebruarist välja käesoleva seaduse §-s 23¹ sätestatud korras.
[RT I 2008, 48, 264- jõust. 01.02.2009]

§ 46². Riikliku sotsiaalregistri likvideerimine ja selles sisalduvad andmed

(1) Kohalikud omavalitsused edastavad Sotsiaalministeeriumile riiklikus sotsiaalregistris olevad andmed 2010. aasta 31. jaanuari seisuga hiljemalt 10 tööpäeva jooksul seaduse jõustumisest. 2010. aasta 1. veebruarist kuni 31. märtsini lisandunud andmed edastatakse hiljemalt 2010. aasta 16. aprilliks.

(2) Sotsiaalministeerium kontrollib edastatud andmetest abivajavate isikute ees- ja perekonnanime ning isikukoodi vastavust rahvastikuregistris olevatele andmetele. Vigade ilmnemisel parandab kohalik omavalitsus nimetatud andmed.

(3) Sotsiaalministeerium kannab riiklikust sotsiaalregistrist sotsiaalteenuste ja -toetuste andmeregistrisse abivajava isiku ning talle 2010. aasta 31. märtsini osutatud teenuste ja makstud toetuste kohta järgmised andmed:

- 1) rahvastikuregistri andmetel põhinevad üldandmed isiku kohta;
- 2) isikule osutatud teenuste ja makstud toetuste menetlemisel kogutud vajalikud andmed.

(4) Käesoleva paragrahvi lõike 1 alusel Sotsiaalministeeriumile edastatud andmed, mida ei kanta sotsiaalteenuste ja -toetuste andmeregistrisse, hävitatakse 2010. aasta 1. juuliks.
[RT I 2010, 8, 39- jõust. 01.04.2010]

(5) Riiklik sotsiaalregister likvideeritakse ja selles olevad andmed antakse üle Rahvusarhiivi või hävitatakse kooskõlas arhiiviseadusega või kantakse kohaliku omavalitsuse soovil kohaliku omavalitsuse asutatud andmekogusse.
[RT I 2010, 8, 39- jõust. 01.04.2011]

§ 47. [Kehtetu -RT I 2002, 61, 375- jõust. 01.08.2002]

§ 48. Rakendamine

(1) Sotsiaalhoolekande seadus jõustub 1995. aasta 1. aprillil.

(2) Seaduses ettenähtud sotsiaalhoolekannet teostatakse riigi ja kohalike omavalitsuste eelarvetest ning muudest allikatest eraldatavate rahaliste vahendite ulatuses.

(3) Riigi poolt osutatava sotsiaalhoolekande üleandmine kohalikele omavalitsustele toimub järk-järgult, suunates samal ajal sinna vahendid valla- ja linnaeelarve seaduse ja riigieelarve seaduse sätete kohaselt.

(4) Enne käesoleva seaduse jõustumist vastuvõetud ja kehtivates õigusaktides kasutatud mõistet «sotsiaalhooldus» rakendatakse alates 1995. aasta 1. aprillist mõiste «sotsiaalhoolekanne» tähenduses.

(5) Enne 2005. aasta 1. jaanuari sõlmitud lapse perekonnas hooldamise leping kehtib kuni selles märgitud tähtpäevani, kuid mitte kauem kui 2007. aasta 1. jaanuarini.

(6) Kuni 2005. aasta 1. märtsini tagavad Sotsiaalministeerium ja Sotsiaalkindlustusamet käesoleva seaduse § 11² lõikes 1 nimetatud isikutele rehabilitatsiooniteenuse osutamise 2004. aastal kehtinud tingimustel ja korras.

(7) 2005. aastal finantseeritakse rehabilitatsiooniteenuse osutamist käesoleva seaduse § 46 lõike 2 alusel sätestatud tingimustel ja korras kuni Vabariigi Valitsuse poolt käesoleva seaduse § 11² lõike 2 alusel määruse kehtestamiseni.

(8) Käesoleva seaduse §-s 11⁸ sätestatud majandustegevuse registris rehabilitatsiooniteenuse osutajana registreerimise nõuet kohaldatakse alates 2005. aasta 1. märtsist.

(9) Käesoleva seaduse § 11¹¹lõike 2 punktis 1 nimetatud isikule, kes töötas ajavahemikus 2004. aasta 8. detsembrist kuni 2005. aasta 1. märtsini rehabilitatsiooniasutuses psühholoogina, kohaldatakse käesoleva seaduse § 11¹¹lõike 2 punktis 1 sätestatud haridusnõudeid alates 2008. aasta 1. juulist. Kuni 2008. aasta 1. juulini kohaldatakse enne 2005. aasta 1. jaanuari kehtinud nõudeid.

(10) Käesoleva seaduse § 11¹¹lõike 2 punktis 3 nimetatud isikule, kes töötas ajavahemikus 2004. aasta 8. detsembrist kuni 2005. aasta 1. märtsini rehabilitatsiooniasutuses sotsiaaltöötajana, kohaldatakse käesoleva seaduse § 11¹¹lõike 2 punktis 3 sätestatud haridusnõudeid alates 2008. aasta 1. juulist. Kuni 2008. aasta 1. juulini kohaldatakse enne 2005. aasta 1. jaanuari kehtinud nõudeid.

(11) Käesoleva seaduse § 11¹¹lõike 2 punktis 4 nimetatud isikule, kes töötas ajavahemikus 2004. aasta 8. detsembrist kuni 2005. aasta 1. märtsini rehabilitatsiooniasutuses tegevusterapeutina või tegevusterapeuti assistendina, kohaldatakse käesoleva seaduse § 11¹¹lõike 2 punktis 4 sätestatud haridusnõudeid alates 2012. aasta 1. juulist. Kuni 2012. aasta 1. juulini kohaldatakse enne 2005. aasta 1. jaanuari kehtinud nõudeid.

(12) Kuni 2008. aasta 1. juulini võib lisaks käesoleva seaduse § 11¹¹lõike 2 punktis 6 sätestatud nõuetele vastavale isikule rehabilitatsioonimeeskonda kuuluda füsioterapeut, kes vastab enne 2005. aasta 1. jaanuari kehtinud haridusnõuetele või omab riiklikult tunnustatud keskeriharidust õenduses, spetsialiseerumisega taastusravile või füsioteraapiale.

(13) Käesoleva seaduse § 11¹¹lõike 2 punktis 7 nimetatud isikule, kes töötas ajavahemikus 2004. aasta 8. detsembrist kuni 2005. aasta 1. märtsini rehabilitatsiooniasutuses eripedagoogi, logopeedi või pedagoogina, kohaldatakse käesoleva seaduse § 11¹¹lõike 2 punktis 7 sätestatud haridusnõudeid alates 2008. aasta 1. juulist. Kuni 2008. aasta 1. juulini kohaldatakse enne 2005. aasta 1. jaanuari kehtinud nõudeid.

(14) Enne 2007. aasta 1. jaanuari koostatud rehabilitatsiooniplaani puhul loetakse, et raske või sügava puudega lapsel on hooldusteenuste vajadus, kui lapse rehabilitatsiooniplaani osas «Hinnang kliendi tegevusvõimest tulenevale kõrvalabi, juhendamise ja järelevalve vajadusele» kajastub vähemalt üks kõrvalabi vajadus (välja arvatud suhtlemisel) vähemalt igal ööpäeval.
[RT I 2006, 55, 405- jõust. 01.01.2007]

(15) Lapsehoidjana tegutseda sooviv isik, kes vastab vähemalt käesoleva seaduse § 15⁹lõikes 4 sätestatud nooremkasvatajale kehtestatud nõuetele, peab käesoleva seaduse § 12⁷lõikes 3 nimetatud nõude täitma 2012. aasta 1. jaanuariks.
[RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]

(16) Kuni 2010. aasta 1. jaanuarini võib asenduskodu pere koosneda kuni kümnest lapsest. 2010. aasta 1. jaanuarist kuni 2017. aasta 1. jaanuarini võib asenduskodu pere koosneda kuni kaheksast lapsest.
[RT I, 21.03.2014, 1- jõust. 31.03.2014]

(17) Käesoleva seaduse § 15⁹lõikes 1 nimetatud kasvatusala töötaja, kes töötab käesoleva seaduse § 15⁹lõigetes 3–6 nimetatud ametikohal ja on asunud omandama ametikohal nõutavat haridust, peab haridusnõude täitma 2009. aasta 1. juuliks. Nimetatud tähtpäevaks haridusnõude täitmata jätmise korral viiakse kasvatusala töötaja üle tema haridustasemele vastavale ametikohale.
[RT I 2006, 55, 405- jõust. 01.01.2007]

(18) Kasvatusala töötajal, kes on 2007. aasta 1. jaanuaril töö- või käsunduslepingulises suhtes asenduskoduteenuse osutajaga ja kellel on keskharidus ning kellel tekib õigus riiklikule vanaduspensionile enne 2012. aasta 1. jaanuari, on õigus töötada nooremkasvataja ametikohal kuni riiklikule vanaduspensionile jäämiseni.
[RT I 2006, 55, 405- jõust. 01.01.2007]

(19) Käesoleva seaduse § 15¹⁰lõikes 1 nimetatud perevanem peab asenduskoduteenuse osutamisele asumisel olema registreerunud käesoleva seaduse § 15¹⁰lõike 2 punktis 3 nimetatud koolitustele ning täitma haridusnõuded ja läbima käesoleva seaduse § 15¹⁰lõike 2 punktis 3 nimetatud koolitused hiljemalt 2010. aasta 1. juuliks.
[RT I 2006, 55, 405- jõust. 01.01.2007]

(20) Lapsehoiuteenuse või asenduskoduteenuse osutajale, kellel 2007. aasta 1. jaanuari seisuga on lapsehoiuteenuse või asenduskoduteenuse osutamine põhikirja- või põhimääruse järgne tegevus, kohaldatakse tegevusloa omamise nõuet 2007. aasta 1. juulist.
[RT I 2006, 55, 405- jõust. 01.01.2007]

(21) Käesoleva seaduse §-s 10¹, § 12⁷lõikes 4¹, § 15¹⁰lõikes 8¹, § 21³lõike 2 punktis 6, § 21⁵lõike 1 punktis 1¹, § 24 lõikes 3 ja § 25²lõike 1 punktis 5 kehtestatud piirangud isiku töövõtmisel, teenuse osutamisel või tegevusloa väljastamisel kehtivad pärast sätete jõustumist lastega seotud tööle asuva isiku kohta.
[RT I 2007, 45, 320- jõust. 20.07.2007]

(22) Erihoolekandeteenuse osutamise tegevusloa omamise nõuet rakendatakse erihoolekandeteenuse osutaja suhtes alates 2010. aasta 1. jaanuarist.
[RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]

(23) Isikud, kes on enne 2009. aasta 1. jaanuari suunatud saama ööpäevaringset tugevdatud toetusega hooldamise teenust või ööpäevaringset tugevdatud järelevalvega hooldamise teenust, loetakse alates 2009. aasta 1. jaanuarist suunatuks saama ööpäevaringset erihooldusteenust käesoleva seaduse § 11⁵⁰lõigetes 2 või 3 nimetatud isikule või ööpäevaringset erihooldusteenust kohtumäärusega hoolekandeesutusse paigutatud isikule.
[RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]

(24) Lisaks käesoleva seaduse § 11¹⁸lõikes 1 nimetatud teenust saama õigustatud isikutele kaetakse riigieelarvest käesoleva seaduse § 10 punktis 1², 1³, 1⁴, 1⁵või 1⁶ nimetatud teenuse osutamise kulud:

1) isiku eest, kes saab käesoleva seaduse § 10 punktis 1², 1³, 1⁴, 1⁵või 1⁶ nimetatud teenust enne 2008. aasta 14. jaanuari väljastatud maavalitsuse või muu haldusorgani, rehabilitatsiooniteenuse osutaja või psühhiaatri suunamiskirja alusel – suunamiskirjas märgitud tähtpäevani, kuid mitte kauem kui 2012. aasta 31. detsembrini;

2) suunamiskirjata isiku eest, kellele osutatava teenuse kulu hüvitati kuni 2008. aasta 31. detsembrini riigieelarvest psüühiliste erivajadustega inimeste hoolekandeks määratud rahalistest vahenditest – kuni 2012. aasta 31. detsembrini ja

3) riikliku pensionikindlustuse seaduse §-s 7 sätestatud vanaduspensioniikka jõudnud dementsuse diagnoosiga isiku, välja arvatud kohtumäärusega hoolekandeesutusse paigutatud isiku eest, kellel ei ole dementsuse diagnoosile lisaks muud raske, sügava või püsiva kuluga psüühikahäiret ning kes sai suunamiskirja alusel 2008. aasta 31. detsembri seisuga käesoleva seaduse § 10 punktis 1², 1³, 1⁴või 1⁵ nimetatud teenust või ööpäevaringse hooldamise teenust, ööpäevaringse tugevdatud toetusega hooldamise teenust või ööpäevaringse tugevdatud järelevalvega hooldamise teenust – kuni 2015. aasta 31. detsembrini.

[RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]

(25) Kui isik saab käesoleva seaduse § 10 punktis 1², 1³, 1⁴, 1⁵või 1⁶ nimetatud teenust enne 2008. aasta 14. jaanuari väljastatud maavalitsuse või muu haldusorgani, rehabilitatsiooniteenuse osutaja või psühhiaatri suunamiskirja alusel, siis tasutakse osutatud teenuse eest riigieelarvest teenuse osutaja ja Sotsiaalkindlustusameti vahel sõlmitud raamlepingu, teenuse osutaja esitatud arvete ning isikule väljastatud suunamiskirja alusel. Kui isik saab käesoleva seaduse § 10 punktis 1², 1³, 1⁴, 1⁵või 1⁶ nimetatud teenust suunamiskirjata, tasutakse teenuse eest riigieelarvest teenuse osutaja ja Sotsiaalkindlustusameti vahel sõlmitud raamlepingu ning teenuse osutaja esitatud arvete alusel.

[RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]

(26) Teenuse osutaja, kellega on käesoleva seaduse § 11²⁴lõikes 1 nimetatud raamleping sõlmitud enne 2010. aastat kauemaks kui üheks aastaks, peab täitma erihoolekandeteenuse tegevusloa omamise nõude 2010. aasta 1. märtsiks. Kui teenuse osutaja ei ole nimetatud ajaks tegevusloa omamise nõuet täitnud, raamleping lõpetatakse.
[RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]

(27) Kuni 2009. aasta 31. detsembrini sõlmib Sotsiaalkindlustusamet raamlepingu erihoolekandeteenuse osutajatega, kes vastavad käesolevas seaduses ja selle alusel sätestatud nõuetele ning halduskoostöö seaduses sätestatud nõuetele ja kelle osutatav teenus vastab käesoleva seadusega ning selle alusel ja rahvatervise seaduse alusel kehtestatud nõuetele, kolme kuu jooksul pärast iga-aastase riigieelarve seaduse väljakuulutamist. Kui Sotsiaalkindlustusamet avaldab kalendriaasta jooksul lisateate lepingu sõlmimise kavatsuse kohta, sõlmib ta kolme kuu jooksul pärast lisateate avaldamist raamlepingu erihoolekandeteenuse osutajatega, kes vastavad käesolevas seaduses ja selle alusel sätestatud nõuetele ning halduskoostöö seaduses sätestatud nõuetele ja kelle osutatav teenus vastab käesoleva seadusega ning selle alusel ja rahvatervise seaduse alusel kehtestatud nõuetele.
[RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]

(28) Kuni 2009. aasta 31. detsembrini võib Sotsiaalkindlustusamet keelduda teenuse osutajaga raamlepingu sõlmimisest lisaks käesoleva seaduse § 11²⁴lõike 8 punktis 2 nimetatud juhtudele, kui teenuse osutaja või tema osutatav erihoolekandeteenus ei vasta käesolevas seaduses või selle alusel kehtestatud nõuetele või halduskoostöö seaduses kehtestatud nõuetele.

[RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]

(29) Sotsiaalkindlustusamet võib sõltuvalt rikkumise raskusest väljastada teenuse osutajale, kes 2009. aasta 1. jaanuari seisuga osutab erihoolekandeteenust ja kellele on tehtud ettekirjutus erihoolekandeteenuse osutamise, sealhulgas selleks kasutatavate ruumide kohta, tegevusloa, kui teenuse osutaja on koostanud kirjaliku kava ettekirjutuse täitmiseks selles märgitud tähtajaks. Sotsiaalkindlustusamet võib anda teenuse osutajale tegevusloa kaheks aastaks.

[RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]

(30) Lisaks käesoleva seaduse § 11²⁵lõikes 1 nimetatud isikule osutab erihoolekandeteenuse osutaja raamlepingu alusel teenust kuni käesoleva paragrahvi lõikes 24 sätestatud tähtpäevadeni:

[RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]

1) isikule, kes pöördub teenuse osutaja poole enne 2008. aasta 14. jaanuari väljastatud maavalitsuse, rehabilitatsiooniteenuse osutaja või psühhiaatri suunamiskirjaga ja

2) isikule, kellele teenuse osutaja alustas käesoleva seaduse § 10 punktis 1², 1³, 1⁴või 1⁵ nimetatud teenuse või ööpäevaringse hooldamise teenuse, ööpäevaringse tugevdatud toetusega hooldamise teenuse või ööpäevaringse tugevdatud järelevalvega hooldamise teenuse osutamist enne 2009. aasta 1. jaanuari.

[RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]

(31) Lisaks käesoleva seaduse § 11²⁵lõikes 1 nimetatud isikule osutatud teenuse eest kohustub Sotsiaalkindlustusamet raamlepinguga hüvitama teenuse osutajale teenuse osutamise kulud iga kuu esitatud arvete alusel Vabariigi Valitsuse poolt käesoleva seaduse § 11¹⁸lõike 5 alusel kehtestatud maksimaalse maksumuse ulatuses, kuid mitte rohkem kui arvel märgitud ulatuses, kui teenust osutati käesoleva paragrahvi lõikes 24 nimetatud isikutele ning osutatud teenus vastas käesolevas seaduses sätestatud nõuetele.

[RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]

(32) Kuni 2017. aasta 31. detsembrini võib erihoolekandeteenust osutada tegevusjuhendaja, kellel on vähemalt põhiharidus, kes on registreerunud käesoleva seaduse § 11³⁴lõike 5 alusel kehtestatud kava kohasele 260-tunnisele koolitusele ning kes vastab nimetatud paragrahvi lõikes 2 sätestatud nõudele.

[RT I, 13.12.2014, 2- jõust. 01.01.2015]

(33) Käesoleva seaduse § 11³⁴lõiget 3 rakendatakse alates 2018. aasta 1. jaanuarist.

[RT I, 21.03.2014, 1- jõust. 31.03.2014]

(34) Kuni 2017. aasta 31. detsembrini võib erihoolekandeteenust kohtumäärusega hoolekandetasutusse paigutatud isikule osutada tegevusjuhendaja, kes vastab käesoleva paragrahvi lõikes 32 nimetatud nõuetele ja kes on registreerunud käesoleva seaduse § 11³⁴lõike 5 alusel kehtestatud kava kohasele 60-tunnisele täienduskoolitusele tööks suurema ohtlikkustmega isikutega.

[RT I, 13.12.2014, 2- jõust. 01.01.2015]

(35) Kuni 2017. aasta 31. detsembrini võib teenust sügava liitpuudega või ebastabiilse remissiooniga raske, sügava või püsiva kuluga psüühikahäirega isikule osutada lisaks käesoleva seaduse § 11³⁴lõike 4 punktis 2 nimetatud tegevusjuhendajale tegevusjuhendaja, kes vastab vähemalt ühele nimetatud paragrahvi lõikes 1 kehtestatud nõudele, lõikes 2 kehtestatud nõudele ning kes on registreerunud valdkonna eest vastutava ministri poolt käesoleva seaduse § 11³⁴lõike 5 alusel kehtestatud kava kohasele täienduskoolitusele tööks sügava liitpuudega või ebastabiilse remissiooniga raske, sügava või püsiva kuluga psüühikahäirega isikutega.

[RT I, 21.03.2014, 1- jõust. 31.03.2014]

(36) Ööpäevaringse erihooldusteenuse osutaja peab tagama käesoleva seaduse §-s 11⁵¹ nimetatud iseseisva õendusabi kättesaadavuse kohustuse täitmise sätestatud mahus hiljemalt 2010. aasta 1. jaanuariks.

[RT I 2008, 58, 329- jõust. 01.01.2009]

(37) [Kehtetu -RT I, 21.03.2014, 1- jõust. 31.03.2014]

(38) [Kehtetu -RT I, 21.03.2014, 1- jõust. 31.03.2014]

(39) [Kehtetu -RT I, 21.03.2014, 1- jõust. 31.03.2014]

(40) [Kehtetu -RT I, 21.03.2014, 1- jõust. 31.03.2014]

(41) Käesoleva seaduse § 10 punktis 1⁴, 1⁵või 1⁶ nimetatud teenust saaval isikul, kelle rehabilitatsiooniplaan lõpeb käesoleva lõike jõustumisest kuni 2012. aasta 31. detsembrini, on sama erihoolekandeteenust õigus edasi saada juhul, kui ta vastab sama erihoolekandeteenust saama õigustatud isikule esitatud tingimustele, välja arvatud soovitus nimetatud erihoolekandeteenuse kasutamiseks kehtivas rehabilitatsiooniplaanis, kokku viis aastat alates suunamisotsuses märgitud tähtpäevast, mil isikul oli õigus nimetatud erihoolekandeteenust saada hakata.

[RT I 2009, 53, 360- jõust. 12.11.2009]

(42) Lapsehoiuteenuse osutajad, kellele on antud enne käesoleva seaduse jõustumist lapsehoiuteenuse osutamiseks tegevusluba, peavad käesoleva seaduse § 12⁸lõikega 3¹ kehtestatud nõude täitma 2011. aasta 1. jaanuariks.

[RT I 2010, 11, 56- jõust. 28.03.2010]

(43) Enne 2009. aasta 1. jaanuari läbitud 40-tunnine täienduskoolitus tööks suurema ohtlikkustastmega isikutega on võrdsustatud § 11³⁴lõike 4 punktis 1 nimetatud koolitusega.
[RT I, 03.03.2011, 3- jõust. 13.03.2011]

(44) Kuni 2019. aasta 31. detsembrini võib erihoolekandeteenust osutada tegevusjuhendaja, kellel on põhiharidus, kes vastab § 11³⁴lõikes 2 sätestatud nõudele ning kes on läbinud nimetatud paragrahvi lõike 5 alusel kehtestatud kava kohase 260-tunnise koolituse.
[RT I, 13.12.2014, 2- jõust. 01.01.2015]

(45) Vajaduspõhist peretoetust on õigus taotleda alates 2013. aasta 1. juunist ja saada alates 2013. aasta 1. juulist, kui kõik käesolevas seaduses sätestatud tingimused on täidetud.
[RT I, 22.12.2012, 14- jõust. 01.06.2013]

(46) Käesoleva seaduse § 11⁵⁰lõike 1 punktis 3 sätestatud puuduva töövõime tingimus on täidetud ka isikul, kellel on tuvastatud töövõime kaotus vähemalt 80 protsenti.
[RT I, 13.12.2014, 1- jõust. 01.01.2016]

(47) Käesoleva seaduse § 11⁵⁰lõike 2 punktis 2 ja lõike 3 punktis 2 sätestatud puuduva töövõime tingimus on täidetud ka isikul, kellel on tuvastatud töövõime kaotus vähemalt 90 protsenti.
[RT I, 13.12.2014, 1- jõust. 01.01.2016]

§ 49. Sotsiaalse rehabilitatsiooni ja abivahendite ümberkorraldamise rakendussätted

(1) Enne 2016. aasta 1. jaanuari esitatud rehabilitatsiooniteenuse saamise taotlus vaadatakse läbi ja rehabilitatsiooniteenuse osutamine otsustakse käesoleva seaduse kuni 2015. aasta 31. detsembrini kehtinud redaktsiooni kohaselt.

(2) Sotsiaalkindlustusamet osutab rehabilitatsiooniteenust käesoleva seaduse kuni 2015. aasta 31. detsembrini kehtinud redaktsiooni kohaselt:

- 1) isikule, kellele rehabilitatsiooniteenuse osutamise otsus oli tehtud hiljemalt 2015. aasta 31. detsembril;
- 2) isikule, kes suunatakse rehabilitatsiooniteenust saama käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud taotluse läbivaatamise tulemusel;
- 3) isikule, kellele osutatakse teenust käesoleva seaduse 2015. aasta 31. detsembrini kehtinud redaktsiooni § 11⁷lõike 4 alusel.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 ning lõike 2 punktides 1 ja 2 sätestatud juhtudel osutab Sotsiaalkindlustusamet rehabilitatsiooniteenust kuni rehabilitatsiooniplaani kehtivuse lõppemiseni, kuid mitte kauem kui 2021. aasta 30. juunini.

(4) Käesoleva seaduse 2015. aasta 31. detsembrini kehtinud redaktsiooni § 11⁴ kohaselt sõlmitud rehabilitatsiooniteenuse osutamise halduslepingud kehtivad kuni halduslepingu tähtaja lõppemiseni. Sotsiaalkindlustusametil on õigus sõlmida käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud rehabilitatsiooniteenuse osutamiseks halduslepinguid kehtivusega kuni 2021. aasta 30. juunini.

(5) Isikul, kellele rehabilitatsiooniteenuse osutamine on otsustatud käesoleva seaduse kuni 2015. aasta 31. detsembrini kehtinud redaktsiooni kohaselt, lõpeb õigus saada nimetatud redaktsiooni kohast rehabilitatsiooniteenust Eesti Töötukassa poolt tööalase rehabilitatsiooni otsuse tegemise kuupäevast.

(6) Isikul, kellele osutatakse rehabilitatsiooniteenust käesoleva seaduse kuni 2015. aasta 31. detsembrini kehtinud redaktsiooni kohaselt, lõpeb õigus saada nimetatud redaktsiooni kohast rehabilitatsiooniteenust Sotsiaalkindlustusameti poolt käesoleva seaduse 3. peatüki 3. jaos nimetatud sotsiaalse rehabilitatsiooni teenuse eest tasu maksmise kohustuse ülevõtmise otsuse tegemise kuupäevast.

(7) Isik, kellel oli käesoleva seaduse kuni 2015. aasta 31. detsembrini kehtinud redaktsiooni kohane kvalifikatsioon rehabilitatsioonimeeskonna töös osalemiseks ning kes oli 2015. aasta 31. detsembri seisuga registreeritud majandustegevuse registris rehabilitatsioonimeeskonna liikmena, võib olla rehabilitatsioonimeeskonna liige kuni 2019. aasta 31. detsembrini.

(8) Käesoleva seaduse § 11⁵⁵ lõike 1 punktis 2 nimetatud isiku puhul on osalise või puuduva töövõime tingimus täidetud ka siis, kui isik on riikliku pensionikindlustuse seaduse alusel tunnistanud püsivalt töövõimetuks töövõime kaotusega 40–100 protsenti või isikule riiklike elatusrahade seaduse alusel tähtajatult määratud invaliidsusgrupp on riikliku pensionikindlustuse seaduse § 58 kohaselt arvatud vastavaks vanaduspensioniaani määratud püsivale töövõimetusele töövõime kaotusega 40–100 protsenti.

(9) Kui isikul tekkis õigus abivahendi ostmiseks, laenutamiseks või nendega seotud teenuste kulu kompenseerimiseks maavalitsuse otsuse alusel enne 2016. aasta 1. jaanuari, võtab Sotsiaalkindlustusamet alates 2016. aasta 1. jaanuarist teenuse rahastamise maavalitsuselt üle.

(10) Isikule maavalitsuse poolt paberandjal väljastatud abivahendi kaart kehtib sellele kantud abivahendi nimetuse osas kuni käesoleva seaduse § 11⁵⁶lõigetes 6 ja 7 sätestatud tähenduses abivahendi kasutusaja lõpuni.

(11) Käesoleva seaduse § 11⁵⁵ lõigetes 6 ja 7 sätestatud kohaldatakse ka isikule, kellel tekkis õigus abivahendi ostmiseks, laenutamiseks või nendega seotud teenuste kulu kompenseerimiseks maavalitsuse otsuse alusel enne 2016. aasta 1. jaanuari.

(12) Abivahendi müüja või üürija peab vastama käesoleva seaduse § 11⁶³ lõikes 4 nimetatud nõuetele hiljemalt 2016. aasta 1. juulil.
[RT I, 13.12.2014, 2- jõust. 01.01.2016]